

DE FRAFALDNE

20 fortællinger af unge om frafald fra ungdomsuddannelser

UNGDOMSBUREAUET

DE FRAFALDNE

20 fortællinger af unge om frafald fra ungdomsuddannelser

De Frafaldne – En samling af fortællinger om og af frafaldne unge fra det danske uddannelsessystem. Redigeret af Kenneth Salomonsen & Olav Hesseldahl fra Ungdomsbureauet.

UNGDOMSBUREAUET

Ungdomsbureauet er en non-profit organisation, der laver pop-up initiativer, som understøtter unges deltagelse i samfundet. Det sker blandt andet gennem bøger, konferencer, workshops, undervisning, analyser og happenings om samfundsproblematikker, hvor unge bør inkluderes.

Se mere på www.ungdomsbureauet.dk

De Frafaldne – *20 fortællinger af unge om frafald fra ungdomsuddannelser*
Første og eneste udgave, 2014 ©

Udgiver: Ungdomsbureauet
Ansvarshavende redaktion: Olav Hesseldahl og Kenneth Salomonsen
Redaktion: Martin Fehr Therkildsen og Mads Aagaard Danielsen
Oplag: 2.000 og netversion: www.ungdomsbureauet.dk/de-frafaldne
Grafisk tilrettelæggelse: Jacob Birch og Finn Wergel Dahlgren
Illustrationer: Thomas Pålsson
Korrektur: Rasmus Folehave Hansen
Trykkeri: Specialtrykkeriet Viborg
ISBN: 978-87-997405-0-5

Finansieret af: EU-Kommissionens Aktive Unge Program
samt Kulturministeriets Folkeoplysningspulje

Kultur STYRELSEN

Aktive Unge

Denne publikation forpligter kun forfatterne, og
Kommissionen kan ikke drages til ansvar for indholdet

INDHOLD

10 **20 NØDVENDIGE FORTÆLLINGER**
Forord af Kenneth Salomonsen & Olav Hesseldahl

12 **KLAR, PARAT, START!**
Malene Hahn, Odense. Mentor: Ida Scharla Løjmand

18 **DET MÅ IKKE VÆRE KEDELIGT**
Melina Louise Svensson, Aarhus. Mentor: Michala Krøll Rosendahl

24 **MIN VEJ**
Mia Susgaard, Aarhus. Mentor: Sandra Helles Grosen Madsen

30 **EN SORT OG EN HVID VEJ**
Sebastian Madsen, Aarhus. Mentor og fortalt til: Mads Aagaard Danielsen

36 **BRYDNINGSMENNESKER**
Cecilia Isabella Brunstermann Møller, Helsingør. Mentor: Martin Poul Gangelhoff Hansen

42 **HVIS LIV ER DET?**
Sarah Josefine Lindbjerg, København. Mentor: Julie Schneekloth Friis Nielsen

48 **UDEN BRUGSANVISNING TIL VIDEREGÅENDE UDDANNELSER**
Helene Glundholt, Aalborg. Mentor: Nicoline Kristinne Sjørup

54 **KH KLARA**
Klara Amalie Holland Lauritzen, København. Mentor: Ida Aagaard Larsen

60 **FRA TØMRER TIL MOTORCYKELMEKANIKER**
Lucas Hjortshøj, Esbjerg. Mentor: Mie Theede Schytte

66 **KÆMPE KÆMPER KAMPEN**
Melisa Larsen Andersen, Kongerslev. Mentor: Katja Munch Kristensen

72 **EN ANDERLEDES UDDANNELSE**
Michelle Skou, Fredericia. Mentor: Nana Lindholm

80 **KOM SÅ, SIMONE. DU KAN GODT**
Simone Richardy Rasmussen, Aarhus. Mentor: Nadia Toft Thomsen

86 **ENSOMHEDENS FRAFALD**
Signe Winther Pedersen, Aabenraa. Mentor: Katrine Lykke Ærenlund

92 **JEG SMILER IKKE AF FORTIDEN, JEG SMILER AF FREMTIDEN**
Camilla Rohde Jespersen, København. Mentor: Ellen Elsnab

98 **VEJEN VIDERE**
Jakob Karstensen, Aalborg. Mentor: Katrine Rom Bøgehøj

104 **VREDE, FORTVIVLELSE OG HÅB**
Janina Kristensen, Roskilde. Mentor: Camilla Lund Mikkelsen

110 **FALDNE DRØMME**
Toni Laulund, Aalborg. Mentor: Anne Sophie Westerdahl

116 **MIN INDRE PROLETAR**
Jeanne Engelsted, Aarhus. Mentor: André Borges-Nielsen

122 **FRYGT FOR SKOLEN**
Natascha Jørgensen, Odense. Mentor: Lars Hovgaard

128 **EN KOKKEDRØM BLEV TIL HISTORIE**
Chris Husum Hansen, Hillerød. Mentor: Cæcilie Bjørn Larsen

134 **TAK TIL**

20 NØDVENDIGE FORTÆLLINGER

Det sker næsten altid, at nogen dropper ud. Fra klassen, fra skolen, fra fællesskabet, fra drømmen om at gennemføre. De tilbageværende får deres hue, fremtidsmulighederne og den gode historie med. Men hvad med De Frafaldne?

Det kan være svært at finde deres historier, svært at finde plads til dem. Så når vi har skabt bogen *De Frafaldne*, er det for ikke kun at lade vinderne skrive historien. Der ligger så mange tanker, følelser, overvejelser og erfaringer gemt hos dem, som ikke klarer sig igennem ungdomsuddannelserne i første hug. Indsigter, som ud over at være øjenåbnere for den almindelige læser, også kan inspirere dem, som skal forme fremtidens uddannelsessystem. F.eks. politikere, der har brug for at mærke, hvordan det føles at droppe ud af det danske uddannelsessystem.

Mens dette forord skrives i juni, får historisk mange unge en hue på med bånd i alle farvenuancer. Vores Facebook-feed flyder over med updates af bekendte, der viser huen frem med tocifrede karakterer skrevet med vandfast i huen. Det er fantastisk, når det lykkes, og heldigvis sker det også i langt de fleste tilfælde, men i fortællingen om succeser er det fejlbarlige ikke til stede. Det er ærgerligt. For det fejlbarlige og uperfekte er en ligeså naturlig del af ungdomsuddannelserne som en uendelig række af 10- og 12-taller. Det skaber urealistiske forestillinger om uddannelseslivet for både nuværende og fremtidige studerende.

Derfor er det vildt nødvendigt at frafaldshistorierne bliver fortalt, for de giver et menneskeligt indblik i virkelighedens verden. Ikke som opfordring til at opgive uddannelserne, men som vej til en forståelse for, hvorfor det sker. For det sker. 96% af en ungdomsårgang begynder

på en ungdomsuddannelse, og det er flot i forhold til regeringens ambition om, at 95% af de unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse. Målsætningen er dog langt fra nået, da op mod en tredjedel senere falder fra. Det er over 40.000 individuelle historier om frafald. Det er statistik, som ligger frit tilgængeligt og som bliver brugt i utallige gode intentioner om at holde eleverne ved ilden. Men i graferne, kurverne og de mange tal er det svært at genkende de egentlige årsager til at uddannelsesdrømmen brister.

20 af årsagerne kan læses her i bogen. De kan ikke læses i en statistik, en graf eller kvantificeres. De er forskellige, rørende, oprørende og meget ærlige. Og så er de lange og komplicerede. Vi har givet plads til udfoldelse af nuancerne i historierne, fordi frafaldene ikke kan forklares i hurtige overskrifter eller spørgeskemaer. Det kræver plads at fortælle og tid at forstå.

De 20 essays er skabt sammen med frivillige mentorer, der har understøttet, opmuntret og inspireret i løbet af skriveprocessen.

Det er ikke altid behagelig læsning. Der er svigt, skuffelser, misbrug og vold, psykisk sårbarhed, kriminalitet og en række andre hårde ting. Men der er også 20 stærke unge, der hudløst ærligt fortæller om, hvordan det føles at droppe ud. Det er stærke historier, hvilket blandt andet har gjort, at enkelte har måttet skrive anonymt.

God læsning.

Kenneth Salomonsen & Olav Hesseldahl,
redaktører af De Frafaldne og stiftere af Ungdomsbureauet

KLAR, PARAT, START!

Af Malene Hahn, Odense

"Du bliver aldrig til noget, Malene. Du kan ligeså godt give op, og glemme det nu." De ord runger i mit hoved. Det har de gjort de sidste fem år. Hvad er det også for noget at sige til en ung pige på 16 år? Der står jeg, midt i depression og eksamensangst, og så får jeg det smidt i hovedet af mine lærere. Det gør mig både skide sur og ked af det, når jeg tænker på det. De sidste fem år er blevet brugt på at gå fra den ene uddannelse til den fjerde uden held, uden fremskridt og uden nogen resultater. For fanden, hvor ville jeg gerne vise dem at de tog fejl, bare tage derind og smide et eksamensbevis i hovedet på dem og sige "HA! Se, jeg kan sagtens." Det tænker jeg tit på. Chancen har ikke været der endnu. Men den kommer, bare vent. Når jeg er igennem alt det her, og jeg endelig står med mit bevis i hånden og huen på hovedet, så får de lov at æde deres ord igen. Jeg kan godt lide at tænke på min depression som en slags prøvelse. Det har været hårdt, rigtigt hårdt, og er det til tider stadig. Men hey, jeg er her endnu! Og det kan jeg kun være stolt af. Jeg kan klare alt, hvad jeg sætter mig for – og det kommer jeg til. Jeg tæller dagene, til jeg skal starte i skole igen og endelig kan få bevist overfor alle, både familie og venner, at jeg sagtens kan. På en måde håber jeg, at det kan blive en inspiration for andre, der ligesom jeg føler sig lidt fortabte og ubrugelige. Man kan altid vende tingene om, uanset hvor skidt det står til. Det lover jeg!

Legebarn

Siden folkeskolen har jeg haft problemer med at adskille frikvarter og timer. Jeg havde lidt en tendens til at tage alle de ting, jeg lavede i pauserne, med ind i timen og på den måde blev det hele meget useriøst og endte bare i leg, eller med en tur på rektors kontor. Efter at jeg i 7. klasse nu var en af de ældste elever og

ikke længere blev mobbet, blev tingene ikke just bedre. Jeg var rigtigt dårlig til at koncentrere mig i timerne, og det måtte ende med, at jeg blev sat hen til væggen, bag en stor opslagstavle, så jeg ikke kunne se de andre elever. Det hjalp på ingen måde, det eneste, det gjorde, var at trække opmærksomheden hen mod mig, nok mest fordi folk syntes, at det var sjovt, at jeg skulle sidde der. Der var jo ingen af dem, der vidste hvorfor, så for dem var det bare underligt og morsomt. Timerne bag ved opslagstavlen blev for det meste brugt på at tegne tegninger af døde fugle og små deforme mennesker, og så hængte jeg dem selvfølgelig op på min helt egen personlige opslagstavle – dog tog min lærer dem hurtigt ned igen. Tegningerne betød ikke noget som sådan, det var bare i den mørke ende, min inspiration lå.

Satanisten i Sønderjylland

Jeg har altid været lidt anderledes, og jeg har nydt det. Omkring slutningen af 5. klasse ændrede jeg mig meget og begyndte at gå meget i sort tøj. Nok noget, der smittede af fra min søster, som jeg så meget op til. Et normalt outfit for mig var sorte leggings, sorte converse og en Slipknot t-shirt i str. XXL, så den kunne bruges som kjole, og udover det selvfølgelig masser af nittearmbånd og sort hår ned foran øjnene. En lille emo-kid. På det tidspunkt var det endnu ikke så "normalt" at se sådan ud der, hvor jeg kom fra, en lille by i Sønderjylland med tre huse og et fælles lokum, så det resulterede hurtigt i mobning og masser af forskellige rygter. Det rygte, jeg husker allerbedst, var at jeg var satanist, hvilket jeg selvfølgelig kun kunne grine af – specielt fordi det var nogle forældrene til mine klassekammerater, der havde startet det, og den eneste grund til at de kaldte mig det, var at jeg gik i sort tøj. Jeg er ret sikker på, at de slet ikke havde nogen anelse om, hvad en satanist rigtigt er. En gruppe af ældre elever på skolen havde meget travlt med at være efter mig og råbe ting af mig i skoletiden, ofte var det ord som "emo" eller "satanist" – og hver gang jeg gik forbi, skubbede de til mig. Men jeg lærte hurtigt at opretholde det "hårde" ydre. Jeg havde ikke lyst til at ændre mig. På en måde var det spændende at få opmærksomhed, f.eks. når folk gloede efter mig på gaden. Det var fedt endelig at blive set. Jeg var god til at virke hård udadtil, men i virkeligheden havde jeg det rigtigt dårligt og følte ikke, at jeg kunne tale med nogen. Jeg ville ikke vise min svage side.

Depressionen

De tidligste tegn på depression, som jeg husker, kom omkring 6. klasse. På det tidspunkt gik det nok meget hånd i hånd med mobningen. Det gjorde, at jeg det meste af tiden var meget indelukket og brugte det meste af min tid på at sidde på mit værelse og lytte til høj musik – især Slipknot lyttede jeg meget til, mest fordi det var meget hårdt og var godt at få aggressionerne ud til. Et nummer, jeg hørte ofte var et, der hedder "People = shit". Jeg syntes virkelig, at mennesker var noget lort til tider. På det tidspunkt var det ikke noget jeg gik til lægen eller mine forældre med, så det var ikke lægen, der konstaterede, at det var en depression. Det var noget, jeg selv gjorde senere i mit liv, efter at jeg rent faktisk fik mig taget sammen til at gå til lægen, og måske få svar på, hvad det var, der var galt. Jeg blev sat på "lykkepiller", som skulle hjælpe mig. Ikke at de kunne fjerne depressionen, men de kunne sørge for, at mit humør holdt sig på en nogenlunde lige linje. Efter at have taget pillerne i flere måneder, stoppede jeg med at tage dem. Jeg følte ikke, det hjalp på nogen måde.

Speak up

Jeg har altid været en meget indelukket person, meget genert og ikke rigtigt turdet tale med mennesker, hvilket også resulterede i, at jeg først begyndte at blive medicineret mod depression i slutningen af 8. klasse. Depressionen har altid haft sine op- og nedture, hvilket gør, at jeg kan gå i flere måneder og ikke mærke spor til den, og så pludselig bliver det for meget. Forestil dig et lille skab fyldt op med gamle sager, der burde blive smidt ud, men man alligevel ikke kan få sig selv til at gøre det, og selv om der ikke er plads til mere i skabet, så bliver man ved med at smide ting derind. En dag er skabet fyldt, og man kan ikke længere holde døren lukket, og så springer den op, og alle tingene flyver ud i hovedet på en, og så kan man ikke længere ignorere dem. Sådan føles depressionen.

Jeg har altid været rigtigt god til at holde mine problemer for mig selv. En af grundene har nok været, at jeg måske følte, at jeg var til besvær. Jeg har altid haft et godt forhold til mine forældre, og har altid vidst, at jeg kunne komme til dem, hvis der var brug for det. Jeg har bare ikke været god til at gøre brug af det.

Jeg husker tydeligt, engang i folkeskolen hvor jeg fortalte mine forældre, at jeg havde det skidt, og at jeg følte, at min idrætslærer behandlede mig dårligt. Da jeg ikke var særligt atletisk, følte jeg, at hun brugte netop det imod mig og forsøgte at gøre mig til grin foran de andre elever. Mine forældre ringede så til min lærer, og det resulterede i, at jeg blev kaldt ind til en samtale, hvor det endte med, at jeg måtte undskylde over for hende, fordi hun ikke mente, at hun havde gjort noget forkert. Efter det følte jeg, at det var bedre for mig, hvis jeg ikke sagde noget til nogen, i tilfælde af at jeg nu skulle få skældud igen. Nu, hvor jeg har holdt mine problemer for mig selv i næsten ni år og sjældent fået snakket med nogen, så virker det stadig som den nemmeste ting at gøre. Og når jeg så har mine perioder, hvor alt bliver for meget, så gider jeg ikke høre på andres kæresteproblemer og tøjkriser, for jeg har nok i mine egne tanker.

Selv om jeg inderst inde gerne vil fortælle mine forældre, hvordan jeg har det, og hvordan det går, så har jeg ikke lyst til at bekymre dem. På en måde får jeg dårlig samvittighed, hvis jeg prøver. I løbet af årene er det blevet til mange løgne, om hvorvidt jeg var i skole, eller om det hele nu gik, som det skulle. Jeg kan tydeligt mærke, at det på ingen måde hjælper på, hvordan jeg har det. Det er også en af grundene til, at jeg glæder mig til rigtigt at starte på HF igen og endelig få ryddet ud i det lille, rodede skab, så det ikke er nødvendigt at lyve om mit fremmøde. Denne gang vil jeg yde mit allerbedste, og nu er jeg endelig klar og moden nok til det. Og jeg kan mærke på mine forældre, at de tror på mig, og at de også kan se, at jeg er blevet mere voksen og ansvarlig, nu hvor jeg er flyttet hjemmefra. Jeg er mere motiveret end nogensinde før til endelig at starte på en uddannelse.

Ny begyndelse

Det har været hårdt for mig at skulle indse, at jeg ikke har været klar til at gå i gang med en uddannelse, men det har helt klart været hårdere for mine forældre at se, hvordan det har påvirket mig. Specielt i de tider, hvor depression har været indblandet, og jeg for det meste har ligget i min seng og ikke har villet gå ud eller noget som helst. En af grundene til, at det har været ekstra hårdt, er at jeg har kunnet stå på sidelinjen og se mine veninder blive studenter for så at starte en ny uddannelse. Deres liv var allerede gået i gang, men jeg sad fast og var ikke klar til at mit liv for alvor skulle begynde. Jeg har haft svært ved at tage mig sammen til at gå i gang med noget, og det har været udfordrende at finde noget der var interessant, fordi jeg var bange for, at uanset hvad ville jeg ikke kunne klare det i længden, og et eller andet sted var jeg nok ret overbevist om, at jeg ikke var klog nok til at få mig en uddannelse. Tit har jeg tænkt tilbage på de ord, mine lærere sagde til mig i 9.klasse, og til tider har jeg følt, at de havde ret, for jeg har jo ikke været i stand til at færdiggøre noget og til at få mig en uddannelse. På fire år har jeg været i stand til at droppe ud af fire uddannelser. Jeg vil nok altid tænke på det, de sagde til mig, indtil noget rent faktisk lykkes for mig, men endelig har jeg været i stand til at vende det om og nu bruge det som en slags motivation.

Nu skal det lykkes, og jeg er helt sikker på, at det kommer det til. Pludselig er jeg ekstremt motiveret. Meget af motivationen kommer fra mine forældre, som altid har sørget for at fortælle mig, at alt nok skal gå, og at jeg er en klog pige, og med lidt vilje skal jeg nok komme ud i den anden ende med en studenterhue. I løbet af det sidste halve år har jeg kunnet mærke på dem, at de virkelig tror på, at jeg kan. Og jeg er sikker på, at det skyldes, at der er under et år, til de skal rejse og forlade alt herhjemme, og så vil de selvfølgelig være sikre på, at de har klædt mig ordentligt på til for første gang 100% at stå på egne ben.

Jeg kan også mærke på mig selv, at det er en af grundene til, at jeg er så motiveret. Jeg vil selvfølgelig gerne have, at de kan tage afsted uden af skulle bekymre sig om, hvorvidt jeg klarer mig i skolen, eller om jeg nu kan holde til det. Jeg vil gerne have, at de kan tage afsted og være stolte af de ting, jeg har opnået på det første år af min HF, og at de kan se og mærke, at jeg har forandret mig og er blevet "voksen" nok til at kunne hanke op i mig selv og få gjort de ting, som jeg sætter mig for. Og samtidig vil jeg gerne have, at de kan tage afsted vel vidende, at der ikke er nogen hemmeligheder længere, og at jeg er fuldstændigt ærlig omkring alt, der sker. Jeg skal huske på de ting, der tidligere har været grund til, at tingene er mislykket for mig. Huske på at lade være med at holde mig til én person, men i stedet få mange venskaber, så der altid er nogen at tale med og huske ikke at lade sjov og fritid komme foran skole og lektier. Samtidig skal jeg huske på, at når jeg kan mærke, at depressionen er på vej tilbage, så skal jeg få tingene ud af verden i stedet for igen at fylde skabet til bristepunktet.

Jeg har i mange år været bange for at drømme, og for at forestille mig ting længere ude i livet, fordi jeg var så bange for, at jeg ikke ville kunne udleve dem. Men endelig tør jeg drømme, og endelig kan jeg med sikkerhed sige til mig selv "Nu gør du det fandeme – og du kommer til at gøre det godt!", og det er virkelig den bedste følelse i verden, ikke bare at jeg selv tror fuldt og fast på det, men også at mine forældre gør. Det betyder alt for mig, og endelig kan min første drøm i lang tid så småt begynde at gå i opfyldelse.

Held og lykke.

Mentor og skrivemakker Ida Scharla Løjmand

DET MÅ IKKE VÆRE KEDELIGT

Af Melina Louise Svensson, Aarhus

Den dag, jeg fyldte 20 år, blev jeg ramt af en alderskrise.

Nej, det er løgn. Pisse flot at starte sin fortælling med en løgn. Det skal nok gå godt det her.

Den dag jeg fyldte 20 år, vågnede jeg tidligt og stod op for at tisse. Ude i køkkenet stod min mor, hendes moster og hendes onkel, og de blev lige så overraskede over at se mig, som jeg blev over at se dem.

"Hvad laver du her?" spurgte de.

"Jeg skal bare tisse," svarede jeg. "Hvad laver I her?"

De var åbenbart ved at planlægge et surprise party. Surprise blev der ikke meget af, men der kom flere og flere gæster, og vi kunne næsten ikke være i den lille lejlighed, og jeg nåede slet ikke i bad og rendte derfor rundt med fedtet hår hele dagen. Men det var en god dag. Og om aftenen kom mine veninder, og så hyggede vi os indtil…

Nej vent. Det her er et sidespor. Hvor kom jeg fra?

Nårh ja – alderskrisen.

Alderskrisen ramte et par dage efter min fødselsdag. Pludselig gik det op for mig, at jeg var 20, og det betyder, at man er halvvejs til de 40. Og når man er 40, er der kun 20 år, til man er 60. Og når man er 60 – så er man gammel!

Der stod jeg så midt i en alderskrise og følte mig lidt tom. Der manglede ligesom noget. For hvad havde jeg egentlig opnået? Jeg var 20 år gammel, boede stadig hjemme hos min mor og havde ingen uddannelse. Jeg var ikke engang begyndt på en. Og sådan noget bør man altså have styr på, når man er halvt 40. Man bliver jo nødt til at blive voksen på et tidspunkt. Gør man ikke?

I hvert fald besluttede jeg mig for, at nu skulle der ske noget, og to uger efter min fødselsdag stod jeg i Aarhus. Her skulle jeg bo.

I virkeligheden var det ikke så meget, fordi jeg ville være voksen. Det var bare, fordi jeg kedede mig derhjemme. København var kedelig. Jeg havde boet der hele mit liv. Jeg kunne ikke gå på gaden uden at møde nogen, jeg kendte. Der var intet nyt, intet spændende. Det var bare det samme igen og igen.

Jeg hader, når ting bliver det samme. Jeg hader gentagelser. Jeg hader hverdag. Det er kedeligt.

Jeg har gået på 8 forskellige skoler, haft 9 forskellige jobs og har gået til 9 forskellige former for sport.

Jeg keder mig tit. Jeg keder mig hver gang, jeg laver ting, som jeg har lavet før. Og når jeg keder mig, så siger jeg stop.

Inderst inde, hvis jeg virkelig tænker godt efter, ved jeg godt, at det er lidt optimistisk at tro, at jeg kan finde et sted, hvor jeg aldrig keder mig. Uanset hvor sjovt noget er, bliver det jo kedeligt med tiden. Sådan er det bare. Det bliver jeg nok nødt til at indse. Og der skal nok komme en dag, hvor jeg indser det. En dag, hvor jeg ved det hele tiden og ikke kun, når jeg tænker virkelig godt efter. En eller anden dag lærer jeg nok at affinde mig med, at jeg nogle gange bliver nødt til at kede mig lidt. Men den dag er ikke lige nu. Den kommer sikkert først, når jeg bliver rigtig voksen – og rigtig voksen er man altså ikke, når man er 20.

Når man er 20, render man rundt og har det sjovt med sine venner. Man laver ting, som man ikke må og ikke skal og ikke bør, men som man bare bliver nødt til at gøre, fordi det er for kedeligt at lade være.

Man stikker af fra hotellet på studietur og tager i byen. Man kysser med flere fyre på en aften. Man drikker drinks og vågner op på en perron uden at vide, hvordan man er havnet der. Det var faktisk virkelig ubehageligt. Altså det der med at vågne og ikke vide, hvad man havde lavet. Jeg vidste selvfølgelig godt, at jeg havde været i byen og havde drukket en masse, men pludselig lå jeg bare der på en bænk, mens en fremmed mand prikkede mig på skulderen og…

Nej, det også lige meget. Pointen er, at jeg ikke gider sidde og være gammel og 60 og tænke på de ting, jeg aldrig fik gjort, mens jeg havde chancen.

Og når jeg ser på alle de fornuftige mennesker med uddannelser og alt sådan noget, kan jeg ikke lade være med at smile lidt. Selvfølgelig er jeg misundelig. Jeg er da pissemisundelig over, at de kan læse og skrive så let som ingenting, mens jeg render rundt og er ordblind og skal tænke mig grundigt om, hver eneste gang jeg skal sende en sms. Jeg er da misundelig over, at de ved, hvad de vil, og ved hvor de skal hen, mens jeg bare er forvirret og står midt i et kæmpe vejkryds og ikke aner, om jeg skal gå til højre eller venstre. Eller ligeud. Jeg er da misundelig. Selvfølgelig. Alt andet ville være mærkeligt.

Samtidig har jeg ikke lyst til at være dem og bytte mit forvirrede og ufokuserede liv ud med deres. Det ville være for kedeligt. Det kan da godt være, jeg ikke har en uddannelse og har brugt en masse år på ikke at vide, hvad jeg vil. Men det betyder ikke, at de år er spildt. Hvis jeg altid var gået den lige vej, var jeg ikke blevet, som jeg er nu. Jeg var aldrig blevet mig.

Jeg har lært så meget i løbet af de år, hvor jeg ikke har gået i skole. Jeg har mødt så mange forskellige mennesker og har prøvet så mange forskellige ting. Jeg har lært at arbejde på et lager og har lært at lave smykker og bygge bænke. Jeg har lært en lille smule om alting, og hvis ikke jeg havde prøvet det, ville jeg nok altid gå og spekulere over, om det måske var den vej, jeg skulle være gået.

Jeg har lært noget om mig selv. Jeg har lært at følge min mavefornemmelse og sige, hvad jeg mener. Og så har jeg har lært, at jeg ikke kan finde ud af at sidde stille på en stol og lytte. Jeg har brug for at stå op og bevæge mig lidt. Lave noget. Og det er da vigtigt at kende sig selv, for hvis ikke man ved, hvem man er, hvordan fanden skal man så vide, hvilken uddannelse, man skal tage?

Hvis jeg var gået den lige vej, den som alle andre, var jeg startet i gymnasiet. Det er det normale at gøre. Derfor var det også et stort nederlag for mig, dengang jeg indså, at det ikke var det, jeg skulle. Jeg skulle ikke gøre som de fleste. Og selv om det er kedeligt at være normal, er det nogle gange lettere. Det ville da have været rart at kunne sige til min familie og mine venner, at jeg skulle i gymnasiet og have en studenterhue og et eksamensbevis, men når jeg tænker tilbage, er jeg virkelig glad for, at jeg aldrig startede i gymnasiet, for hvad skulle jeg dog der? Jeg ville aldrig kunne gennemføre det, og det ville helt sikkert ende med, at jeg måtte droppe ud. Det ville ende med et nederlag.

Som ordblind er der i virkeligheden mange nederlag. Det er et nederlag ikke at kunne følge med i skolen. Det er et nederlag at have et lille ordforråd. Det er et nederlag at få en støttelærer til eksamen, fordi man ikke kan læse opgaven. Selv til matematikeksamen i niende klasse fik jeg en hjælpelærer. Det er ikke fordi, jeg ikke kan regne, men man bliver jo nødt til at forstå opgaven, før man kan løse den. Det hjalp læreren med. Faktisk var hun virkelig sød og hjalp mig også med matematikken, og så var eksamen slet ikke så slem, selv om jeg hader eksamener. Jeg hader det der med, at nu er det nu. Det er nu det gælder, og så skal du bare vise alt, hvad du kan. Og når du så er færdig, er der en eller anden lærer, der sidder og gennemlæser det, du har lavet, og prøver at finde alle dine fejl. Det er simpelthen så ubehageligt, for tænk nu hvis man bare har en dårlig dag, og hvad nu hvis…

Nej altså. Det, jeg vil sige, er bare, at der er mange nederlag, når man er ordblind. Hvis ikke jeg var ordblind, var jeg nok kommet i gymnasiet.

Ja, det tror jeg faktisk, jeg ville…

Ej hvor er det bare løgn og tomme ord, jeg fyrer af nu. Det er simpelthen for let at give

ordblindheden skylden. Hvis jeg ikke var ordblind, ville folkeskolen have været lettere. Ja. Men jeg var sgu nok ikke kommet i gymnasiet alligevel.

Jeg kan jo ikke lide at gå i skole. Det er ikke sjovt. Og så er der det der med, at der er nogen, der skal bestemme over dig. De bestemmer over dig, når du er i skolen og ikke nok med det. De bestemmer også over dig, når du har fri, for så er der pludselig alle mulige lektier og opgaver, du lige skal lave.

Jeg hader folk, der kommer vadende og tror, at de kan bestemme over mig. Jeg skal da nok bestemme selv. Jeg hader, når folk tror, de kan få mig til det ene og det andet, for hvis ikke jeg gider, så lader jeg da bare være.

Det var også sådan det var, da jeg startede til dans. Jeg nåede kun at være der en gang, før jeg stoppede. Jeg begyndte egentlig på holdet, fordi min veninde gik der, og de var vildt dygtige og lavede nogle sindssygt flotte opvisninger. Engang lavede de sådan en opvisning, hvor de var klædt ud som kannibaler og løb rundt og sloges, mens de dansede og…

Okay fokus! Det der dans var i hvert fald ikke lige mig. Jeg kunne faktisk slet ikke lide det. Det var alt for kedeligt, for der var hele tiden en eller anden irriterende lærer, der stod og fortalte mig, hvordan jeg skulle danse, men hun talte til 1-2-3-og-4-5-6-og-7-og-8. Jeg ville meget hellere hoppe rundt og svinge med håret ude af takt til musikken.

Og det er det samme med skoler. Altså ikke det med musikken, men det med lærerne. I skolerne er der lærere, der står og tegner på tavler, mens de fortæller, hvad du skal gøre. Sådan her regner man med brøker. Sådan her tegner man grafer. Sådan her sætter man kommaer. Hvad nu hvis jeg vil sætte et komma lige her , ?

Jeg synes, det er kedeligt, når alt skal være korrekt og rigtigt og ens hele tiden, og det er derfor, jeg ikke kan lide at gå i skole. I skolen er der hele tiden nogen, der retter på mig og fortæller mig, hvad jeg skal gøre. Jeg vil hellere lave noget, hvor der ikke findes rigtigt og forkert. Jeg vil gerne lave noget kreativt. Så kan man gøre, hvad man vil. Jeg elsker at tegne og male og lave musik og bygge ting, og det er derfor, jeg elsker Gøglerskolen. Det er her, jeg går nu. Det er en produktionsskole, og jeg bruger dagene på at bygge ting i træ, og det er sjovt, fordi jeg får lov til at bygge noget nyt hele tiden. Jeg har lavet en bænk og et askebæger og et backgammon-spil. Men selv om det er sjovt, gider jeg snart ikke bygge mere. Nu vil jeg gerne prøve noget andet. Måske noget med at male. Eller danse.

Gøglerskolen er virkelig et rart sted, men jeg ved også godt, at jeg ikke kan gå her for evigt. Jeg kan nok kun gå her frem til jul. Egentlig er det også fint nok, for til næste sommer starter jeg på en uddannelse. Jeg får det altid lidt underligt, når det bliver sommer, og folk får studenterhuer og består eksamener og er glade, for selv om man også er glad, når man har bygget et askebæger, er det ikke helt det samme. Folk siger jo ikke

"Tillykke – det er fandme et flot askebæger!", og man går jo ikke rundt og viser det frem til folk ligesom en studenterhue og sådan noget. Et askebæger kommer bare hjem og står på hylden, og det er da fint, men…

I hvert fald – til næste sommer er det min tur til at starte på en uddannelse. Jeg skal bare lige finde ud af, hvad jeg skal vælge. Og det er altså slet ikke så let, som det lyder.

Jeg har overvejet at blive pædagog. Min mor siger, at jeg er god til børn. Men jeg kan faktisk slet ikke lide børn – kun hvis det er nogen, jeg kender. Alligevel har jeg overvejet pædagoguddannelsen flere gange. Engang kom jeg faktisk så langt, at jeg skulle til samtale med nogen inde fra uddannelsen, men den morgen, jeg skulle af sted, kunne jeg bare mærke, at det ikke var det rigtige. Jeg fik det vildt dårligt og fik sådan helt ondt i maven, så jeg tog telefonen og ringede og sagde, at jeg altså ikke kom alligevel. Hvis man kan mærke, at det er forkert, er der jo ingen grund til at gøre det, for så…

Okay altså. Det, jeg mener, er bare, at jeg ikke skal være pædagog. Hvad jeg så skal være – det ved jeg ikke endnu. I går ville jeg være pedel, i dag vil jeg være højskolelærer, og i morgen vil jeg nok hellere rejse til udlandet. Hvordan skal jeg kunne vælge en uddannelse, når jeg skifter mening så hurtigt?

Der er nogen, der siger, jeg skal lære at holde fokus. Måske skal jeg bare vælge enten at gå højre eller gå til venstre og så bare fortsætte med at gå – også selv om det bliver kedeligt. Måske skal jeg bare træffe et valg, og jeg ved ikke lige, hvordan jeg gør, men jeg har tænkt mig at gøre det. I løbet af det næste år finder jeg ud af, hvad jeg vil, og så starter jeg på en uddannelse til næste sommer. Eller måske sommeren efter det.

Det er sommer nu. Solen skinner udenfor, det er varmt, og undskyld mig – men så er det altså heller ikke sjovere at sidde her og skrive til jer. Det er faktisk lidt kedeligt.

Jeg smutter.

Mentor og skrivemakker
Michala Krøll Rosendahl

MIN VEJ

Af Mia Susgaard, Aarhus

Det at starte på og falde fra en uddannelse betyder ikke nødvendigvis, at der er noget i vejen med skolen, eller at du har svært ved det. Det er ikke alle, der falder fra, fordi de enten er "dumme eller dovne". Mange gange ligger tingene dybere end det, og mit tilfælde er en af dem.

Min familie

Min far flygter fra følelser. De dårlige, men også de gode. Når det fylder for meget, drukner han sig selv i alkohol, så han ikke behøver at tage stilling til verden. Så det har været svært, for ikke at sige umuligt, at komme tæt på min far. Det værste er, at jeg kan se mig selv begynde at gøre det samme. Ikke i gennem druk, men hvis noget fylder for meget, sætter jeg en mur op og piller den ikke ned, før jeg er sikker på, at jeg er ligeglad med mennesker omkring mig. Hvis følelserne begynder at blive for store, kan jeg ikke overskue dem mere. Og jeg får lyst til bare at græde. Og mest af alt har jeg lyst til at kyle det menneske, der gør mig så glad, og så ked af det, og så flyvende, grinende, svævende, nervøs, lykkelig og så pisse fucking skrækslagen ud af mit liv. Langt væk! Ud af hukommelsen. For min verden falder sammen, mine rutiner går i smadder. Alle de gode vaner smuldrer mellem fingrene på mig, for alt jeg kan, er at føle. Da jeg var halvandet, blev min lillebror født. I takt med at vi voksede os større, gjorde problemerne det samme. Det var tydeligt, at min lillebror ikke var ligesom andre børn. Men der var ingen, der tog min mor seriøst, når hun prøvede at sige det eller få en diagnose på ham. Han fik først som attenårig diagnosen infantil autist, som betyder, at han har været autist, siden han blev født. Samtidig blev forholdet mellem mine forældre værre, og de blev skilt, da jeg var lige omkring seks år gammel. De prøvede at finde ud af det sammen. Det gik da

også fint de første par år. Men så heller ikke mere. Derefter var der lukket for al kommunikation, og alle beskeder skulle gå igennem lille otteårige mig. Min mor har altid haft svært ved at støtte mig på den måde, jeg havde brug for. For hun var en meget presset kvinde, der skulle holde hovedet oppe igennem skilsmisse, druk, forsørgelse af to børn, depressioner, et barn der krævede mere end almindelige børn. Og så mig. På sådan en liste kommer et velfungerende barn, der klarer sig godt i skolen, er høflig når hun er ude, og generelt bare er sød og social, til at virke temmelig overflødig. Eller i hvert fald nem at overse. Jeg havde et vildt temperament, og jeg tror, min mor har prøvet at undgå mange ting, fordi hun ikke turde konfrontere mig, af frygt for hvordan det kunne komme til at gå ud over hende. Jeg har altid søgt min fars accept mere end meget andet. Den har været svær for mig at få, og jeg har til tider følt, at han ville mig mindre, end han ville min bror. Jeg har en teori om, at det også er en af årsagerne til, at jeg er så dårlig til at håndtere forelskelse og kærlighed. En lille piges første forelskelse er hendes far. I og med, at jeg har haft sådan en svær far at elske, har jeg helt tilbage fra min første forelskelse oplevet virkelig meget svigt. Jeg kunne aldrig regne med ham. Aldrig vide, om han var glad eller vred, om han ville mig den dag eller ej. Den uro og usikkerhed har jeg stadig i mig så mange år senere, og jeg har endnu ikke fundet en måde at bearbejde den på. I dag er jeg 22 år.

Valget

Der er en lov der siger, at hvis ikke begge forældre har forældremyndighed, hvilket det kun var min mor der havde, kan et barn, når det fylder femten, selv bestemme hvem af forældrene, der skal have myndigheden, eller om de skal dele. Da jeg fyldte femten, nævnte min far den her lov for mig. Jeg tænkte straks, at hvis jeg gjorde det her for ham, ville han elske mig mere. Han ville acceptere mig. Men det blev i den grad ønsketænkning. Min far er alkoholiker, hvilket jo egentlig gjorde ham temmelig uegnet til at få noget som helst myndighed over mig. Så da jeg nævnte det for min mor, brød helvede løs. Min mor gjorde alt for at overbevise mig om, at det var en dårlig idé. Hun gav mig et brev. Et brev, jeg aldrig glemmer. For det gjorde så ondt, og det gør det stadig. Et brev der fortalte mig en hel masse ting, som et barn ALDRIG skal have at vide fra deres forælder. I brevet fortalte hun mig om, hvordan min far havde ødelagt hende, hvordan han havde smadret hende psykisk, hvordan han havde været hende utro, og det jeg blev allermest ked af; hvordan han havde hadet mig, da jeg var lille, og ikke havde gidet mig. Min værste frygt og mistankevar lige blevet bekræftet, og jeg ville ikke være hos min mor mere. Jeg tog op til min far, og prøvede at snakke ham til fornuft. Prøvede at forklare ham, hvorfor det var så vigtigt, at de fandt ud af det sammen, for de kunne jo ikke have fælles myndighed, hvis de ikke engang kunne snakke sammen. Men han havde kun

skældsord og øgenavne til overs for min mor, for "hun var jo psykopat!". Det er den eneste gang i mit liv, jeg har set min far græde. Og jeg kom til et punkt, hvor jeg følte, at jeg blev nødt til at vælge imellem to, jeg elskede. Samtidig var jeg startet på efterskole. Jeg endte på et tremandsværelse. Jeg havde det rigtigt godt sammen med begge mine roomies, desværre kunne de ikke døje hinanden. Så jeg kom meget hurtigt til at være i position, hvor jeg stod imellem de to. Hver gang jeg var sammen med den ene, talte hun ned om den anden og omvendt. Og jeg kom igen til et punkt, hvor jeg følte, jeg blev nødt til at vælge imellem to, jeg elskede. Lærerne på efterskolen besluttede, at det var op til mig selv at bestemme, hvem jeg helst ville bo sammen med. Vælg, hvem du elsker mest! Tak for lort. Og da jeg havde valgt, ville hende jeg valgte fra aldrig snakke med mig igen. Jeg husker den dag så tydeligt. For det var den dag, jeg blev til den, jeg er nu. Inden den dag havde jeg bare levet. Jeg havde været barn og ung. Jeg havde bare følt. Men den dag vendte alt rundt, og hvor jeg før bare havde gjort og følt uden at tænke videre over det, var jeg nu lige pludselig bevidst om alting. Om hvad jeg følte, jeg ville have svar. Jeg var bevidst om, at jeg levede, og jeg var bevidst om, at det gjorde ondt at leve, og at det var svært, og at det havde det altid været. Der var ikke plads til mere, og jeg fik min første depression. Jeg begyndte at tage antidepressiv medicin, og jeg mistede alle mine såkaldte venner, fordi jeg ikke havde overskud til noget. Jeg begyndte at få anfald, hvor jeg ikke kunne bevæge mig. Det kom, når jeg ville sove. Lige inden jeg faldt i søvn, holdt min krop op med at virke, og jeg var som lammet. Det er noget af det mest ubehagelige, jeg nogensinde har prøvet. Man kan ikke bevæge en muskel, ikke engang sine øjne, men hjernen er totalt vågen og bevidst.

HF

Efter efterskolen flyttede jeg sammen med min fætter Martin. Vi havde et godt forhold. Men da vi flyttede sammen, gik det op for mig, at meget af det han var, var ord. Ting han sagde, men aldrig fik gjort. Det var meningen, at vi begge skulle starte på det samme HF, men efter en måned var han blevet smidt ud. Han havde kun været der to gange. Jeg prøvede ihærdigt at holde hovedet oppe og få lavet mine afleveringer og passet min skole. Men det blev sværere, for stemningen i huset var dårlig. Martin og hans ven sad længe oppe næsten hver aften. De drak, røg og spillede PS3 til langt ud på natten. Og i sidste ende endte jeg nok med at være husmor. Jeg sagde aldrig noget om, at der var noget galt, jeg var bare og gjorde det, der skulle til for at alle havde det så godt som muligt, alle på nær mig selvfølgelig, for jeg havde lært, at det var sådan man gjorde. Martin og jeg nåede kun at bo sammen i et halvt år, inden tingene for alvor blev skidt. Og jeg flyttede. Jeg er flyttet næsten ti gange, siden jeg flyttede hjemmefra for fem år siden. Fordi jeg er flygtet,

når tingene blev for svære. Da jeg startede på HF, begyndte jeg samtidig i noget, der hedder TUBA. Terapi for børn af alkoholikere. I TUBA startede der snart efter en fyr ved navn Simon. Jeg så meget af mig selv i ham. Han havde også manglet omsorg og tid fra dem, der betød mest. Vi forstod hinanden. Vi begyndte at se hinanden udenfor terapigruppen, og vi blev hovedkulds forelskede i hinanden. Jeg svævede på en lyserød sky, og det hele var fantastisk i de få uger, det varede. Men med et, fra den ene dag til den anden, elskede han mig pludselig ikke mere. Han havde ikke de samme følelser. Og alt det, der før var godt, gjorde nu frygteligt ondt. Her gik mit liv i stykker for alvor. Det, jeg før havde følt, gjorde ondt, kunne ikke mærkes mere, for den smerte jeg havde, var så stærk, og så intens, at jeg ingenting kunne. Jeg var blevet valgt fra, kastet bort. Jeg havde ikke gjort det godt nok. Jeg var ikke god nok til ham. Jeg kan ikke blive valgt fra, det ved jeg nu. Det er noget at det mest frygtelige, der kan ske for mig. Jeg forbinder det med de følelser, jeg har omkring mine forældre og mit forhold til dem. Den kærlighed og bekræftelse jeg søgte fra min far og aldrig fik. Når jeg bliver valgt fra på den måde, bliver alle de år med svigt og følelsen af at være uønsket slynget imod mig som en kanonkugle, og jeg mister pusten og lysten til at leve. Det gjorde jeg også her. Jeg begyndte at få angstanfald, hvor jeg hulkede og græd og begyndte at hyperventilere. Min krop gik i krampe, og jeg kunne ikke rumme smerten indeni, så jeg gjorde skade på mig selv for at mildne det der kom indefra. Jeg kunne ingenting. Jeg kunne i hvert fald ikke gå i skole. Og jeg droppede ud fra HF. Det tog mig seks måneder at komme mig over Simon.

Perspektiv

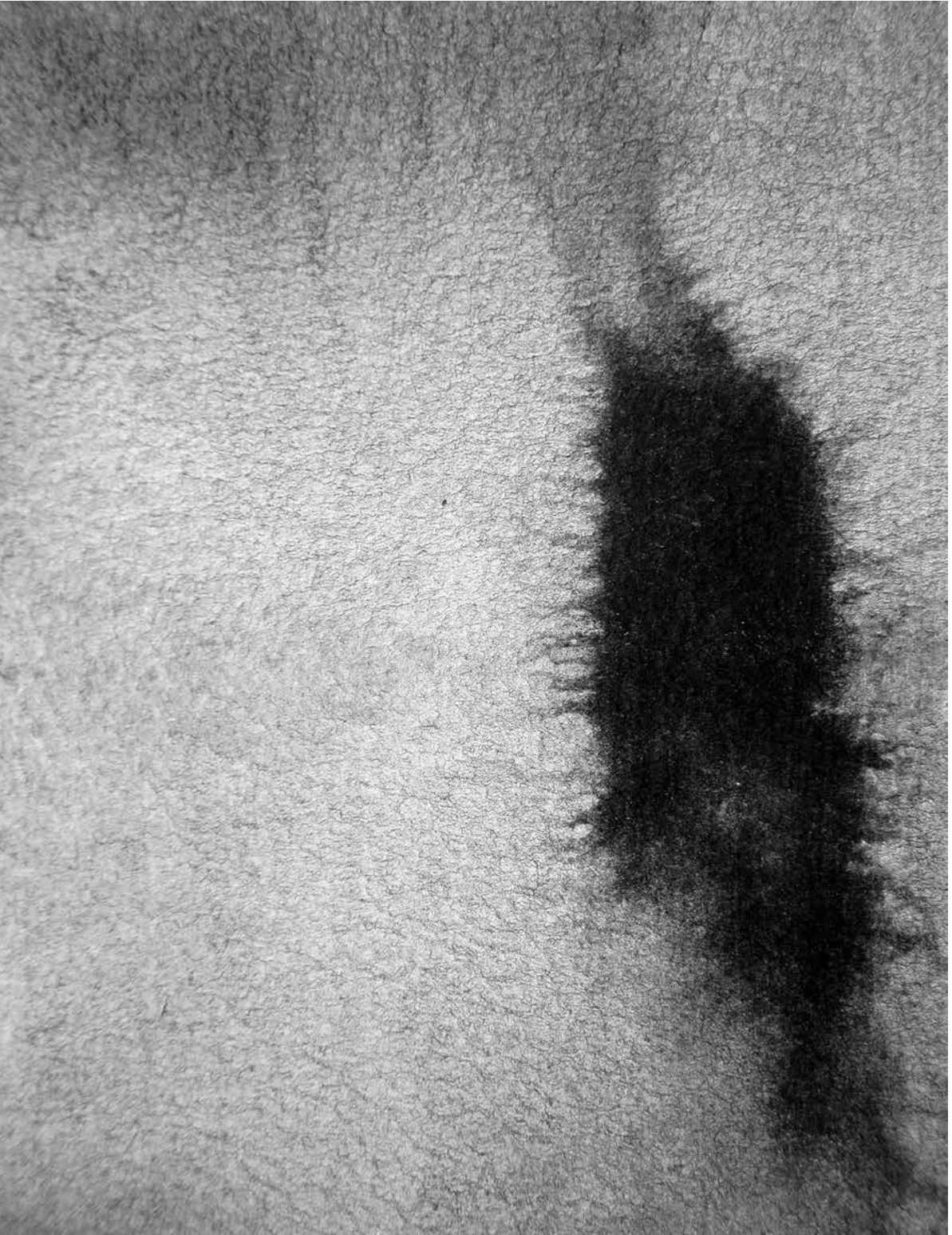
År senere var jeg stadig ikke kommet ud af kontanthjælpssystemet endnu. Men jeg havde mødt mit livs kærlighed, troede jeg. Vi havde været kærester i knap et år, da tingene begyndte at gå ned af bakke. Pludselig var en af mine rigtigt gode veninder mere spændende end jeg, og jeg gik ned igen. Denne gang for alvor. Nu gad jeg ikke leve mere, og jeg besluttede, at nu skulle det være slut. Så jeg tog hjem. Prøvede først, om jeg kunne skære mig selv til døde, men det var for svært, så jeg slugte en masse smertestillende. Men i samme sekund jeg gjorde det, fortrød jeg. Her blev mit liv for alvor sat i perspektiv for mig. Jeg ringede til min far efter hjælp, men han var døddrukken, og fattede ikke et ord af, hvad jeg sagde til ham. Så ringede jeg til min mor og bad om hjælp. Men hun havde ikke lige overskud til at køre helt ind til mig, hun skulle også være sammen med sin kæreste. Og til sidst ringede jeg til min papmor, der hentede mig, kørte mig til hospitalet og kørte hjem igen. Så lå jeg derinde. Mutters alene, og tænkte; story of my life. Fra den dag af holdt jeg op med nogensinde at regne med, at mine forældre ville gøre noget som helst for mig igen.

Min vej

For cirka et år siden begyndte jeg at få det bedre igen. Og det var ikke, fordi tingene begyndte at blive lettere. Men jeg stoppede med at tage det antidepressiv medicin, som jeg startede på på efterskolen. I takt med at effekten begyndte at tage af, begyndte jeg at få det bedre og bedre. Før havde det været hårdt at være glad. Det var som om, der havde været et låg på alle mine følelser. Ikke de dårlige. De gode. Og efter jeg stoppede med den medicin, som skulle hjælpe mig til et nemmere liv, blev mit liv for alvor nemmere. Det blev værd at leve. Jeg kunne mærke mig selv igen. Jeg ville pludselig gerne have noget ud af livet. Og det er, hvor jeg er nu. Et sted midt imellem. På vej op, og ud. Jeg er ved at finde min vej. Jeg har mod på livet nu. Jeg har stadig ar. Ar, der gør ondt, men ar, der gør mig til den, jeg er. Jeg er ikke bitter over mit liv. Jeg vil bruge mine erfaringer til at lære mig selv endnu bedre at kende og reflektere over, hvem jeg er, og hvad det skal indebære at være hovedperson i mit liv. Jeg vil gerne have, at folk forstår, at selv om man er dygtig og høflig og velfungerende i skolen såvel som privat, så er det ikke ensbetydende med, at man kan gennemføre en uddannelse på samme vilkår som alle andre. Der er så meget andet der ligger bag, end hvilken karakter, der står på papiret. Det er i orden at tvivle. Der er en vej. Også selv om den kan være svær at finde, så er der altid en vej.

Navnet er opdigtet og redaktionen bekendt

Mentor og skrivemakker
Sandra Helles Grosen Madsen

EN SORT OG EN HVID VEJ

Af Sebastian Madsen, Aarhus

What's cooking?
Det er tirsdag formiddag, og der er kun en halv time til frokost, da døren til Sebastians klasselokale bliver sparket op. Det er en stille efterårsdag på Food College i Aalborg, hvor kokkeuddannelsens grundforløb har bagning på skoleskemaet. Fire unge, maskerede og lettere højlydte mænd vælter ind af døren, men de interesserer sig ikke for blandingsforholdet mellem mel, mælk og gær. De interesserer sig derimod for Sebastian, og råbende forlanger de, at han skal følge med dem ud af klasselokalet, ud af skolen og med ind til byen, for de havde langt mere alvorligere ting at tage sig til den dag.

De fleste af Sebastians klassekammerater troede på det tidspunkt, at Sebastian var en færdig mand. At de fire fyre med masker ville udsætte ham for en særdeles pinefuld død og derefter dumpe hans lig i havnen. Selvfølgelig var de fire fyre ude efter en; der var en grund til, at de havde taget masker og deres hårde attituder på. Men da Sebastian rejser sig op, kan hans klassekammerater konstatere, at det ikke er ham, de er ude efter. Han uddeler nemlig venskabelige high-fives til de fire unge mænd, og kort efter har de nu fem maskerede unge mænd forladt skolens område. Nede i Aalborg midtby havde nogen nemlig fået øje på en mand, der ellers ikke viste sig i byen længere. Fordi han skyldte rockerne penge. Og det er her, at Sebastian kommer på banen, for folk, der skyldte og ikke ville betale, skulle selvfølgelig betale alligevel. Og det var Sebastians job at få dem til at gøre det.

Historien om Sebastian er en historie om en hvid og en sort vej i livet. Sebastian fik presset pengene ud af manden inde i Aalborg, uden at give ham for mange tæv endda, og han var oven i købet tilbage på Food College

så kort tid efter, at han kun blev noteret for to timers fravær. Men i løbet af de to timer, Sebastian var væk, lærte hans medstuderende, hvordan de præcist skulle få deres brød til at hæve, og den kunst kom Sebastian dem aldrig efter. Og sådan kan man sige, at den sorte vej i livet endnu engang vandt en mini-sejr over den hvide. Det kan nemlig være svært at passe sin uddannelse samtidig med, at man skal passe sin karriere. Specielt hvis karrieren er ulovlig. Tre folkeskoler, fire efterskoler og to ungdomsuddannelser er Sebastian droppet ud af, og så har har han ikke engang talt OBS- og specialklasser med i regnestykket.

Danskeren, der ikke talte dansk

Lige fra Sebastian er en lille dreng, ved han, hvordan man skal slå rigtigt. Knytte hånden og slå i en lige linje frem for sig, har hans far fortalt ham. Og han er ikke bange for at vise sin kunnen i skolegården, specielt ikke overfor ældre elever, der driller de små. Generelt har han svært ved ikke at slå fra sig, når han føler, han eller andre bliver udsat for uretfærdigheder, men det er egentlig ikke Sebastians største problem i de indledende skoleår. Sebastians familie og familiens omgangskreds er lige så spækket med forskellige nationaliteter, som det verdenskort, der hænger i Sebastians klasselokale. Hjemme hos Sebastian taler folk ikke bare dansk; de taler også engelsk, fransk, arabisk og meget andet. Nogle gange taler de lidt af det hele.

Lynhurtigt lærer Sebastian ord fra hele verden, men han bliver også forvirret, når det kommer til det enkelte sprog, og det morer de andre børn i den klasse, Sebastian starter i og følger fra første til femte. Når der bliver spurgt, hvor Sebastian bor, kan han finde på at svare "i en hus", og når han skal svare på, hvad det er, Lille-Per trækker efter sig til julebal i Nisseland, svarer han "et elefant". Når Sebastian svarer forkert, er det som om, at læreren tager det som en personlig fornærmelse. "Hvorfor kan du ikke tale dansk, når du er dansker?", bliver han spurgt, og læreren vil også vide, "om han taler perkerdansk, fordi det er smart?". Egentlig er der ikke noget, Sebastian hellere vil end at tale et fejlfrit dansk, men det er som om, det hele går galt fra starten, for den øgede kritik øger også Sebastians sproglige nervøsitet. Til sidst er han så bange for at udtale det danske forkert, at han ganske enkelt ikke siger noget i timen.

I femte klasse bliver det for meget for Sebastian, og nok også for meget for skolen. Han har et ekstraordinært dårligt forhold til to af sine lærere, og de andre i klassen er begyndt at drille ham endnu mere med hans dårlige udtale. Sebastians forældre og skolens ledelse beslutter i fællesskab, at Sebastian har behov for en luftforandring, så sådan en får han, og da Sebastian starter i sjette klasse, er det på en ny skole i kommunen.

På den nye skole er tingene næsten, som de plejer. Sebastian får stadig hård kritik, og nu også dårlige karakterer for sit mangelfulde dansk. Han slår stadigvæk, som hans far har lært ham, og han bliver stadigvæk ofte uvenner med sine lærere. Men en afgørende forskel på den nye skole, er, at Sebastian kommer ind i en klasse, hvor der i forvejen sidder flere, der taler dansk som ham. De er opvokset i Gellerup, i flygtningelejre eller i lejligheder inde i byen, men de kan også komme til at sige, at de bor "i en hus", og sammen med dem skal Sebastian ikke flove sig over sit sprog. Selv om de sjældent laver lektier eller er aktive i timen, har Sebastian det sjovt med sine nye venner i klassen. De ser porno og stjæler pokemon-kort i frikvartererne, og de tager hjem til hinanden efter skole. Og på mærkværdigvis bliver Sebastian i den periode bedre til dansk, fordi han er i et fællesskab, hvor han død og pine ikke skal udtale det rigtigt. Det når faktisk så langt, at Sebastian ligefrem får ros til en skole-hjem samtale. Lærerne roser ham for den sproglige udvikling, og de fortæller, at de har fået højere forventninger til hans faglighed. Men det er også på det her tidspunkt, i starten af syvende klasse, at den sorte karrierevej for første gang træder ind i Sebastians liv.

Den sorte karriere

Det er i syvende klasse, at matematikundervisningen bliver endnu mere teoretisk, og nok også for teoretisk til Sebastians evner. Det kan virke umuligt at udregne rumfanget af en cylinder, men teorien kan også bruges udenfor klasseværelset. Selv om Sebastian ikke kan løse de geometriske opgaver i folkeskolen, så bruger han teorien til at regne ud, hvor meget hash, han kan opbevare i bagagerummet på sin scooter. Og han må også bruge sin praktiske købmandsregning, når han skal regne ud, hvor meget han tjener om måneden på at transportere våben og stoffer for sine noget ældre venner.

Da Sebastian går i ottende klasse, tjener han så meget på sine kriminelle aktiviteter, at han kan give sin familie dyre gaver. Han får skældud for de opgaver, han forgæves prøver at løse i skolen om dagen, men om eftermiddagen og om aftenenen passer han sin sorte karrierevej til perfektion. Efterhånden stiger Sebastian i graderne, han får mere ansvar, og han tjener endnu flere penge.

En dag begår Sebastian dog en fejl. Han kommer til at blande den sorte og hvide karriere sammen. En "kunde" vil have sin leverance allerede tidligt på eftermiddagen, og det kan Sebastian umuligt nå, hvis han også skal passe sin skole den dag. Løsningen bliver, at Sebastian tager det bestilte hash med i skole. Og netop den dag beslutter et par lærere sig for at undersøge, om rygterne om Sebastians bibeskæftigelse var sande, og det kunne indholdet af hans skoletaske i særdeleshed bekræfte. Det er ikke hverdagskost på

skolekontoret, at en elev bliver taget med to-cifret antal gram hash i tasken, og skolelederen tager sin beslutning samme dag. Sebastian bliver smidt ud af skolen, og i et samråd mellem SSP, skolen og Sebastians forældre, bliver Sebastian sendt på en efterskole i Nordjylland.

Når man én gang har kombineret den sorte og den hvide karriere, kan det være svært at holde op igen. Når man starter på en ny efterskole, møder man nye kammerater og nye muligheder, – men man møder også et nyt kundegrundlag. Hver gang, Sebastian starter på en ny efterskole, foretager han den samme rutine. Ude i rygerummet indleder han en venskabelig samtale med rygerne og spørger, om de også ryger hash, og hvor de i så fald får det fra. Uden at vide det, orienterer rygerne Sebastian om det marked, han træder ind i, og kort tid efter kan han tilbyde billigere og bedre hash, end efterskolens elever i forvejen kunne få fat i. Selv om Sebastian aldrig bliver taget med stoffer på sig, og selv om ingen efterskolelærer nogensinde har kunnet bevise direkte, at han solgte stoffer til de andre elever, er han alligevel blevet smidt ud af fire efterskoler på tre år på den bekostning. Og selv om det i sig selv er en præstation, så kommer det for de fleste som en større overraskelse, at Sebastian trods alt fik gjort sin tiende klasse færdig, inden han blev smidt ud det sidste sted.

Tilbage til vennerne

Igennem hele Sebastians folkeskoleforløb har der været en fremtidsplan, han skulle tage stilling til. Folkeskolens studievejledere var klar med råd, når der skulle findes en ny efterskole, som også kunne tilgodese Sebastians behov. Men efter Sebastian har gennemført tiende klasse og er fyldt 18 år, slipper systemet sit tag i ham. Der er ingen UU-vejleder, der ringer og spørger, om Sebastian ikke snart skal starte på en ungdomsuddannelse. De eneste der ringer, er Sebastians gamle venner, og deres forslag ville ungdomsvejlederen nok ikke synes om.

Efter sin 18 års fødselsdag er Sebastian som forvandlet. Det er som om, den hvide karrierevej har opgivet ham. I stedet fortsætter han ad den sorte, og det går stærkt. Nu er det både hash og kokain, der skal transporteres, og Sebastian begynder at sælge begge dele. Han begynder at kræve penge ind fra folk, der ikke kan betale, men når Sebastian kigger forbi, betaler de hver gang.

De følgende tre år af Sebastians liv er en tåge af vold, hash og trusler. Gram bliver til kilo, slag bliver til snit og der, hvor Sebastian gemmer sine penge, er der efterhånden ikke plads til flere sedler. Det er også på dette tidspunkt, at Sebastian begynder at give de folk, der ikke vil betale, varige skader. Han skærer i folk, brænder dem med cigaretter og fjerner endda en mands tatovering med en glohed ostehøvl.

På et tidspunkt bliver Sebastian kaldt til uddannelsessamtale. Ikke af en ungdomsvejleder eller af nogen anden fra systemet, men af præsidenten for en af landets største rockerklubber, som Sebastian har været tilknyttet, siden han som 14-årig pakkede sin scooter med hash. Få måneder inden samtalen er Sebastian fyldt 21 år, og til sin fødselsdag fik han overrakt en vest med klubbens logo bagpå. Og blev et af landets yngste, fuldgyldige medlemmer. Præsidenten fortæller, at han er stolt af Sebastian. At Sebastian allerede har udført en voksen mands arbejde for klubben, og at det måske vil være bedst for Sebastian at prøve noget nyt, inden det kommer til at gå lidt for godt, inden det hele resulterer i mord og fængselsstraf. Han foreslår Sebastian at tage en uddannelse som kok, da hans talenter i køkkenet er blevet bemærket.

En måned efter forlader Sebastian rockerklubben i såkaldt "good standing". Ingen i klubben er hans fjende, og han skylder ingen penge væk. Sebastian starter på Food College i Aalborg, og selv om rockerklubben en sjælden gang imellem må bryde sit løfte og hente Sebastian ud fra klasselokalet, fordi der er brug for hans specielle evner, så lader de ham leve sit eget liv. De lader ham også møde en pige, som først bliver Sebastians bedste ven, og dernæst hans kæreste. For hver dag Sebastian lever med Sofie, lyser den hvide karrierevej langsomt den sorte op, og til sidst kan man næsten ikke ænse den sorte.

Foran Sebastian løber en lille, rødhåret dreng. Det er som om, at drengen ikke ænser, at det regner, eller måske ænser han det, for når han hopper i en vandpyt, skriger han af fryd, imens han hæver armene mod himlen. Af og til kaster drengen et blik tilbage på Sebastian, sin far, for at se, om denne vilde opførsel mon kan tolereres. Det kan den godt, så længe regntøjet og gummistøvlerne holder tæt. Sebastian blev far for to år siden, og efter Christian blev født har han næsten kun bevæget sig på én karrierevej, nemlig den hvide. Det gik ikke på Food College, og Sebastian bliver nok aldrig kok, men han er startet på en produktionsskole i Aarhus, hvor de forstår sådan en som ham. Nu gælder det om at fokusere på den hvide vej, sådan det bliver den eneste vej, Christian kender til. Og når skoledagens sidste klokke ringer, slukker Sebastian sin telefon og går hjem. Hjem til sin familie.

Navnet er opdigtet og redaktionen bekendt

Mentor og fortalt til Mads Aagaard Danielsen

BRYDNINGSMENNESKER

Af Cecilia Isabella Brunstermann Møller, Helsingør

Januar 2014: Jeg er alene i det bælgmørke kontor, kun i selskab med harddiskens sagte brummen. Det har været en lang dag med filmredigering på produktionsskolen. Jeg læner mig tilbage og lader tankerne flyve. Det er et halvt år siden, jeg droppede ud af gymnasiet, men det kunne ligeså godt have været i går. Jeg lader øjnene flakke rundt i mørket. Sådan er det åbenbart at blive voksen: Efterladt, alene i mørket. I det mindste er jeg ikke så bange længere. I hvert fald ikke på samme måde, som jeg var på gymnasiet. Dér havde jeg havde alt for mange kampe, der ikke gjorte andet end at skabe forvirring og skam i mit allerede kaotiske liv. Jeg havde brug for ro omkring mig. Næste gang er jeg forhåbentligt bedre klar.

Jeg tænder for skærmen igen, og lader det blålige lys fulde rummet. Jeg trykker på play, og pigen i filmen kigger ud på mig. Hun har det ikke godt. Hun ser kuet, fortvivlet og bebyrdet ud. Jeg kender hende. Faktisk bedre end nogen anden. For pigen er mig, Cecilia, og det er min film, "Bag Masken". Den er en bearbejdning af de kampe, som ikke blot betød mit frafald fra gymnasiet, men som har ændret hele mit liv. Og lært mig, at før man kan udvikle og udfolde sig, så er det nogle gange nødvendigt at bryde med det vante for at gøre plads til det nye.

Frigørelsens spire

Så længe jeg kan huske, har det været min mor, der stod for opdragelsen. Sådan er det, når ens forældre er skilt, og man bor hjemme ved sin mor. Det var hende, der prædikede om moral og om de vigtige ting i livet. Hjemme hos os var det religionen, som stod bag alle beslutninger. Hverdagen bar præg af bibelens mange regler og Jehovas 'vilje'. For hvert valg, måtte jeg nøje overveje, hvilke beslutninger der skulle tages, og hvilke

konsekvenser, de ville have. Det var bibelens syn på 'det rigtige', jeg blev oplært i: Vær loyal, lydig, beskeden og kærlig. Og så var der alt 'det forkerte'. Det, som ikke behager Jehova: At tilbede hedenske guder behager ham ikke. At tilbringe for meget tid med sine ikke-kristne venner behager ham ikke. At have samleje med en af samme køn behager ham ikke. Faktisk er det en vederstyggelighed. Noget der gør, at ens sjæl ville møde undergang. Så da det gik op for mig, at min tiltrækning af piger ikke bare var en fase, der sluttede, når hormonerne dæmpede af, behagede det hverken mig eller Jehova. Jeg var en vederstyggelighed. Én hvis sjæl var dømt til undergang. Jeg var forkert.

Det smertefulde og frie brydningsliv

Filmen spiller videre. Pigen har en hvid maske på. Den skjuler hendes sande jeg. Hendes arme er spændt ud, bundet fast med reb, og hun bliver trukket i som en marionetdukke.

Min mor tørrede endnu en tåre af sin kind og kiggede på mig. Angsten og frygten for, hvordan hun ville reagere fik mit hjerte til at galoppere afsted og gjorde det svært for mig at se hende i øjnene. Jeg skammede mig mere, end hun skammede sig, og min tvivl på religionen og Jehovas eksistens ramte mig lige så hårdt, som den ramte hende. Hun lukkede døren forsigtigt efter sig, og jeg sad alene tilbage på min seng. Det siges, at hvis man deler sine byrder med andre, er læsset ikke så tungt, men i denne situation blev det tungere. Meget tungere.

Da jeg var den eneste, som kendte til min tvivl, tvang jeg mig selv til at tro. Jeg tog mig mere tid til at læse i bibelen og blev mere aktiv til møderne. Men det var et skuespil, der kun var til for at bevise min "stærke" tro. Ikke over for andre, men for mig selv. Jeg pressede mig selv til at tro. Jeg frygtede at miste det, der altid havde været i centrum hele mit liv. Jeg frygtede erstatningen af det vante med en ukendt og skræmmende verden, og jeg forsøgte desperat at holde fast i min gamle verden. Men når tvivlen hele tiden presser sig på, er det svært ikke at gå bruddet i møde. Det bliver svært at være som en lus mellem to negle, og det bliver svært ikke at måtte bestemme over sit eget liv.

Alle bør have friheden til selv at styre sit liv, og når friheden til selv at træffe sine egne valg bærer præg af en andens vilje, så føles det som at blive berøvet.

Selv om frygten for den ukendte verden stadig var stor, begyndte jeg at indse, at bruddet var nødvendigt for mig, og langsomt opdagede jeg, at det ikke var det anderledes jeg frygtede, men selve bruddet. Jeg frygtede bruddets kolde og mørke vinger, der langsomt havde svøbt sig om mig i et kvælende tag og sugede al livsglæden ud af mig. Men det var bruddet, som banede vejen for nye muligheder, nye horisonter; og så var det med at kæmpe sig igennem.

Normernes lænker, tryghedens bånd

I filmen er pigen nøgen og mærket af sorte hænder. Hænder, der prøver at forme hende. Hænder, der prøver at styre hende. Hun rives rundt i håret. Overalt omklamres hun af hænder, som langsomt strammer deres tag i hende.

Familiens bånd er stærke og derfor svære at bryde. I bibelen står der, at man skal ære sine forældre. Selv om jeg ikke er troende længere, er der stadig kristne moralske principper, jeg holder fast i. Familien betyder alt for mig, og jeg vil altid prøve mit bedste for at gøre dem glade og stolte over mig.

Nu hvor jeg ikke kunne gøre min mor stolt ved at blive et døbt Jehovas vidne, ville jeg gerne gøre hende stolt ved at få en god uddannelse. Jeg kæmpede en brav kamp. Jeg vil så gerne leve op til hendes, min families og nok også mine egne forventninger. Jeg skulle være så perfekt som overhovedet muligt. Dette indebar tilsyneladende, at jeg altid skulle behage nogen. Men når nu jeg var blevet familiens sorte får, og ikke længere kunne gøre dem stolte ved at blive et Jehovas vidne, måtte jeg være perfekt på en anden måde. Jeg prøvede på at være den gode elev. Den elev, der altid ville møde til tiden hver dag. Den elev, der altid ville lave sine lektier og være aktiv i timerne. Jeg prøvede på at være perfekt og på at være et godt forbillede for mine yngre søskende. Mit behov for at klare mig godt i skolen var lige så meget et pres fra min familie, som det var et pres fra min egen idé om et godt forbillede.

Men efter det brud, jeg har været igennem, som har sat dybe ar i sjælen og lider under de mørke og deprimerende ekkoer fra bruddet, er det svært at være den perfekte elev. Faktisk blev jeg det aldrig. Fraværet hobede sig op sammen med de ufærdige lektier, og karakterende dalede støt. Alt gik ned ad bakke, og jeg begyndte at mærke frygten røre på sig igen. Jeg frygtede at skulle miste de stolte blikke fra min familie. Min tid i gymnasiet blev bare mere og mere uoverskuelig, og når jeg prøvede på at fokusere på mine lektier, blev min tankegang til en rodet masse af negativitet: "Lorte karakter! Du kan ikke finde ud af en skid!" Og da de tanker først var begyndt, blev jeg fyldt med skam til bristepunktet: "Du kan aldrig gøre dem stolte! Du er ikke god nok!" Og så var det nemmere at give op, end at kæmpe videre.

Samfundet: Fængsel eller frirum for det gode liv?

Den næste scene er voldsom. Pigens hoved bliver presset ned i en balje fyldt med vand og hun kæmper for at komme op. Trods hendes forsøg på at bryde fri af vandets kvælende fængsel, bliver hun holdt nede af alle forventningerne, alle reglerne, al den stress og al det pres. Hun er ved at drukne.

I det moderne samfund er det svært at overleve uden en uddannelse. Det er derfor et ideal

at gå efter en lang og prestigefyldt uddannelse, som kan sikre en et "succesfuldt" liv. For mig er det ikke vigtigt med en lang uddannelse, som vil give mig mulighed for en god løn, men en uddannelse, der stemmer overens med mine værdier. Jeg vil hellere have et dårligt betalt job, jeg nyder, i stedet for et vellønnet job, jeg ikke er glad for. Men det er en holdning, jeg er nået til, efter jeg droppede ud af gymnasiet. Normalt var jeg ellers ligesom mange andre gymnasieelever. Jeg stressede over mine karakterer, bekymrede mig om min fremtid og hvilken uddannelse, jeg skulle have. For den uddannelse man har, er med til at styre resten af ens liv.

Jeg oplevede ikke kun et pres fra min familie og mig selv, men også fra lærerne, skolen og hele vores uddannelsessystem. Lærerene kastede rundt med lektier og tog ikke højde for, at man i forvejen var godt stresset over seks andre afleveringer i samme uge. Svævende som en tung sky omkring mig, lå også det pres, at man SKULLE klare sig godt – sådan følte jeg det hvert fald – og når det ikke lykkedes, bad alle mig om at tage mig sammen og gøre det bedre. Alle: skole, lærer, familie. Også selv om jeg allerede prøvede mit bedste på at følge med.

Når ens fravær er for højt, vælger skolen at straffe én med ekstra eksaminer, der under dække er til for at "hjælpe" eleverne med det manglende pensum. Det er som at sparke til en, der allerede ligger ned. Min oplevelse er, at hverken skolen eller uddannelsessystemet har forståelse for, at de personlige problemer kan have en stor indflydelse på studierne. Er man i forvejen på vej ned i et dybt hul og pludselig får smidt de ekstra eksaminer med i rygsækken, gør det det ikke lettere at komme op igen. De ekstra eksaminer er mere med til at få en til at falde fra, end at få en til at kæmpe.

Programmerede maskiner eller frit tænkende mennesker?

Det lykkedes pigen at bryde fri. Hun vikler sig ud rebene, river sit hoved op af det kvælende vand. Kæmper sig fri af de fængslende hænder. Filmen toner ud. Den er færdig og klar til at blive lagt op på Youtube. Masken blev for tung at bære; men det krævede vilje og mod at smide den fra sig.

Når jeg tænker tilbage på mit frafald, tænker jeg på, om jeg kunne have gjort tingene anderledes. Jeg kunne godt have kæmpet mere for at blive i gymnasiet, men mine karakterer ville formodentligt også have lidt under det. Når depressionen og skyldfølelsen presser sig på, og selv det at skulle overskue at gøre sig klar til skole er en udfordring, så kan det være en sand prøvelse at give det hele et ekstra skub, også selv om jeg vidste, jeg godt kunne.

Vender jeg det kritiske blik udad, så er min oplevelse, at skolesystemet har meget få resurser til sådan en som mig med personlige problemer. Hjælpen er at finde, men kun i et meget begrænset omfang. Har man brug for hjælp fra en skolepsykolog, bliver man kun bevilget tre samtaler. Har man brug for flere, er der ikke andet at gøre, end at punge ud og betale for sin egen psykolog. Og det er ikke alle, der har økonomi til det.

Når skolen ikke tager højde for de personlige problemer, efterlader det én med følelsen af, at skolen ikke kan rumme den udvikling, der ligger i ungdommens natur, og som nogle gange kan være problemfyldt.

Det var, hvad jeg gik igennem. Jeg gik igennem en personlig udvikling, der resulterede i et brud med min religion og med store personlige konsekvenser til følge. Det gik ud over min psyke, min energi og mine studier. Og når der knap nok er hjælp at finde på sin skole, hvor skal man så gå hen?

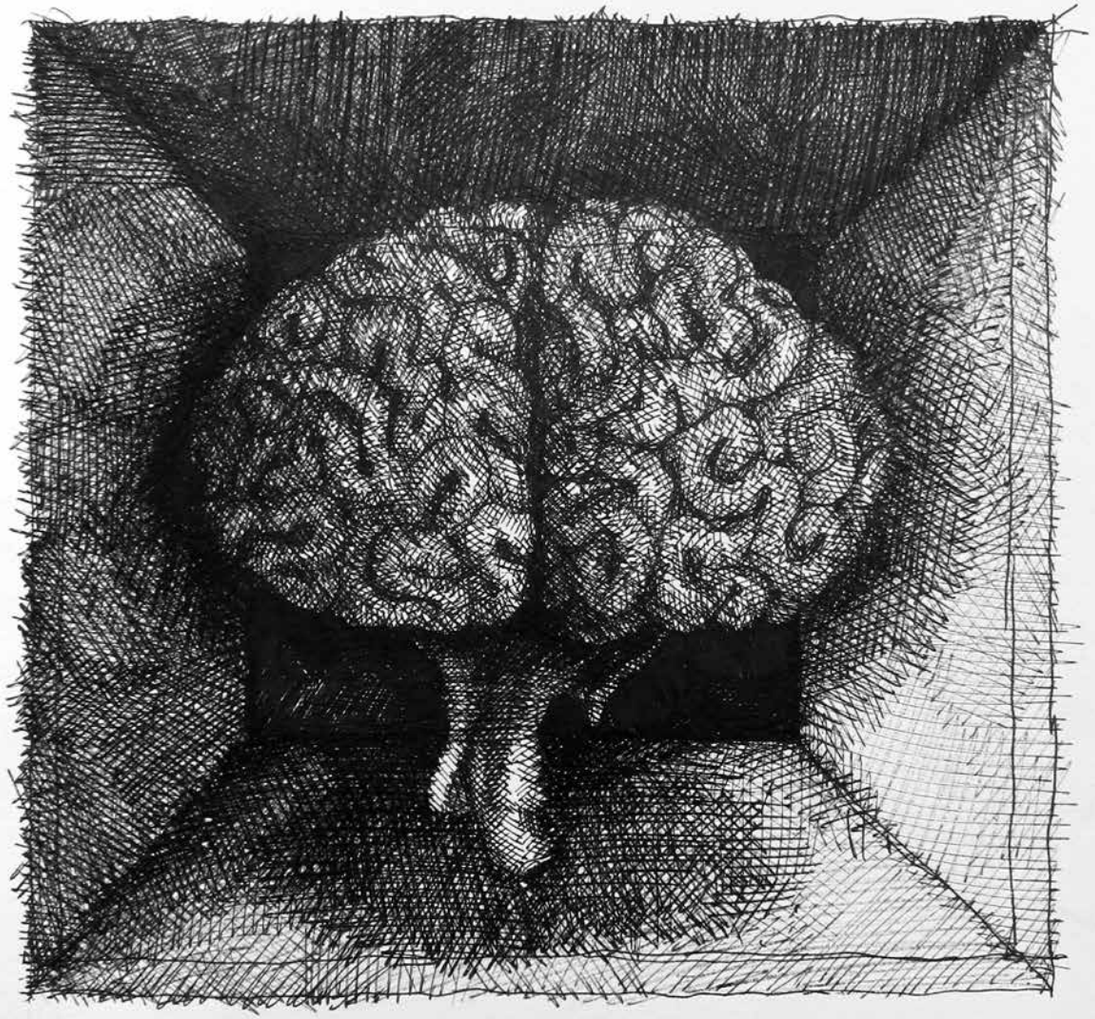
Tilbage stod jeg med følelsen af ikke at være god nok til vores samfund. Jeg følte ligefrem, at jeg ikke kunne blive accepteret, hvis ikke jeg fulgte med strømmen og blev ligesom "de andre". Det føler jeg stadigvæk, og den uddannelseskultur vi har, har jo ikke ændret sig, siden jeg stoppede på gymnasiet.

Men er det virkelig værdier, som et moderne, oplyst og frit demokrati opfostrer: At du er dømt ude, hvis ikke du passer ind i en af samfundets udvalgte støbeforme? Jeg underkender på ingen måde, at vi har en forpligtelse over for vores samfund, men skal denne veje tungere end forpligtelsen over for én selv?

Alle skal naturligvis bidrage med sit til fællesskabet, men bør det bidrag ikke være baseret på det, man er god til og ikke det, ens forældre, vejleder eller "systemet" siger, man skal. Man skal ikke stå tilbage med en følelse af at være fanget, men en følelse af at være fri. For at skabe, må man bryde. Det gælder i alle livets aspekter. Landmanden, der bryder jorden for at så. Spiren, der bryder ud af jorden for at gro. Blomsten, der bryder ud i lyset for at sprede sine spirer.

Vi er alle brydningsmennesker. Det ligger i vores natur. Forsøger man at stoppe dette brydningsliv, så kvæles livets naturlige udvikling. Tingenes forskellighed skabes i brydningen. Ikke alle blomster kan være roser; ikke alle mineraler kan være guld. Ligesom vi ikke alle kan være advokater, økonomer, håndværkere eller ingeniører. Vi er alle forskellige, så giv os vores frihed til at være det: Giv os friheden og støtten til at bryde ud og gøre det, vi hver især er bedst til.

Mentor og skrivemakker
Martin Poul Gangelhoff Hansen

HVIS LIV ER DET?

Af Sarah Josefine Lindbjerg, København

I skulle have hørt forfærdelsen og chokket fra min familie og de nærmeste, da jeg fortalte dem, at jeg droppede ud midt i 3.g. Da jeg fortalte min søster det, var hun sådan "Hvad fanden har du gang i?" I det øjeblik var det ikke hendes reaktion, men min reaktion der var overraskende. For jeg vidste udmærket, hvordan hun ville reagere, men jeg havde ikke regnet med den afklaring og den stolthed, jeg følte. Stolthed over, at jeg havde taget beslutningen på trods af, at jeg vidste, hvordan min familie ville reagere. Stolthed over at have truffet mit eget valg for min egen skyld og ikke for andres.

Familie

Jeg skulle være jurist. Det var der aldrig tvivl om. Det var det, jeg gerne ville – det troede jeg i hvert fald. Når jeg nu sidder her og skal forklare hvorfor, så er jeg faktisk i tvivl om grunden. Det var bare så dejligt enkelt og nemt at vælge. Jeg skulle bare læse jura ligesom min mor og storesøster. Min mor er Chef for Center for Arbejdsskader på Grønland, hvor hun til dagligt bor. Jeg er 18 år og bor alene i en lejlighed på Østerbro i København. Min far bor på Nørrebro og arbejder som selvstændig rundtømmerhus-sælger. Mine forældre har været skilt i ti år, og de skiltes på en ikke ligefrem rar måde. Den eneste kommunikation, de havde efterfølgende, gik via e-mails og mig, indtil min far gik i behandling. Min far er alkoholiker og har været ædru i fire år nu. I perioden efter at mine forældre blev skilt, var der ikke meget hjælp at hente fra resten af familien. Jeg følte, at jeg stod alene med det hele. Det kan godt være en svær ting at håndtere for en otte-årig. Jeg følte derfor et behov for hurtigt at blive voksen. Mine to søstre, som begge er fem år ældre end mig, var teenagere på det tidspunkt og havde derfor nok i sig selv. Det var i hvert fald sådan, jeg opfattede det.

Jeg er vokset op med en mor, der arbejdede det meste af dagen, en far ligeså, som derudover også drak, to store søskende, som ikke interesserede sig en dyt for deres irriterende lillesøster, en utilregnelig mormor og morfar og en onkel, som egentlig havde ret travlt med sit eget liv. Alligevel blev det forventet, at jeg til sammenkomster spillede med på kernefamilien. Jeg gjorde det, fordi jeg var desperat efter at føle, at jeg havde en familie, der elskede mig. Selv om det blev sagt, følte jeg, at det bare var en forventning, at man sagde det. I dag føler jeg, at jeg bliver elsket for den, jeg er. Jeg kan ikke sætte en finger på, hvor forskellen er, men jeg ved, at jeg nu føler, at jeg rent faktisk har en familie. Om det er på grund af de bearbejdelser, som jeg har været igennem med min psykolog, der har gjort mig i stand til at føle kærligheden – at tillade mig selv at føle den, det ved jeg ikke. Når jeg er sammen med min familie i dag, føler jeg, at det er MIN familie og ikke en flok skuespillere, hvor facaden altid bliver opretholdt. At opretholde en facade har jeg altid været rigtigt god til, da jeg er vokset op i en familie, hvor det var et grundvilkår for at tingene kunne fungere. Man lod som om. Men da jeg valgte at falde fra min uddannelse, faldt min facade med mig.

En svær beslutning

Jeg havde en telefonsamtale med min mor, hvor vi snakkede om, hvad jeg skulle efter sommerferien. Min mor nævnte, at jeg kunne stoppe og starte forfra på en fuld HF. Det var jeg imod, fordi jeg var bange for, at hvis jeg kunne falde fra, var jeg så overhovedet den samme person, som jeg altid har bildt mig selv ind, at jeg er? Det gik op for mig, at det måske i virkeligheden handlede om, at jeg prøvede at være den person, jeg troede alle andre ville have mig til at være. Jeg holdt så krampagtigt fast i, at jeg SKULLE have den hue, for at min familie kunne være stolte af mig. Det var i dét øjeblik, jeg besluttede mig for, at jeg blev nødt til at gøre det, der var det bedste for mig. Og så begyndte vandfaldet. Det begyndte, fordi jeg bare følte sådan en lettelse over, at det endelig var ovre, at kampen var slut, men samtidig også en sorg over at måtte erkende nederlaget. Jeg var skuffet. I dag er det ikke skuffelse, jeg føler, men stolthed over, at jeg var i stand til at træffe en beslutning for min egen skyld. At jeg var moden nok til at tage hensyn til mig selv.

Forventninger

Det var en selvfølge, at jeg skulle klare mig godt i skolen og opføre mig pænt. Jeg havde en helt klar plan om, at jeg skulle blive jurist og tjene penge til mig og samfundet. Det lå absolut ikke i kortene, at jeg skulle droppe ud. Jeg skulle på gymnasiet og direkte videre på uni. Jeg endte med at forvente, at jeg skulle være perfekt til alt – et problemfrit barn. Jeg endte med at gå på seks forskellige skoler i to forskellige lande i alderen 5-15 år. Jeg blev mobbet, men det hjalp ikke at rykke skole, for når jeg startede på en ny skole, antog jeg fra start af, at det her ville gå galt. Jeg forstod ikke, hvorfor jeg overhovedet skulle prøve at lære folk at kende, fordi jeg forventede, at når jeg forsøgte, ville de bare mobbe mig. Hvorfor er det, at man som lærer kan lade mobning stå på? Lærerne ved jo godt, at det sker! Der var på et tidspunkt nogle piger fra min klasse, der var efter mig. Da jeg forsøgte at flygte fra dem, kiggede jeg til siden og kunne se min lærer bare stå og se til. Hun gjorde ikke noget. Hun vendte ryggen til mig og gik sin vej. Jeg var vred. Ikke kun på min lærer, men også vred på mig selv over, at jeg havde forventet, at hun havde gjort noget ved det. Det var sket så mange andre gange, at lærerne ikke havde gjort noget ved det, så hvorfor skulle det have været anderledes den her gang.

Det letteste for mig var bare at isolere mig og begrave mig i bøgerne, for de kunne ikke gøre mig noget. Undervisningen og bøgerne blev det sted, jeg kunne søge tilflugt, det sted hvor jeg kunne lade som om, at alt var godt, så selvfølgelig endte jeg med at være en dygtig elev. Og igen, måske vigtigst af alt, var bøgerne en mulighed for at være usynlig, og jeg kunne derfor være i fred.

Frygten

Det at være usynlig er et af de vigtigste redskaber at have, når man har en alkoholisk forælder. Det er det redskab, der redder en fra at blive skør. Det er det, der redder en fra de uundgåelige korte lunter, der er. Da jeg var 12 år, var jeg på et tidspunkt i London med min far og sad på en restaurant, mens vi havde et eller andet dumt skænderi. Til sidst sagde jeg til ham, at jeg ikke gad at sidde et offentligt sted og diskutere med ham, så jeg ville tage tilbage til hotellet. Da jeg var kommet tilbage til hotellet, gik der omkring en time før han kom tilbage, og jeg kunne med det samme høre, at det var ham, der gik på gangen, og at han havde været på druk. Når man er barn af en alkoholiker, kan man høre på humøret, hvor meget han har drukket, og om man bare skal tie stille. Jeg har altid kunnet høre hans humør på den måde hans nøgler rasler, og hvordan hans trin lyder. Da han så kommer ind, begynder han at råbe af mig, at jeg aldrig nogensinde skal skride fra ham på en restaurant, og jeg begynder at råbe tilbage, at jeg havde sagt til ham at jeg ville gå, fordi jeg ikke gad at diskutere med ham. Vi står bare og råber af hinanden i et stykke tid, hvor vi bare bliver mere og mere hidsige, og til sidst tager han fat om begge mine arme og smadrer mig med ryggen op af et spejl, mens han råber, at jeg kraftedme skal holde min kæft nu. I det øjeblik var jeg bange helt ind til marven, jeg tænkte bare, at det var nu, han rent faktisk ville slå mig, hans eget barn. Jeg stivnede og var helt chokeret over, at han kunne gøre det, chokeret over, at han overhovedet kunne overveje at lægge en hånd på mig. Jeg var for chokeret til at græde. Han slog mig ikke dengang, og han har aldrig nogensinde slået mig, men efter den episode var det lige pludselig

en mulighed. Lige pludselig blev jeg bevidst om, at han kunne gøre det. Jeg tror, det er tvivlen, frygten for, at det kunne ske, der er den værste. Efterfulgt af følelsen af, at det var min skyld. Jeg følte, at det var min skyld, fordi det var mig og mit temperament, der havde fået hans temperament frem. Så hvis jeg nu bare havde opført mig ordentligt, var det aldrig kommet så vidt.

Skyld

Da jeg var barn, tænkte jeg, at det måtte være min skyld, at mine forældre skændtes, at min far drak, at mine søskende ikke gad bruge tid med lillesøster, ja for helvede, jeg troede, at det var min skyld, at jeg blev mobbet. Og fordi jeg troede det, opstillede jeg bare et endnu større smil og lod som om, at alt var, som det skulle være. Fordi jeg altid følte, at det var min skyld, gør at jeg i dag har rigtigt store problemer med at spørge om hjælp, og det er jeg sgu helt sikker på, at jeg ikke er ene om.

Stress

Når jeg snakker med de "voksne" i min familie og omgangskreds, siger de alle, at det er så nemt at være studerende. Hvis det er så nemt, hvorfor er det så, at de studerende er dem, der hyppigst får stress? Da jeg gik på HTX, havde jeg en 42 timers skoleuge plus lektier, afleveringer og et fritidsjob. Derudover var jeg festudvalgsformand, med i elevrådet, det fælles elevråd, bestyrelsesmedlem på min skole og så var det mig, der blev spurgt, om jeg ikke også lige kunne holde oplæg til åbent hus osv. I hvilken verden ville du kalde det nemt og stressfrit? Jeg har gjort det, politikerne vil have os til. Jeg gik på gymnasiet, tog et fritidsjob, fordi vi "unge er jo så dovne", engagerede mig i mit skolemiljø og politisk arbejde. Hvordan kan det så være, at fordi jeg gør det, skolen og politikerne gerne vil have mig til, skal jeg straffes og ender egentlig med ikke at få min uddannelse? Nu tænker I sikkert, hvorfor sagde jeg ikke bare nej?

Anerkendelse

Jeg tror godt, at jeg kunne lide det med, at der var noget, jeg var bedre til end alle andre. Jeg kunne godt lide, at der var behov for mig. Når jeg er vokset op med en følelse af, at der var mange, der var bedre end mig, er det sgu rart for en gangs skyld at kunne sige "Jeg er den bedste til det her". Da jeg startede på gymnasiet, besluttede jeg mig for, at jeg ville starte på en frisk. Jeg ville ikke være den samme indelukkede, stille person, som jeg var i folkeskolen. Fordi jeg i folkeskolen og i familien har manglet den der anderkendelse, var det også så svært for mig at sige nej, da jeg så i gymnasiet fik den anerkendelse. En anerkendelse jeg ikke var opmærksom på, at jeg havde behov for. Det behov er en ting, jeg har benægtet, fordi man kommer til at fremstå som en selvoptaget person. Selv om jeg tror, vi alle har et behov for at vide, at vi er gode nok. En bekræftelse af, at man er god til noget.

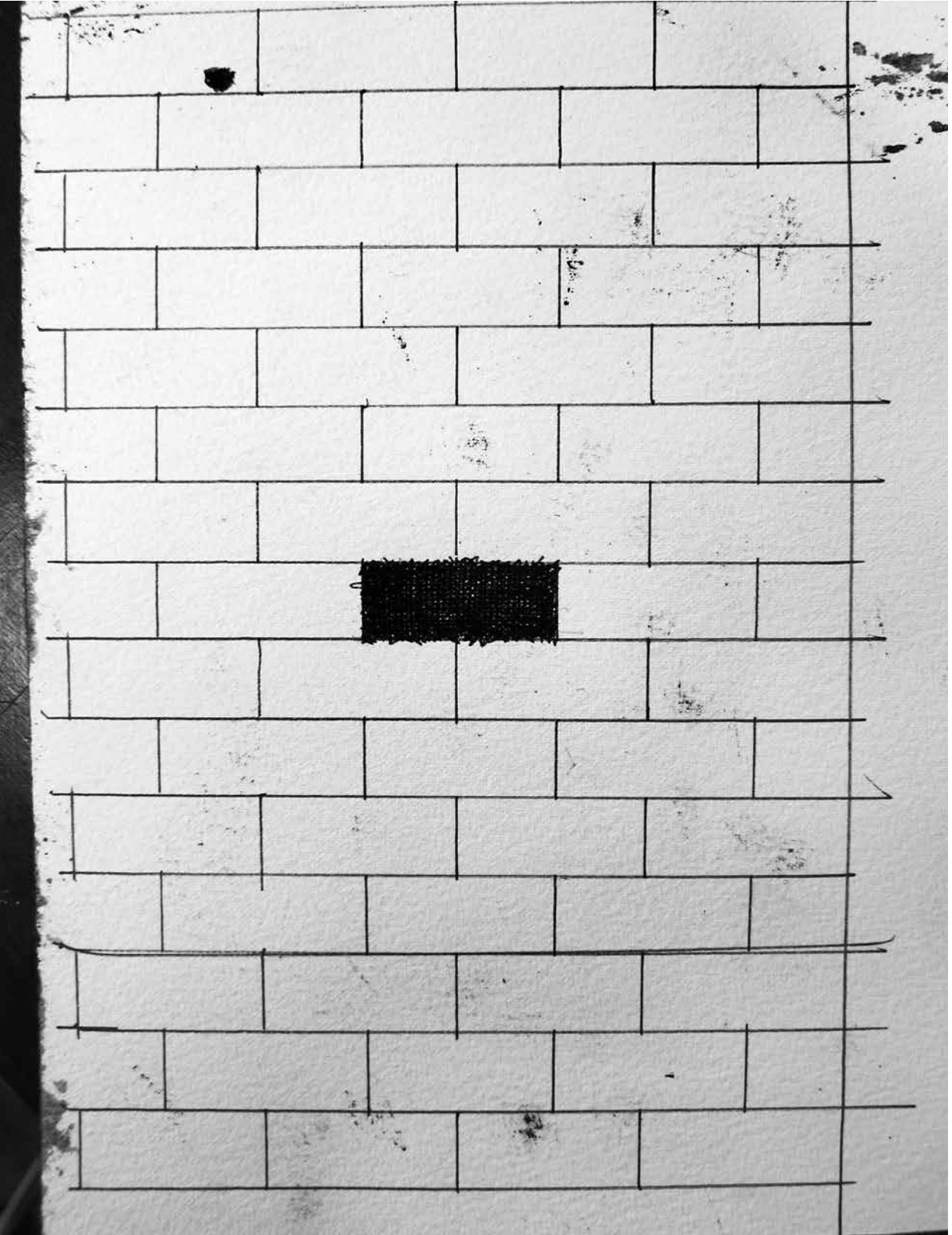
Det at mærke efter

Mentor og skrivemakker
Julie Schneekloth Friis Nielsen

Til gengæld er jeg ikke specielt god til at åbne omkring mig selv. Det at stole på folk er noget, jeg har undgået hele mit liv, fordi jeg gang på gang er blevet skuffet. Det er blevet bedre, fordi jeg har bearbejdet det med min psykolog, men det er stadig noget, jeg helst vil være foruden, hvis jeg skal føle mig helt tryg. Det inkluderer mine følelser – jeg har svært ved at skulle snakke om mine følelser. Det er nok primært, fordi jeg har svært ved at vide, hvad jeg selv føler, fordi jeg så mange år har forsøgt at undgå at forholde mig til det. Når jeg er vokset op med en alkoholisk far, har jeg tilpasset mine følelser efter hans følelser for ikke at skabe problemer, så der har aldrig rigtigt været plads til at finde ud af, hvad mine egne følelser var.

Det har taget mig fem års psykologhjælp at blive i stand til at mærke efter og finde ud af, hvad jeg føler, selv om det stadigvæk kan tage mig lang tid at nå frem til.

Jeg har brugt en stor del af mit liv og uddannelse på at gøre alle andre glade og møde alle andres forventninger til mit liv, og hvad fik jeg ud af det? Jeg er træt af, at alle skal fortælle mig, hvad der er godt for mig, og hvad der er dumt, f.eks. da jeg droppede ud. Alle, der fik det af vide, har straks sagt "Det var sgu da dumt". Jeg har det bare sådan, at hvordan fanden kan det være op til dig at skulle sige, hvad der er dumt i MIT LIV. Jeg er træt af at skulle forsvare, hvad jeg gør i mit liv. Det er mit liv, jeg bestemmer.

UDEN BRUGSANVISNING TIL UNGDOMSUDDANNELSER

Af Helene Glundholt, Aalborg

Jeg var fire år. Hun døde af kræft. Jeg kan ikke engang huske min egen mor. Jeg har kun ét minde om hende – og jeg er ikke engang sikker på, at det er et rigtigt minde. Det har ikke været nemt at vokse op uden en mor. Det må heller ikke altid have været lige nemt for min far. Min far og jeg forstod ikke hinanden. Tit endte misforståelserne med, at jeg hidsede mig op, vi kom op og skændes, og det resulterede i, at jeg stak af ud af vinduet. At vokse op med kun en mand i huset og ingen kvindelig rollemodel, var nok det sværeste. Forestil dig, at du skal til at have p-piller, og du bliver nødt til at spørge din far om dem. Det var ikke en særligt sjov situation – hverken for ham eller for mig.

Folkeskolen

De første mange år af min folkeskole var jeg en af lærernes "dengser". Jeg gjorde alt, hvad læreren sagde, lavede mine lektier lang tid, før de skulle afleveres og fik altid topkarakterer. Men til gengæld snakkede jeg ikke rigtigt med nogle. Jeg var en af nørderne. Jeg blev ofte mobbet pga. mit udseende, da jeg havde briller, og jeg var et nemt offer at få til at græde pga. min usikkerhed og den hårde opvækst. Tiden gik langsomt, men i de ældre klasser begyndte folk endelig at se lidt mere på personligheder i stedet for udseende, og jeg kom til at snakke med flere på min skole.

Jeg begyndte at følge mindre med i min skolegang og fik rigtigt svært ved matematik. Hele folkeskolen hørte vi næsten kun om universiteter og gymnasier og om, hvor vigtigt det var at få sig en uddannelse. Men da jeg i niende klasse fortalte min lærer, at jeg ville starte på Food College i Aalborg, kiggede hun lidt mærkeligt på mig.

"Du har jo gode nok karakterer til at komme på gymnasiet?"

Og ja, rigtigt nok, det havde jeg. Men

hvorfor vælge en gymnasial uddannelse, bare fordi jeg kan?

Jeg vidste allerede fra starten, at jeg ville føle mig meget mere tilpas med en uddannelse, hvor jeg kunne få lov til at udfolde mig og bruge mine hænder til at vise, det jeg var bedst til, hvilket var kreativitet. Min far støttede mig fra starten af, da han kunne se og hører min passion for erhvervsfag, og inden min niendeklasses afgangseksamen havde jeg modtaget brev om optagelse på Food College i Aalborg og på Skolehjemmet.

Kaos

Jeg bestod alle mine eksamener i niende klasse, og før jeg vidste af det kom tiden, hvor jeg skulle flytte til Aalborg og starte på uddannelse. Da jeg startede på Food College vidste jeg egentlig godt inderst inde, at det ikke var det, jeg ville resten af mit liv, men det at tage skridtet videre fra folkeskole til en ungdomsuddannelse var svært, når man intet havde prøvet og stod på bar bund uden nogen brugsanvisning for uddannelser.

Jeg faldt godt til på skolen og i klassen allerede fra starten. Jeg var god til at være kreativ med mine anretninger og bordopdækninger og fik rigeligt med udfordring både i værkstedet og i teorien. Men efterhånden som tiden gik, begyndte det hele at kede mig. Jeg ønskede egentlig ikke at gå op til min eksamen, da denne uddannelse ikke var det, som jeg ville. Men min vejleder gav ikke op.

Jeg kom i praktik i to uger på et hotel, hvor jeg både skulle stå som kok i køkkenet og servere for alle gæsterne. Det motiverede mig, at der sad en kunde derude, der forventede noget af mig, og før jeg vidste af det, havde jeg fået tilbudt en læreplads. Jeg var ovenud lykkelig, selv om jeg egentlig ikke ønskede en fremtid inden for restaurationsbranchen. Men denne følelse af, at et hotel ville ansætte mig, fordi jeg var dygtig til det, jeg lavede – det overskyggede alt andet.

For en stund føltes det som om, jeg egentlig hørte til i et køkken. Men efter lidt tid i køkkenet fandt jeg ud af, hvordan restaurationsbranchen egentlig var. Det var nok de hårdeste arbejdsdage, jeg nogensinde har haft. Alt var kaos, råben og skrigen ad hinanden i køkkenet, en grim tone, når folk talte til hinanden og mange overarbejdstimer.

Det hele blev for meget for mig til sidst og alt væltede sammen. Jeg forstod da, hvorfor jeg ikke ønskede denne uddannelse til at starte med.

Jeg gik op til min vejleder og forklarede ham min situation, og han var virkelig skuffet over mig. Jeg gik derfra med en dårlig følelse i min mave, og jeg vidste, at både ham og min lærer var skuffede. Jeg fortsatte på mit grundforløb op til eksamen og ønskede virkelig, at jeg kunne gøre det færdig, men jeg havde ikke lysten eller energien til det, så i år 2012 stoppede jeg min uddannelse og valgte dermed, at dette ikke skulle være min fremtid.

Mine venner og lærere dømte mig på det, jeg havde gjort og mente, at jeg havde taget den dummeste beslutning i mit liv, men jeg vidste inderst inde, at jeg havde gjort det rigtige. Heldigvis var min far der for mig, og han støttede mig fuldt ud i min beslutning.

Noget jeg var god til

Jeg gik længe med tanker om, at jeg havde droppet en uddannelse og så mig selv som et svagt led i samfundet. Jeg tænkte, at jeg måtte finde noget at beskæftige mig med, imens jeg besluttede mig for, hvad jeg virkelig ville. Jeg valgte at søge ind på Bygningsmaleruddannelsen. I starten kedede jeg mig. Matematik og teori væltede ind i lange baner, og jeg tænkte, at det ville jeg ikke holde til i længden. Hvis jeg havde ønskede at sidde så længde på skolebænken, havde jeg valgt en gymnasial uddannelse.

Men jo mere jeg forsøgte at leve mig ind i det, jo mere spændende blev faget egentlig. Jeg var utroligt glad for farvelære og at lave mønstre, der skulle males som opgave på vægge. Efter nogle uger på grundforløbet begyndte jeg at få flere udfordringer. Opgaverne blev sværere, og vi fik hver især opgaver til vores niveau. Jeg fik gode karakterer i matematik, trods min beskedne forståelse for matematik i folkeskolen, og det gjorde min interesse for faget større – nu havde jeg i det mindste fundet noget jeg var god til!

Tiden gik hurtigt på uddannelsen, og jeg fik gode karakterer og lavede et flot stykke arbejde. Men min lærer var overbevist om, at jeg ikke kunne blive til noget indenfor faget. Min højdeskræk gjorde, at jeg ikke kunne få mig selv til at kravle op på stilladser, og da en stor del af malerarbejdet forgår i de højder, var det et problem.

Men med lidt tvang fik jeg mit stilladsbevis. Min lærer var overrasket, og jeg fik overbevist hende lidt om, at jeg nok skulle klare mig. Min endelige opgave til min grundforløbseksamen var presset.

Da jeg skulle op til min eksamen, var jeg voldsomt nervøs, men det var der ingen hjælp til på skolen, så jeg måtte bide det i mig og gøre mit bedste.

Eksamenerne var slet ikke særligt velforberedte, og lærerne havde ikke styr på noget som helst. De holdt pauser, hvor der skule være eksamener og virkede overhovedet ikke interesserede i det, vi sagde. Jeg kom igennem min eksamen og huskede at påpege de fejl, som jeg godt selv kunne se der var der, og da jeg var færdig, kom jeg ud med et syvtal. Min lærer var mundlam, hun troede ikke jeg ville bestå, men hun fik hurtigt et andet syn på tingene. Da jeg havde afsluttet mit grundforløb, havde jeg ingen læreplads, hvilket resulterede i, at jeg skulle starte på skolepraktikcenteret i Nørresundby. Jeg tænkte meget over, hvad folk havde sagt om praktikcentrene; at man aldrig fik sig en læreplads pga. dårlig undervisning og manglende arbejde derude – men så slemt kunne det vel ikke være?

Skolepraktikcenteret

Jeg gik en måned uden penge og uden noget

at lave, da man skulle gå et bestemt tidsrum for at kunne komme ind på denne uddannelse. Da jeg endelig startede på centeret, var der en masse andre, som jeg kendte. Dette gav mig en smule tryghed, og jeg tænkte, at så kunne det da ikke være så slemt at gå derude. Det første jeg blev sat til at lave, var at male vinduer. Vi var flere derude, der skulle male vinduer, så vi hyggede os med det. Først skulle vi starte ud på stue etagen, og jeg tror, vi fik malet over 25 vinduer, før vi skulle stoppe med det igen. Dette var kun for at øve os i det, da den del af bygningen skulle rives ned. Så blev vi sendt indenfor for at lave rum. Vi skulle fjerne alt tapet og sandspartel i rummene og starte forfra med at spartle væggene og sætte nyt tapet på og male dette. Det var en lang proces, og det tog os omkring en måned at blive færdig med projektet.

Jeg meldte mig syg ude på praktikcenteret. Men jeg valgte kun at blive hjemme i en dag, da jeg ikke ville have for meget fravær på mine papirer. Da jeg mødte på arbejde dagen efter, var de ved at fyre mig. De mente ikke, at man kunne melde sig syg en enkelt dag, så var man åbenbart ikke syg. Men de gav mig en chance til. Jeg gjorde mit bedste for at opnå min mesters tillid. Vi blev sendt ud igen for at male vinduer, og denne gang var det på anden sal. Vi skulle sætte stillads op, og jeg blev tvunget til at skulle derop og male, da min mester mente, det skulle overvinde min højdeskræk. Men jeg nægtede! Stilladset var ikke sat fast til væggen, og der var ingen stiger til at kravle op af stilladset. Jeg havde lært på stilladskursusset, at det skulle der være, og ellers kunne man tilkalde arbejdstilsynet. Jeg truede min mester med at tilkalde dem, og det fik ham til at sætte mig indenfor igen. Jeg ringede aldrig til dem, men den dag i dag fortryder jeg det. Jeg begyndte at hade at være derude, og jeg stoppede med at møde op. Lysten til at være derude var blevet minimal. Lønnen var elendig, det var benhårdt arbejde og arbejdsmiljøet var elendigt. Men min vejleder ville ikke lytte til mig. Jeg gav til sidst op på denne uddannelse, jeg ønskede ikke at være på praktikcentret længere. Jeg var træt af det. Jeg meldte mig ind på Grafik Tekniker uddannelsen, i mellemtiden valgte jeg at søge læreplads som maler og sagde op på skolepraktikken. Igen blev jeg set som det svage led, og folk dømte mig på, at jeg sagde op over de bagateller. Det var svært at skulle fortælle til andre, at jeg var droppet ud af endnu en uddannelse. Folk så en "evighedsstuderende" der aldrig rigtig kom i gang med noget, eller en "SU-rytter". Jeg skammede mig på en måde over min egen situation, når jeg så mig selv gennem deres øjne. Men jeg valgte at vende ryggen til og ikke lytte til, hvad de sagde. Heldigvis havde jeg endnu engang min far som min støtte.

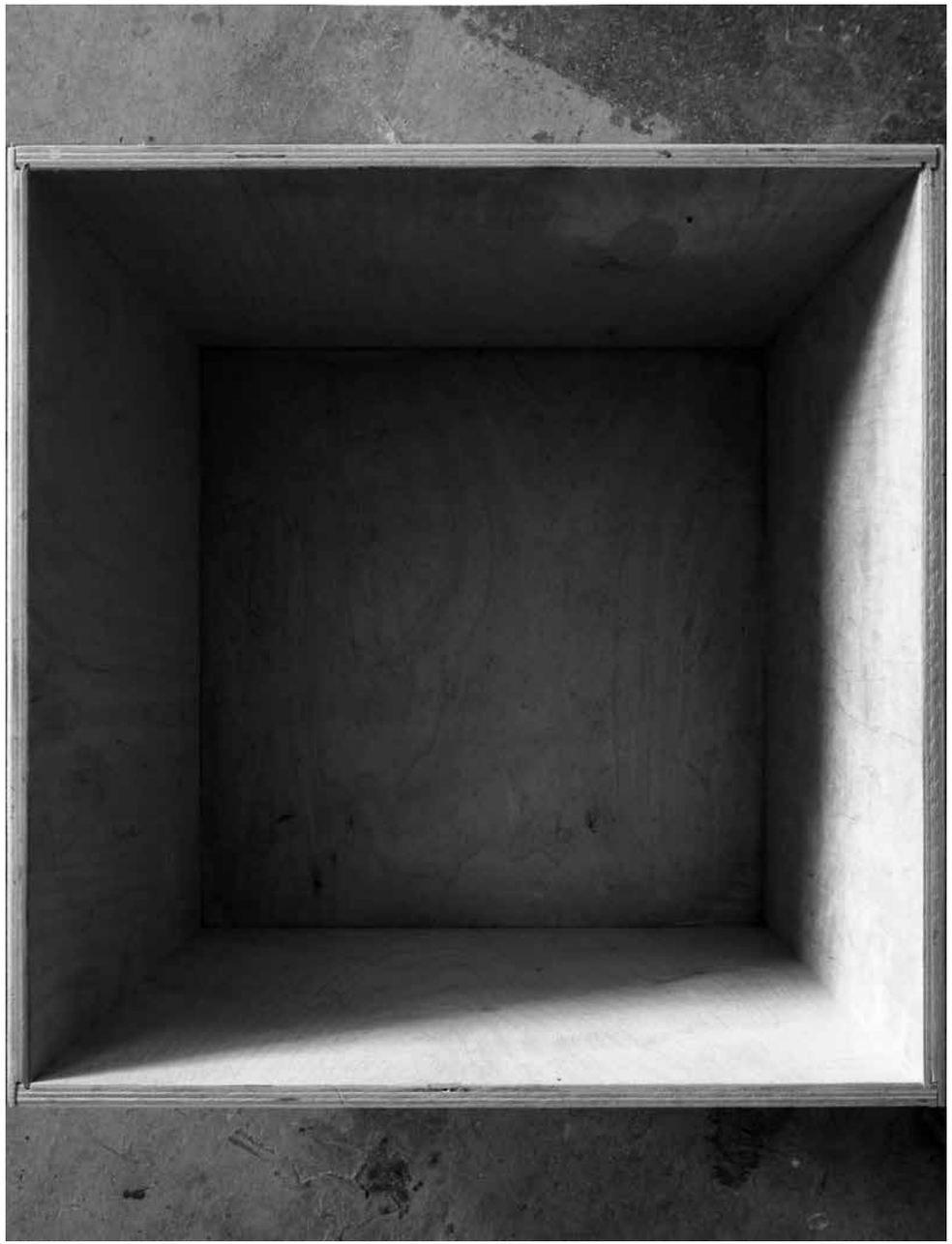
Mit ansvar

Jeg startede op på Grafisk Tekniker og faldt pladask for denne uddannelse. Jeg blev udfordret på min kreativitet på en anden måde, end jeg havde oplevet ved tidligere uddannelser. Tilmed skulle jeg bruge min fantasi, og jeg måtte tænke ud af boksen, hvilket jeg heller ikke havde oplevet tidligere. Arbejdet som grafisk tekniker indebærer i høj grad også et ansvar – det bliver mit arbejde at sikre, at kunderne får det de ønsker. Det er mig, der har produktet, fra kunden bestiller det til det færdige resultat. For mig er det vigtigt at have et ansvar. På grund af den måde, jeg er vokset op på, er jeg vant til at have et ansvar. Derfor har jeg også svært ved at lægge ansvaret fra mig. Det kan måske også til dels forklare, hvorfor uddannelsen som kok eller som bygningsmaler ikke fungerede for mig. Når jeg ser tilbage på mit grundforløbet på Bygningsmaleruddannelsen, forsøgte jeg måske også at tage det ansvar, som min mester i virkeligheden havde. Hvilket kan være en del af grunden til, hvorfor det ikke fungerede mellem os.

Jeg brændte for alt, hvad vi lavede på uddannelsen som Grafisk Tekniker og kom i praktik. Det gav desværre ingen læreplads i denne omgang. Men jeg har nu afsluttet mit grundforløb med to titaller og har en mulig læreplads efter sommerferien.

Det kan for nogle virke voldsomt, at jeg er i gang med den tredje ungdomsuddannelse, og at jeg er droppet ud af to ungdomsuddannelser i en alder af 19 år. For politikerne virker det sikkert helt grotesk. Men jeg kan ikke læse mig frem til i en bog, om en uddannelse er noget for mig. Det bliver jeg nødt til at finde ud af ved selv at prøve det. I min verden gør det ikke noget, at man kommer ud og prøver noget forskelligt for at finde ud af, hvad man vil. Og en ting er sikkert; en politiker skal ikke komme og fortælle mig hvad jeg skal, hvornår jeg skal gøre det, og hvor længe jeg har til det.

Mentor og skrivemakker
Nicoline Kristinne Sjørup

KH KLARA

Af Klara Amalie Holland Lauritzen, København

Kære Gymnasium
Jeg tager gerne noget af skylden for, at mit ophold ikke varede de tre år, som det jo nok burde. Det var spild af både min og din tid. Jeg kunne have brugt det halvandet år på rigtigt meget andet end at tåge rundt på gangene og tælle fliserne i gulvet. Det var selvfølgelig, når jeg mødte op. Men det havde ikke gjort den store forskel, hvis jeg havde været i lærdommens og ligegyldighedernes lokaler anyways. Men for den da, hvor ville det være nemmere at holde ud, hvis der blev gjort noget andet end skolestol, skolebord og kridt. Som en vis komiker engang sagde: "Riv lortet ned og byg det hele af laks".

Okay. Du skal have et plus i bogen for introturen i 1.g. Du skal til gengæld overhovedet ikke have et plus i bogen for det med vores grundforløbsklasse. Hvad er idéen i at sende en klasse afsted på hyttetur, når de kun skal gå sammen i et halvt år? Det kan jeg ikke rigtigt forstå. Dermed ikke sagt, at det ikke var superhyggeligt, fordi det var det. Jeg havde en fed grundforløbsklasse. Men det er en tarvelig teaser at sætte så fed en klasse sammen for så at sprede den for alle vinde efter juleferien. Super ærgerligt.

Hils 3.TF og sig tillykke med huerne.

Vh Klara

Kære Klara i 9. klasse
Du stresser, putte. Lad nu være med at føle dig så presset til at gøre det samme som alle de andre. Du behøver ikke være som alle dem, der allerede ved, hvad de skal de næste 10 år frem. Der er ikke noget, der er skemalagt så meget, at du ikke kan lægge det om. Det er et frit valg. Du skal ikke tænke på fordommene, der er om hverken HG, HF eller at tage et

arbejdsår. HF... Hurtig Færdig. Fuck dem, der siger sådan! Hvis du vil på HF, så tag på HF. Gør, hvad der passer bedst ind i dit liv, når du kommer dertil.

Nu skal du på efterskole, og det er dejligt. Men hvorfor tænker du allerede på nu, at du SKAL på gym. Hvis du er klar til det, så er du klar til det. Hvis ikke, så gør noget andet. Flyt til København. Start på Herlufsholm. Noget, der er ikke bliver gjort i dit lille samfund. Og mest af alt: Gør noget, der gør dig glad. Det andet er spild af tid. Både i forhold til dig selv og i forhold til det, du involverer dig i.

Her får du lige en opdatering på mit liv. Jeg flyttede til København i september, og det kører sådan set meget godt. Jeg går på Medieskolen Lyngby og slutter den 28. juni. Det skal jeg lige vende mig til. Altså, tanken om ikke at være det samme sted mere. Men jeg skal starte på Frederiksberg HF-kursus efter sommerferien, og jeg glæder mig til at komme i gang med noget skole igen, faktisk. Det havde jeg ikke regnet med ville ske. Men Medieskolen har givet mig den selvtillid tilbage, som jeg tabte et sted i 2.g.

Jeg håber, du finder ud af, hvad der skal ske.

Knus, Klara

Kære Naturvidenskabseksamen
Så kom dagen, hva'? Jeg ved ikke rigtigt, hvad jeg skal gøre af mig selv. Jeg har en stak noter på rundt regnet 3000 sider bestående af ord, jeg lige på stående fod ikke har den fjerneste anelse om, hvad betyder. Både håndskrevne og printede sider sejler rundt i et stort virvar. Så det skal jo nok gå super godt. Mine ben er for længst blevet til gele, og jeg er ret overbevist om, at min tunge har slået mindst 40 knuder på sig selv. Døren foran mig virker som en direkte indgang til skærsilden. Jeg kan ikke helt forklare, hvorfor jeg er så nervøs. Jeg har jo læst op. Jeg har faktisk forberedt mig. Måske er det, fordi det er gået i glemmeren efter fem minutter. Jeg prøver altså. Det gør jeg. Jeg er bare ikke gearet til det her. Jeg har aldrig været så tæt på at skide grønne grise, som jeg er lige nu. Please, vær' nu god ved mig.

Okay. Det var du så ikke. Du var spydig, fraværende og mere optaget af, hvad der skete uden for vinduerne, end det jeg stod og prøvede at forklare med min skælvende stemme. Fint, jeg indrømmer, jeg var pinligt dårlig. Jeg kan bare ikke gøre for, at jeg ikke vidste, hvad jeg skulle sige. Jeg kan faktisk ikke engang huske, hvad det var, jeg sagde. Sikkert noget lort. Spektralsignatur. Du er hermed det værste, der er sket i mit liv. Tak for ingenting. Det var for lækkert. Fedt fedt fedt.

Klara

Kære Biologieksamen
Jeg havde ikke regnet med, at du skulle ske for mig. Det må jeg ærligt indrømme. Okay, jeg havde jo selvfølgelig regnet med, at jeg skulle op til dig og piskes. Jeg havde bestemt ikke regnet med, at du ville forære mig et 10-tal. Jeg ved ikke, om jeg har fortalt dig, at mine forældre heller ikke troede på, at du havde givet mig så fin en karakter, da jeg ringede og fortalte det. Fordi, når ret skal være ret, havde jeg ikke læst op. Undskyld, jeg ikke har fortalt dig det noget før. Men det spiller vel egentlig heller ikke en super væsentlig rolle, om jeg havde læst op eller ej. Du gav mig 10! En lille smule pudsigt, når jeg nu alle dage har sagt, at jeg ikke kan udstå fag som dig.

Mvh en lettet og overrasket Klara

Kære stolte Klara
Du har lige modtaget et 10-tal i Biologi, Klara. Din fornemmelse i kroppen må være vild. Jeg synes din idé med at gå ud at ringe til de gamle og sige "Nå ja... Det blev så 2" er en super god idé. Gør det! Bare for at høre, om de havde regnet med det, ligesom du selv havde. Jeg griner stadig længe over, at du spurgte censor "Tager du pis på mig?", da han fortalte dig din karakter.

Lige nu må du stå og føle dig som et overmenneske. Det kunne jeg forestille mig. Det ville jeg gøre. Den her eksamen er et bevis på, at du sagtens kan noget. Forstå mig ret. Du kan også meget andet end at gå op i Biologi og få 10. Du skal bare lige have noget kul på.

Giv den gas, jeg er stolt af dig!

Kære Klara 2.g
Nu prøver din psykolog jo at overbevise dig om, at det, der sker på hjemmefronten, også spiller en stor rolle i forhold til dit engagement i skolen. Hvis man spørger hende, så kører det på dig psykisk altid at skulle være på vagt over for dine fejltrin derhjemme. "Klara, nu har du igen glemt at tømme opvaskeren. Gør nu bare det, jeg beder dig om!", "Klara, kom nu i gang, jeg er træt af at se på dig bare ligge der og ikke foretage dig en skid" eller "Klara, nu er du igen vadet ind med dine sko på." At det gør, at din hjerne ikke kan kapere mere end højst nødvendigt. Og lægen har endda givet dig tilnavnet depressiv. Men det er heller ikke nok til, at du gør noget ved det. Og det kan jeg godt sætte mig ind i. Jeg ville heller ikke have gjort noget. Du og jeg vil selv bare kalde det god gammeldags dovenskab, når du sidder derhjemme, laver ingenting og prøver at bilde dig selv ind, at Beverly Hills sæson 5 og oprydning i dit tøjskab for 24. gang på tre dage er meget vigtigere end skolen.

Du siger, at det, der sker derhjemme, ikke er noget specielt. Og nej, hvis du sammenligner med familier, hvor der er vold indblandet, så kan jeg da godt se, at det måske virker som vand. Men når det så er sagt, så burde du tage det mere alvorligt, at der på hjemmefronten

bliver vist en vis væmmelse over din måde at opføre dig på, selv når du faktisk gør dit bedste. Det ER trættende, og det er bestemt ikke noget, man bare ligger på hylden. Selv om det måske ikke er noget, du tænker over i hverdagen, så vil det hele tiden ligge i baghovedet. Det siger psykologen i hvert fald.

Nu er du ikke til det der selvmedlidenhed, og det er jeg heller ikke. Det ligger til familien. Men det er da meget rart at have noget at skyde skylden på, hvis det skal være sådan.

Hilsen Klara, soon to be HF'er

Kære Skrivefængsel
Kan du selv se, hvordan du ser ud? Du ligner et helt almindeligt klasseværelse, og det er du egentlig også. Men en dag om ugen sker der noget med dig, dine vægge synes pludselig smeltende, og din dunst af død og den trykkende luft, du indeholder, er mildest talt til at græde over. Du skifter også navn. Du bliver til Skrivefængslet. Og det er sgu ikke bare noget, vi elever kalder dig. Det hedder du faktisk på mit gymnasium.

The walk of shame, som dine besøgende skal gå, når de skal ramme din dør, er heller ikke noget at råbe synderligt hurra for. Hver onsdag eftermiddag suger du de dovne, de dårlige og de dvaske ind, der ikke har formået at lave deres afleveringer. Og så sidder de der inden i dig og sveder, til du to timer senere bliver forvandlet til klasselokale og spytter dem ud igen.

Hvis du ikke allerede ved det, så fortæller jeg dig det. Du er ubehagelig. Du er ydmygende. Du er ét stort trip. Dit navn i sig selv sender en værre karma end skoldkopper og byldepest. Du lyder mindst 100 gange mere som en straf-giver, end eftersidning gør. Hvorfor hedder du fængsel? Det giver ingen mening for mig. I stedet for at give elever det motivationsboost, de går og mangler, hagler du dem ned med alt godt fra øv-land, bare med dit navn. Jeg ved godt, at du måske ikke kan gøre for, at dem, du slubrer i dig, selv er skyld i det. Men når det nu endelig skal være, kunne det da være super rart, at du gjorde det mere "spiseligt". Skifte navn ville være en god start.

Held og lykke med at suge afleveringerne ud af dine kommende fanger.

Klara

Kære Torsdagsbytur
Du er den obligatoriske. Den absolut mest ventede og glædelige dag på ugen. Vi elsker dig mere, end vi elsker fredag. Du er de aftener, vi ikke husker, og de stunder, vi nyder mest. Du er det pusterum, vi tillader os at tage på en dag, hvor vi nok burde lave vores lektier. Du giver os nok også en fornemmelse af, at vi er lidt rebelske. Dog røg du lidt ned i standard, da dit cuba-tilbud, der hed 70 kr. for fri bar i cuba-drinks fra kl. 21-01 på Bodegaen forsvandt. Men bare rolig, så drak vi bare andre ting. SU'en var ikke cafépenge. De var drik-dig-banke-lam-stakater.

Jeg takker for de fede nætter, og undskylder for, at jeg ikke altid har opført mig lige pænt! Slet ikke dagen efter. Stakkels lærere. Jeg gad vide, hvordan samtalerne på lærerværelset så ud, når de skulle kæmpe om fredags første modul: "Sten, saks, papir… Tillykke, du trak nitten."

KH Klara og 2.TF

Kære Klara i sommeren 2014
Du sagde til mig for en måned siden, at du var presset, og at sommeren 2014 nok ville blive din bitreste sommer længe. Det kan jeg sådan set godt forstå. Det er ikke det lækreste, når du ved, at du kunne have stået med en hue magen til deres på hovedet. Men tag nu lige og vær lidt glad på dine gamle klassekammeraters vegne i stedet for. Tag hatten af for dem. Seriøst. De er for vilde og har faktisk klaret de tre år der. Du tager din uddannelse et andet sted.

Tag af sted til Louises studentergilde omgående, ellers bliver du træt af dig selv.

Selv om jeg godt ved, det gør ondt, at den hue kunne have siddet på dit hoved. Du har allerede købt ringen og halskæden til hende, kan jeg også forstå på det hele. Du har ikke nogen undskyldning. Giv mig et praj, når du har ramt din seng, eller når du ligger med tømmerbasser i morgen.

Nu ved jeg godt, jeg skriver igen. Men det er jo, fordi jeg havde glemt, at du allerede var til Jakobs studenter-sjov i går. Var det så slemt at se alle hue-hovederne? Hvis du siger ja, kan jeg sådan set godt forstå dig. Men jeg går ud fra, du siger, "Hvilke huer?", dit stive spektakel. Jeg tror reelt på, at du er ovre din nederlagsfølelse efterhånden. Det berømte plaster skulle lige rives af.

Giv et kald, når du ikke er fuld mere.

/K

Kære Karriere-Klara
Det havde du ikke regnet med, hva'? At du faktisk skulle være godt kørende. Eller måske har du regnet med det hele tiden. Derfor har du taget alting så afslappet. Du havde i hvert fald tendens til at være lidt ramt af ligegyldighed og "jeg-gør-det-i-morgen"-syndromet.

Du er nu blevet et mere modent menneske, og hvor er det lækkert at se, at du faktisk kæmper for det, du gerne vil have. Dejligt. Jeg glæder mig til, at det er mig, der rammer det punkt, hvor jeg har en følelse af fuld kontrol. Som du nok ved, er jeg selv lidt af en kontrolfreak og lidt af en "jeg-vil-gerne-styre-det-hele" type of girl. Det var rart at høre, at du i hvert fald har nået det punkt i dit liv nu.

Hvordan går det med skriveriet?

See you ASAP

Mentor og skrivemakker Ida Aagaard Larsen

FRA TØMRER TIL MOTORCYKELMEKANIKER

Af Lucas Hjortshøj, Esbjerg

Min navn er Lauritz, og jeg er resultatet af et one-night-stand. Jeg er det, som Hitler kaldte arier eller "superracen" (blå øjne, blonde hår og muskuløs). Jeg er en meget udadvendt person, som har lidt for let ved at stole på folk og for svært ved at sige fra.

Det her er MIN historie:

Allerede da jeg gik i 2.-3. klasse, begyndte jeg at have kendskab til døden. Jeg blev mobbet meget i den periode og lang tid fremover. Jeg var meget ensom, for jeg havde ikke særligt mange venner, og de venner, jeg havde, var falske venner, der ville droppe aftaler med mig for at være sammen med nogle der var lidt "sejere". Jeg gik hen i en meget tidlig alder og fik depressioner, hvilket førte til selvmordstanker.

En aften kom jeg ind til min mor, i en alder af 8-9 år, med tårerne trillende ned af mine kinder og spurgte hende "mor, vil du ikke gerne slå mig ihjel?". Det er en aften som er svitset ind under huden på mig, det er en aften, jeg aldrig glemmer.

I selv samme alder blev jeg overfaldet af to der gik 1-2 klasser under mig, som begyndte at slå og sparke til mig, jeg var noget ældre og stærkere end de var, så jeg gjorde ikke decideret modstand, hver gang de kom løbende imod mig, kastede jeg dem bare videre. Folk begyndte at samles omkring mig og de to yngre drenge og lige pludselig, ud af folkemængden, kommer der en fra 9. klasse, som var storebror til en af de to drenge. Han væltede mig med det samme omkuld og begyndte at slå og sparke til mig, ikke lang tid efter kom 2-3 af hans venner fra hans egen årgang og begyndte at slå og sparke løs på mig, ikke

engang lærerne gjorde noget ved det. De ventede på, at drengene stoppede af sig selv. Da de endelig stoppede, havde jeg ondt over det hele og gispede efter vejret. Jeg fik senere af vide, at de havde sparket så hårdt, at jeg var blevet løftet op fra jorden. Da mine forældre fik min traumatiserende oplevelse af vide, kom der ikke den store reaktion fra dem. De reagerede som om, de tænke "nå.. han var nok selv uden om det". Jeg begyndte at føle mig meget til side sat af både min mor og far. Min mor havde jo tre andre børn, og min far gik mere op i sit arbejde og penge, end han gjorde i mig.

Der gik efter det mange år, hvor jeg tit tænkte "hvis jeg forsvinder nu, hvem vil så lægge mærke til det? Hvis jeg dør, hvem ville komme til min begravelse? Ville der overhovedet komme nogen?"

Jeg græd tit mig selv i søvne om aftenen, jeg havde ingen venner at snakke med, min mor ville nok være ligeglad med, hvordan jeg havde det, og min far ville nok have det på samme måde som min mor.

Jeg flytter skole!
I 4. klasse kunne jeg sige farvel til den skole, hvor jeg havde alle de forfærdelige minder fra og sige hej til den nye klasse, jeg ville begynde på efter sommerferien i 5. klasse. Jeg begyndte der, og livet var skønt! Jeg havde rent faktisk venner! Det var jo fantastisk! Men det holdt ikke så lang tid. Der gik en måned, og alle sammen var begyndt at se mig som den person, der skulle være hele skolens mobbeoffer. Det var ikke en særligt stor skole, det var faktisk en meget lille privatskole, hvor vi var flere årgange i et klasse lokale, da der kun var en klasse på en hel årgang med 12 elever i eller sådan noget. Men der var nogle få stykker, som jeg snakkede nogenlunde med.

Flere år gik med selvmordstanker og med en forkerthedsfølelse – en følelse af, at man ikke er noget værd.

Selv min konfirmation, en af de største dage i ens liv, var ikke engang vigtig nok for mine forældre til at gøre den mindeværdig. Det eneste, de tænkte på var bare, at de skulle bruge så lidt som muligt for at de kunne spare så meget som muligt.

Det var en lang dag og hyggelig dag, men jeg har i mine 18 år haft hverdage, der var bedre end den dag.

Jeg flytter skole! Igen..
I slutningen af 7. klasse, lige før sommerferien, flyttede jeg så skole igen. Jeg skulle nu gå i en specialklasse, men ikke fordi jeg var dum, nej tværtimod. Den klasse, jeg skulle gå i, hed Da Vinci-linjen, hvilken var for elever, der gerne ville mere med deres skolegang. Det var rigtigt fedt at være der og møde de nye mennesker lige før sommerferien. Da jeg

begyndte i 8. klasse, begyndte det lige så stille at gå ind i den samme rytme, som det plejer: Jeg var "outsideren". Men jeg var vant til det nu, jeg tog det ikke så tungt mere. Skolen var bare endnu en skole. Jeg begyndte på ungdomsskolen til forskellige aktiviteter, hvor jeg mødte en masse piger som jeg flirtede rigtigt meget med. Det var hygge, det var en måde at glemme fortiden på og tænke på nutiden. Tiden gik, og det blev efterhånden sommerferie. Jeg skulle mødes med en af mine venner og en af hans venner. Da jeg kom derud, hvor vi skulle mødes, ser jeg, at det er en af dem, jeg snakkede godt med, da jeg gik i på den lille privatskole. Det var helt underligt, men det var godt at se ham igen, min gamle ven. Vi var sammen alle tre hele dagen og hyggede os rigtigt meget. Et par dage efter skulle vi være sammen igen hvor Marc, min ven fra privatskolen, trækker hash ud af lommen.

Jeg havde altid været stor modstander af sådan noget. Jeg havde flere venner i forvejen i det dårlige miljø, som tit havde tilbudt mig et hiv eller en bane eller en pille eller et eller andet, hvor jeg altid havde takket pænt nej tak, men lige denne gang var det anderledes.

"Jeg har aldrig prøvet det før, men en gang skal jo være den første," siger jeg og går med hjem til Marc, hvor vi skulle sidde og holde LAN-Party. Vi begyndte at tænde op i den her joint, og vi hyggede os helt vildt, jeg tror aldrig, jeg havde haft det så sjovt, vi kunne slet ikke koncentrere os om det spil, vi sad og spillede, fordi vi grinede så meget. Vi var ved at vælte bagover på stolene.

Jeg havde i lang tid været meget deprimeret, men den aften havde givet mig livslysten tilbage igen. Der var rent faktisk gode ting i livet.

Åbenbaringen
Sommerferien var ved vejs ende, og min yngste bror, som var i militæret, skulle udsendes for første gang. Min bror tog d. 4. august 2011 afsted til Afghanistan, og allesammen græd og mærkede, hvordan han betød noget, da fik det mig til at indse, at det vil jeg også gerne prøve. Jeg vil også gerne betyde noget. Det gjorde jeg for nogle, men jeg ville gerne kunne mærke det. Jeg vil gerne opleve den spænding, det er at være udsendt. Mærke, at jeg gør en forskel, selv om de fleste nok ville spørge hvorfor – fordi jeg har haft så mange kampe med mig selv, inden i mig selv, uden på mig selv og med andre. I stedet for at kæmpe for mig selv, vil jeg kæmpe for noget større. Jeg vil kæmpe for Danmark. Jeg vil komme hjem en dag, uden min familie ved det, dukke op foran hoveddøren og se deres reaktion. Blive omfavnet af dem, mens tårerne triller ned af deres kinder og føle mig elsket af min familie. Få den følelse i kroppen, jeg aldrig rigtigt har fået før. Senere måske drage af sted til Amerika og blive Ranger. Mig og mine to venner begyndte at ryge mere og mere sammen med

flere forskellige folk, og vi begyndte at blive tættere og tættere, vi blev til mere end bare venner. Vi blev brødre. Vi var brothers from other mothers, vi blev brothers in crime.

En aften, hvor vi havde røget, blev vi enige om, at vi skulle dele blod. Vi skar hver en flænge i håndfladen, gav hånd for at føre snitsårende sammen og blev brothers by blood. Vi var så tætte, at der ikke er nogen, der kan forstå det, vi kendte hinanden ud og ind. Vi var som tre personer med en sjæl, en hjerne, en personlighed. Et venskab jeg den dag i dag savner helt vildt, bare uden stofferne.

10. klasse

Jeg gik ud af 9. klasse som hash-misbruger og begyndte i 10. Klasse, hvor vi alle tre skulle være det samme sted, vi kom bare ikke i samme klasse. En dag fandt min far en drugbag med Marihuana tegn på, og så vidste han jo godt, hvad der foregik. Han konfronterede mig med det rimelig hurtigt, og han vidste jo godt, jeg havde prøvet det, jeg bildte ham så ind, at jeg kun havde prøvet det og ikke, at jeg var afhængig af det. Han sagde så til mig, at han ikke ville beordre mig til at stoppe og aldrig gøre det igen, men han ville fraråde mig at gøre det igen. Der gik så ikke lang tid efter det, så var jeg indblandet i noget hash hos en af mine venner, hvor hans bror fandt ud af, hvad der foregik og ringede til deres mor. Hun ringede så til min mor og fortalte, hvad der var sket, og min mor ringede til min far. Denne gang sagde han til mig, at hvis jeg nogensinde gjorde det igen, ville jeg blive smidt ud hjemmefra. Det gav mig noget af et chok, og derefter skar jeg kraftigt ned på mit forbrug. Heldigvis havde den ene af mine kammerater fundet en kæreste, som gerne ville have, at han skulle stoppe med at ryge hash, så vi var to, der skulle stoppe sammen, hvilket gjorde det noget nemmere. Der gik dog alligevel 5-6 måneder, før vi var helt stoppet.

Jeg havde hele tiden regnet med, at jeg ville tage en HG i ventetiden inden, at jeg kunne komme ind som værnepligtig. Men i midten af 10. klasse indså jeg, at jeg ikke kan tage en HG, jeg har slet ikke koncentrationen eller skolelysten til at sidde inde i et klasseværelse to år mere. Jeg fik en åbenbaring om, at jeg skulle blive håndværker. Jeg skulle være tømrer. Vi gik sommerferien i møde, og jeg var kommet ind på grundforløbet som tømrer. Vi var kommet i gang, og jeg kørte med klatten! Hver opgave vi fik, fik jeg rene 12-taller, de faldt på stribe. Jeg kom på talentholdet, og det gik bare perfekt! Det kunne jo ikke gå bedre. Men så skete der det, der ikke måtte ske: Min far og jeg begyndte at blive virkelig meget uvenner. Jeg søgte efter at komme så meget ud som muligt. Mit andet hjem blev en bar, der hedder King Georg i Esbjerg. Sammen med nogle venner sad jeg næsten hver dag og fik en kold Tuborg eller fem. Det hele begyndte at gå ned ad bakke. Jeg pjækkede fra skole, jeg skændtes konstant med min far, og oven i det fik jeg afslag på afslag fra de forskellige tømrermestre rundt omkring i Esbjerg og omegn. En dag hvor min far, min papmor og jeg begyndte at skændes helt vildt, valgte jeg bare at vende ryggen og gå, fordi det ikke førte nogle steder hen, der blev min far først virkelig gal. Han styrtede op på mit værelse og skældte mig ud, og da han endelig gik ud, gik jeg med ud og fortalte, at jeg ikke kunne være hjemme, og jeg ville tage ud at sove. Han og min papmor bad derefter om min nøgle til huset. Jeg afleverede den bare og smuttede. En hel uge var jeg hjemløs og boede hos venner og veninder, indtil min studievejleder sendte mig på skolehjem, hvor jeg boede indtil mit grundforløb sluttede. Det endte så med, at jeg blev nødt til at skifte uddannelse på grund af, at der ikke var nogle lærerpladser eller skolepraktikpladser til mig.

Nutid

Jeg flyttede efter mit grundforløb til København for at skulle flytte sammen med en veninde, som jeg havde mødt igennem Erhvervsskolernes Elev-Orginisation (EEO). Hun valgte så, den aften jeg havde fået de sidste ting til København, at fortælle mig, at hun tager på højskole, så vi kan ikke bo sammen alligevel. Det er i dag d. 18-06-2014, hvor jeg skriver det sidste stykker her, jeg sidder nu på Elevbevægelses Huset (EH) i Københavns Nordvestkvarter, og jeg er pænt meget på skidern, fordi hende jeg skulle flytte sammen med har valgt at baile mig, ikke engang i sidste øjeblik, men når det allerede var for sent. Men jeg må jo udnytte det så har søgt ind på TEC i Hvidovre som motorcykelmekaniker, og heldigvis havde jeg allerede set den lidt komme, på den måde hun har opført sig og har holdt afstand til mig, så er nummer 1 på listen til en lejlighed kun til mig!

Slut

Mentor og skrivemakker Mie Theede Schytte

KÆMPE KÆMPER KAMPEN

Af Melisa Larsen Andersen, Kongerslev

Jeg er kun 17 år, så jeg har ikke oplevet et utal af frafald. Jeg er dog faldet fra. Og helt sikkert faldet. Jeg gennemførte folkeskolen, gennemførte efterskolen. Derefter startede jeg på landbrugsuddannelsen og faldt fra. Eller valgte fra. Jeg blev vanvittig, da en lærer sagde, at jeg skulle have kæmpet mere for at gennemføre. Jeg skulle have taget faget teknik for at komme videre på uddannelsen, og det havde jeg efterspurgt flere gange. Pludselig får jeg at vide, at det er for sent, og at jeg nu pænt kan sætte mig til at vente i 15 uger, før jeg kan fortsætte uddannelsen. Det kunne jeg ikke overskue. Jeg kan ikke overskue ikke at blive hørt. At blive skyldiggjort. At blive mobbet. At jeg har været mobbeoffer er en væsentlig grund til, at mit uddannelsesforløb ser ud, som det gør. Mobning er et begreb, mange taler om, men som er svært definerbart. Nok fordi dets konsekvenser er så vidtrækkende. Mobning, uansvarlige lærere og mine behov. Jeg skal forsøge at indfange min oplevelse af det, selv om det er et ambitiøst projekt, når formalia kun giver mig fem sider.

Hjælp mig, hjælp mig, hjælp mig

Jeg forventede lærere, der ville hjælpe og støtte mig. Lærere, der ville gøre det så nemt som muligt at komme gennem en skolegang. Jeg oplevede desværre for det meste sure lærere. Sure lærere, der ikke snakkede om andet end en tidsplan, de skulle overholde. I mit hoved nytter det ikke noget at overholde en tidsplan, når der sidder elever tilbage og ikke har fattet halvdelen af det, der er blevet gennemgået. Specielt engelsk var jeg dårlig til. Min engelsklærer kunne nærmest ikke nå at gå ud ad døren, efter jeg havde fået hjælp, før jeg spurgte igen. Jeg havde det selvfølgelig ikke godt med at spørge hele tiden, for de andre kunne som regel sagtens sidde og lave

noget selv. Jeg sad bare hele tiden: "Hjælp mig, hjælp mig, hjælp mig.". Mine forældre havde svært ved at hjælpe mig med mine lektier. Jeg bebrejder dem ikke. Der er heller ingen af dem, der har gennemført en uddannelse. Men skolen var altså det eneste sted, jeg kunne få hjælpen, og mit behov krævede for meget. Min engelsklærer i folkeskolen sagde, at jeg aldrig ville blive god til engelsk, og hun foreslog, at hun kunne skrive for mig, hvis jeg bare sagde, hvad hun skulle skrive. Jeg syntes jo bare, at det var pissefedt, og de andre syntes jo klart, at det var snyd. Men var det i virkeligheden ikke mig, der blev snydt? Jeg blev jo ikke bedre til engelsk ved, at hun sad og skrev det for mig. Jeg måtte starte forfra, tænkte jeg. Jeg var stædig dengang. Der var ingen, der skulle sige til mig, at jeg ikke kunne. Jeg fik lov at få lettere bøger, hvilket hjalp mig meget. Jeg fik et 02 til eksamen, og det var jeg glad for. Det beviste da, at jeg ikke var helt dum. Eller doven, som de sagde.

Dum og/eller doven?

Når vi var til forældremøder, sagde lærerne, at det ikke var, fordi jeg var dum. Jeg var doven. De sagde, at jeg sagtens kunne, når jeg ville. De havde jo set et bevis på, at jeg kunne. Det irriterede mig hver gang, de sagde det. Altså ja, jeg kunne jo sagtens, der skulle bare lige sidde en lærer ved min side, når jeg skulle arbejde. Jeg var ikke doven. Jeg har aldrig villet noget mere end at få gode karakterer. Jeg ønskede brændende at blive hestedyrlæge, og kravet dertil er jo de høje karakterer. Jeg kan godt forstå, de sagde, jeg var doven, når jeg sad og tegnede i stedet for at løse den opgave, vi havde fået for. De forstod måske bare ikke, at det var fordi, jeg var gået i stå. Jeg gik i stå, hver gang læreren gik. Jeg bliver meget let distraheret. Det er også derfor, jeg har det bedst med, at det ikke er mig, der fører tastaturet bag den her tekst. Når jeg i skolen sad med et opgavesæt foran mig, blev jeg forstyrret af alle mulige tanker. Jeg har sindssygt svært ved at holde min opmærksomhed på én ting. Det er ofte de negative tanker, jeg ikke kan slippe. Til en eksamen var der ingen, jeg kunne spørge til råds. Ingen, der kunne få mig ud af min rumination: Når tankerne kører i en ond spiral, og man bliver mere og mere angst. Et begreb jeg lige har lært. Men det var sådan, det var. Jeg gik jo fuldstændig i panik, når det blev svært. I stedet for at sige til mig selv, at jeg nok ville kunne finde ud af den næste opgave, overbeviste jeg mig selv om, at den ville være endnu sværere. Når jeg ikke kunne få hjælp fra den lærer, som jeg var så afhængig af, mistede jeg helt selvbeherskelsen. Jeg blev så skuffet over, at jeg ikke kunne komme længere. Jeg hadede mig selv. Når jeg kom til eksamen og manglede den her hjælp, så følte jeg mig bare som den taber, de andre kaldte mig. Når jeg ikke kunne lave en opgave, så kunne jeg ikke bevise for mig selv, lærerne eller de andre elever, at jeg faktisk godt kunne. Så følte jeg, at de fik ret. Inge er den eneste lærer, der har forstået mig, føler jeg.

Hun var kun vikar. Hun så, at jeg faktisk bare var en stille pige, der ikke havde det ret godt. Hun gav sig tid til at lytte til mig. Hun sagde, at hun godt kunne forstå, at jeg blev sur. Gav mig ret i, at lærerne burde lytte, når jeg kom med idéer til, hvordan jeg kunne få det bedre. Det var rart for en gangs skyld. Måske er det dét, der skal til? Men det var altid mig, der skulle tænke i nemmere baner for mig selv. Jeg skulle altid klare alting selv. Det skulle jeg måske ikke, men det føltes i hvert fald sådan.

Taber: en troværdig identifikation

Var jeg så en taber? Jeg begyndte at tro på det. Til sidst gad jeg ikke at overbevise mig selv om, at det ikke passede, hvad de sagde. Det var jo nærmest alle omkring mig på min egen alder, der sagde det til mig. Det var da sødt af min bedstemor og hendes veninder at fortælle mig, at jeg var smuk og noget værd. Det var bare som om, at det ikke havde helt samme troværdighed som de ord, mine jævnaldrende kaldte mig. At jeg var en taber, at jeg var fed og grim. En hestetosse, en psykopat. Syg i hovedet. Jeg ved godt, jeg var en hestetosse, men det var jeg egentlig glad for at være. Hele mit værelse var fyldt med hesteting, og jeg brugte meget tid på heste. Måske fordi det er det eneste, jeg rigtigt ved noget om. Jeg vidste heller ikke noget om alle de teenage-ting, de andre snakkede om. Hvem skulle jeg snakke med det om? Jeg gik for mig selv hele tiden. Den eneste, jeg snakkede med, var nærmest min hest. I timerne sad jeg bare for mig selv. Det samme gjorde jeg uden for timerne. Det eneste sted, jeg var accepteret, var ude hos min hest. Augusta. Det var lettende. Der var nogen, der så mig for lidt mere end bare dårlige præstationer. Den var sgu ligeglad med, om jeg er høj eller lav, tyk eller tynd. Når jeg virkelig havde en dårlig dag, gik jeg bare ud til den. Jeg kunne ligge på dens ryg i 3 timer i streg. Den er bare så rolig. Den finder sig i alting. Den minder på den måde meget om mig selv. Den er så cool med alle. Den kan gå sammen med alle heste. Den bliver bare også sur, når de andre heste driller den. Når den store hest driller, så giver min hest den lige nogle hug, og så går den bare videre igen i sin egen verden. Den er ligeglad, når bare de andre ikke gør den noget ondt.

Undskyld?

Men ja, I må sgu undskylde. DU må undskylde, at jeg smed en sko i hovedet af dig. DU må undskylde, at jeg smadrede en basketbold i hovedet af dig. Og DU må undskylde, at jeg ødelagde dit forhold ved at fortælle din kæreste, at du gik og omtalte hende grimt, selv om du ikke gjorde. Men I gjorde mig bare så åndssvagt sur. Mest af alt ked af det. Jeg forstår desværre kun at reagere med vrede og vold. Men det kommer vel ikke som en overraskelse? I vidste det jo godt. Det var det, I ville se. Mig smadre ting. Jeg ville også hellere være hård. Hellere hård end svag. Jeg følte mig svag, når I kunne se, at jeg blev ked af det. Omvendt hadede jeg også, når jeg blev

sur. Jeg kunne ikke styre mig selv. Jeg kan jo godt se, at det var mig, der smadrede stolene og alt muligt, men det var jo ikke min hensigt at gøre det. Jeg kunne godt tænke mig, at jeg havde haft muligheden for at snakke med jer. Sige, at det ikke var rart. Det føltes bare ikke som en mulighed for mig. Jeg afledte min opmærksomhed ved at knytte mine hænder og presse dem sammen mod hinanden. Bide tænderne sammen. Tage dybe indåndinger. Men når I blev ved med at sige, at jeg var fed og grim, så slog det bare klik. Jeg mistede jo fuldstændig kontrollen. Jeg så ingen anden udvej end at være voldsom. Det var åbenbart den eneste måde, jeg kunne slippe væk på.

Nej tak

Jeg har tit undret mig over, hvad det var, jeg gjorde forkert, siden det var mig, der blev ofret? Jeg har ikke fundet svaret. Da jeg spurgte dengang, var der ingen grund. Var det bare fordi, det var sjovt? Jeg kan ikke se, hvad der var sjovt ved det. Der er ingenting godt eller sjovt ved mobning i mine øjne. Det eneste, jeg har fået ud af det, er, at jeg er blevet stærkere. Så burde jeg takke jer? Nej. Jeg vil aldrig gå så langt til at sige, at mobning har haft positive konsekvenser for mig. Med tiden og med alderen blev jeg mere og mere psykisk nedbrudt over alle de ting, der blev sagt. Jeg var derude, hvor jeg overvejede, om det skulle have en ende det hele. Jeg handlede ikke på det, men jeg tænkte tit, om jeg lige skulle fordoble antallet af smertestillende et par gange, når jeg havde hovedpine. Det ville være en nem løsning. Så ville jeg ikke have alle de problemer. Ikke have svært ved skolen. Så ville jeg slippe for at få skylden for, at jeg havde det, som jeg havde det. Det var jo min egen skyld, at jeg ikke var klogere. Min egen skyld, jeg ikke kunne følge med i timerne. Det var min egen skyld, at jeg ikke havde nogen venner. Det var min egen skyld. Jeg kunne aldrig få fred fra de tanker. Jeg kunne ikke slappe af. Men jeg ville ikke såre min familie, når jeg mærkede, hvordan andre sårede mig.

Fryder forandring?

Personligt drømmer jeg om, at man fremover vil tage mig, som jeg er. I dag ser jeg kun fejl ved mig selv. Det ville være rart at finde nogen, der accepterer mig, som jeg er og ser ud nu i stedet for, at de først accepterer mig, når der er sket en forandring. Det gør Augusta. Jeg kunne godt tænke mig at blive noget stort. Blive slank, blive pisseslank. Så jeg aldrig skal høre de ord igen. Det er altid det, jeg har drømt om. At sige Fuck Jer. Bare at tage gymnasiet og få en uddannelse og sige fuck til alle lærerne. Det kunne være så pissefedt. Det er først der, jeg har vundet. Hvis jeg får det pæne udseende og den gode uddannelse. Det føles sådan. Jeg bliver først accepteret, når jeg ser perfekt ud. Men jeg gider ikke kæmpe mere. Jeg skulle kæmpe mig gennem folkeskolen, kæmpe mig gennem efterskolen, og jeg er kommet dertil, at hvis tingene ikke bliver anderledes, så kan jeg ikke klare gymnasiet. Men det skal de. Nok vil jeg ikke kæmpe mere, men jeg vil heller ikke give op. Jeg har lige været til undersøgelse for ADD. Håber inderligt, at jeg får det diagnosticeret. Måske kan det give mig en begrundelse for, hvorfor jeg har så svært ved tingene. Mit største håb er, at andre vil tage mine problematikker mere seriøst. Efter min mening kan det ikke passe, at man først bliver hørt, når man har et handicap eller en diagnose. Er det rimeligt, man først får hjælp, når man har noget på papir? Men jeg tager gladeligt imod den diagnose, hvis den gør tingene nemmere.

Forandring fryder!

Jeg håber, at der i fremtiden vil ske forandringer. Jeg har ikke svaret på, hvad der præcist skal ske, men jeg ved, at der bør ske noget. Jeg håber, at min historie er overbevisende nok i sig selv. Selv om I kun har fået fem sider af den. Der skal efter min mening ske forandring på mange planer. Mobbere, I skal tænke jer rigtigt godt om, inden I vælger et offer. Jeg tror ikke, I har en idé om, hvor meget I ødelægger. Det har jeg. Det samme har mange andre ofre og til jer vil jeg sige, at vi aldrig må give op. Lad altid håbet bestå, for der vil være mennesker, der tager vores parti. Jeg vil i hvert fald gøre, hvad jeg kan for, at andre ikke bliver udsat for noget lignende. Det samme skal alle andre gøre. Lærere, elever, forældre, politikere, alle sammen. For det betyder noget hver eneste gang. Jeg håber, vi indser, at det er en fælles kamp, og at slagmarken er fyldt med fordomme, tidsplaner og sure lærere, der skal aflives. Samtidig skal vi huske, at kæmperne er forskellige mennesker med forskellige behov. Men stadig må vores kamp ikke opgives.

Mentor og skrivemakker
Katja Munch Kristensen

EN ANDERLEDES UDDANNELSE

Af Michelle Skou, Fredericia

Dato. 28. marts 2007

Kære Dagbog
Livet er svært. Det ved jeg.
Men er jeg ved at blive skør, eller er jeg blot som alle andre?
Jeg vil så gerne skrive og samle tankerne, finde ud af, hvordan jeg egentlig har det.
Men jeg savner ord, jeg kan ikke finde rede og ved slet ikke, hvor jeg skal begynde.
Jeg ved, det hjælper at få det ud gennem fingrene og ned på et stykke papir, men mit hoved er fyldt op og så tomt på samme tid.
Jeg er rundtosset. Indeni er det et kæmpe rod.
Jeg ved ikke, hvem jeg skal være nu.
Jeg prøver på at få folk til at forstå mig samtidig med, at jeg prøver at finde fodfæste i et kæmpe kaos af tusind tanker og beslutninger.
Jeg skal til at forholde mig til min fremtid og mit liv i det hele taget, nu hvor folkeskolen nærmer sig en slutning.
Jeg er bange.

Jeg vil aldrig lave de samme fejl, som dem jeg er opvokset med.
Jeg vil aldrig føle eller påføre andre smerte.
Jeg vil aldrig knække trods livets prøvelser.
Jeg har lært det på den hårde måde.
Jeg har mistet overblikket, men ingen er der til at hjælpe mig.
Jeg vil ikke græde, for så kan de se svagheden i mine øjne.
Jeg bruger et falsk smil og en stærk facade for at skjule sandheden og smerten.
Jeg vil altid være den, der betaler prisen.

Erkender man sin fortid, kender man sig selv
Jeg er Michelle. Født 1991. Barn af alkoholikere. Opvokset på børnehjem og i to plejefamilier, og jeg har endnu ikke en gennemført uddannelse.

Men jeg er glad og stolt af mig selv.

Man kender mit navn, men ikke min historie
Jeg har altid færdedes på den sikre side, for jeg har kun kendt til et liv, hvor andre har haft kontrollen og bestemt min hverdag.

Derfor lærte jeg at være en god skuespiller. Lærte at læse folk, så jeg kunne indrette mig. Jo dygtigere, man er til sit skuespil over for andre, jo mere kan man opnå, og livet i plejefamilierne var et simpelt spørgsmål om at opnå overlevelse hver dag.

Jeg var femten, da jeg første gang tog en beslutning, der handlede om mig selv og mit liv. Jeg ville på efterskole og jeg ville væk fra de ni år i en plejefamilie med vold, psykisk terror og manglende omsorg, hvor selv det at tage et glas vand krævede tilladelse.

Så da kommunen endelig fik øjnene op for det, der foregik, blev jeg sammen med min bror og et andet søskendepar tvangsfjernet til nye familier i løbet af ganske få dage.

Dette skete kort før min seksten års fødselsdag, og jeg skulle endnu en gang til at tilpasse mig nye, fremmede mennesker og et nyt hjem.

At jeg ville på efterskole, var på mange måder et forsøg på at lukke øjnene for den verden, jeg befandt mig i. Jeg evnede ikke at tage en beslutning. I virkeligheden evnede jeg slet ikke at mærke egne behov og ønsker. Det resulterede derfor i tre forsøg på at gennemføre noget efter den afsluttede folkeskole.

Hvem betaler prisen?
Jeg kom dog aldrig på efterskole. Men jeg skulle nu ikke længere indrette mig efter andre, jeg skulle pludselig til at gøre, hvad jeg havde lyst til og tage beslutninger om, hvad jeg ville. Midt i det indre kaos valgte jeg at starte på en fagskole. Dette forløb afsluttede jeg allerede efter et halvt år, og i stedet startede jeg på grundforløbet på Social- og Sundhedsskolen. Der skulle to forsøg til, før jeg langt om længe afsluttede dette.

Men jeg sad ikke tilbage med en fuldendt følelse af tilfredshed. Jeg vidste, at jeg havde evner til mere, og jeg startede på gymnasiet efter sommerferien.

Alt dette sker, imens jeg flytter i egen lejlighed, og tilværelsen er på mange måder fyldt op i forvejen. Jeg var ikke i tvivl om, hvad andre forventede af mig, og derfor blev det et enormt nederlag, da jeg valgte at stoppe på gymnasiet.

Men én ting er at fejle, en anden ting er ikke at rette op på det.

Derfor prøvede jeg igen.

Jeg glemte bare at lytte til mig selv og mine tanker samt de følelser, de skabte.

Efter et halvt år måtte jeg stoppe på en uddannelse for sjette gang.

Tidligere havde skuffelsen i langt højere grad overskygget lettelsen, og jeg kunne ikke finde ro i hovedet til at fokusere og se fremad. Men jeg oplevede det dog ikke som et nederlag denne gang, jeg kunne mærke, at jeg fik langt mere energi og overskud.

Jeg stod ved min handling og konsekvensen af dette, det var mine omgivelser, der reagerede med frustration, vrede og bekymring.

Jeg var selv klar over, at jeg måtte se og acceptere min baggrund og blive bevidst om, hvilke begrænsninger jeg satte for mig selv. Jeg måtte sætte fokus på mine styrker og arbejde på mine svagheder for at kunne være i stand til at gennemføre en uddannelse.

En professionel livline
Selv om jeg det meste at mit liv, havde ageret mor for min lillebror og i mange tilfælde også for de voksne, jeg var omgivet af, var det, at jeg skulle træde ind i det voksne liv med krav, regninger, ansvar og forpligtelser, en for stor mundfuld, når jeg samtidig også ville være en pligtopfyldende studerende og veninde.

I samme forbindelse med, at jeg flyttede i lejlighed, fik jeg tilknyttet en ungdomskonsulent, og hun fik en enormt stor betydning for mig og hjalp mig meget i min hverdag.

Hun var den person, jeg brugte til helt almindelige dagligdagsting. Men hun var også den person, der gav mig en anderledes form for værdsættelse; eksempelvis en gave, da jeg fuldførte grundforløbet. Jeg følte, at hun helt oprigtigt engagerede sig i mig og min situation.

Det var på det tidspunkt så indgroet, at det var nødvendigt for mig at hjælpe og være der for andre konstant, for at jeg kunne føle mig accepteret af menneskerne omkring mig.

Jeg havde generelt ikke evnen til at gennemskue, hvornår jeg gjorde ting af indbildsk pligt, eller om det var af helt reel lyst.

Jeg blev derfor klar over, at det var en vigtig forudsætning, at det var en professionel voksen relation, jeg kunne henvende mig til, der ikke forventede noget til gengæld.

Jeg begyndte langsomt at ane mine behov, og jeg turde samtidig give udtryk for dem.

Men det forholder sig sådan, at man i det danske samfund er voksen uanset hvad, når man fylder atten. Her kunne jeg stadig ikke forholde mig til hvor mange liter mælk, der skulle til for at stege en bøf, og når jeg kiggede mig omkring, så jeg, at mine jævnaldrende i høj grad stadig nød godt af, at mor vaskede tøjet.

Så denne nyfundne følelse af begyndende selvværd og selvbevidsthed blev nu brudt.

Igen stod jeg på egne ben, var overladt til mig selv og mærkede følelsen af svigt.

Udvikling og succes
Jeg var klar over, at en af mine mange styrker var, at jeg var omsorgsfuld. Samtidig var jeg godt blevet klar over, at det på mange måder også var min svaghed, at jeg ofte gjorde ting for andre uden at tænke over det og uden at være sikker på, at jeg havde mig selv med i det.

Men da jeg fik tilbuddet om at blive ansat som vikar på et udviklingscenter for multihandicappede, tøvede jeg ikke et sekund. Jeg elskede, at jeg kunne hjælpe, hvor der virkelig var brug for det, og tilmed mærkede jeg en enorm anerkendelse fra mine kollegaer såvel som ledere.

Jeg skulle hjælpe mennesker, der stort set ikke evnede noget fysisk og jeg var tvunget til at leve efter mine inderste værdier og være mig selv i alt, hvad jeg tænkte, sagde og gjorde, så jeg på den måde følte, at jeg gav disse mennesker det bedste livsgrundlag.

Få måneder efter blev jeg ansat i et barselsvikariat og i knap to år var jeg den bedste udgave af mig selv. Efterfølgende meldte jeg mig igen ind på en uddannelse.

Gentagelse
Denne gang var det dog på mange måder et desperat forsøg på blot at have en indtjening, men jeg havde på trods af tidligere erfaring et lille håb om, at det denne gang ville lykkes. Jeg var helt igennem klar over, at jeg på det tidspunkt ville have mig en gymnasial uddannelse, men jeg startede alligevel på uddannelsen som social- og sundhedshjælper.

Jeg stoppede få måneder efter. Jeg var slet ikke klar. Jeg søgte stadig at finde svaret på, hvorfor det for mig var en uoverskuelig opgave at fastholde en skolegang. Det umiddelbare svar var, at jeg havde dette ekstreme omsorgsgen, og jeg ikke formåede at yde noget så simpelt for mig selv.

Men i de få måneder, jeg var på Social- og Sundhedsskolen, blev jeg pludselig klar over, at en manglende struktur i hverdagen og et behov for at være perfektionist og bruge ni timer på en opgave, hvor der kun var seks afsat, ikke hang sammen.

Jeg havde endnu ikke lært at rumme en typisk voksentilværelse, med alt hvad det indebærer, samtidig med at jeg konstant stræbte efter høje karakter og higede efter at være den perfekte ven. Alt dette gjorde det til en uoverskuelig opgave at fuldføre nogen form for uddannelse.

Livsmestring – en uddannelse?
Selv om jeg på mange måder havde lagt livet i plejefamilien bag mig og forsøgte at leve i nuet, blev jeg klar over at det var en nødvendighed at se tilbage.

Jeg vidste, at jeg i store træk selv kunne forme min personlighed, det handlede blot om at jeg måtte affinde mig med min baggrund og sociale arv, så jeg kunne få en indsigt i mit liv og dermed også mig selv. Uanset hvilken måde, jeg valgte at gå til det på, ville det komme til at gøre ondt.

I samme forbindelse stiftede jeg ved en tilfældighed bekendtskab med TUBA. TUBA er en organisation, der rådgiver børn og unge med relation til alkoholmisbrug.

De gav mig nye rebskaber til at finde min identitet og redskaber til at gøre mig fri af min adfærd, der efterhånden var en uafbrudt gentagelse af sig selv og som forhindrede mig mod at nå mine mål og min lykke – især i uddannelsessammenhæng.

Jeg lærte at forstå mange af mine følelser, tanker og handlemønstre. Bedst af alt, jeg lærte at handle og modarbejde dem.

Da jeg for det meste havde fundet de mennesker og venner, der havde brug for en ekstra hjælpende hånd eller skulder, begyndte jeg nu at overveje hvorvidt de var gode for mig eller bidrog med noget positivt. Jeg vidste, at jeg måtte bryde med mange venskaber, men det måtte være det første skridt på vejen mod en sund personlighed.

Dette omfangsrige hjælpegen stammer formentlig fra de år, jeg har opholdt mig i en (p) lejefamilie der udover fire plejebørn bestod af tre biologiske børn. På overfladen var alt idyllisk, og vi besøgte vores far hver anden weekend. Men følelsen af at komme retur til familien og blive mødt med utallige historier om nye oplevelser eller misundelsesværdige gaver, når vi blot kunne kvittere med indholdsløse værtshushistorier, har påvirket mig i mit voksenliv.

Bortset fra en køleskabsmagnet med et billede i, var det eneste tegn på, at der boede fire plejebørn, et skema på opslagstavlen med daglige pligter. Disse daglige pligter var ofte omfattende og resulterede derfor i, at jeg igen måtte glippe sjove oplevelser og venindebesøg. Igen noget, der har bidraget til at gøre det svært for mig at gennemføre en uddannelse med faste mødetider og opgaver – frygten for at gå glip af noget.

Læring om livet
Selv om jeg aldrig havde følt mig hjemme og tilmed havde følelsen af, at jeg gentagne gange blev placeret, så jeg var mindst muligt i vejen, var jeg privilegeret.

Jeg har mange gange har stået med følelsen af, at kommunen ihærdigt forsøgte at gøre tilværelsen sur og følt, at jeg var et resultat og et produkt af, hvad folk valgte at gøre, og hvad folk valgte ikke at gøre – men jeg er ikke sikker på, at alternativet havde været bedre.

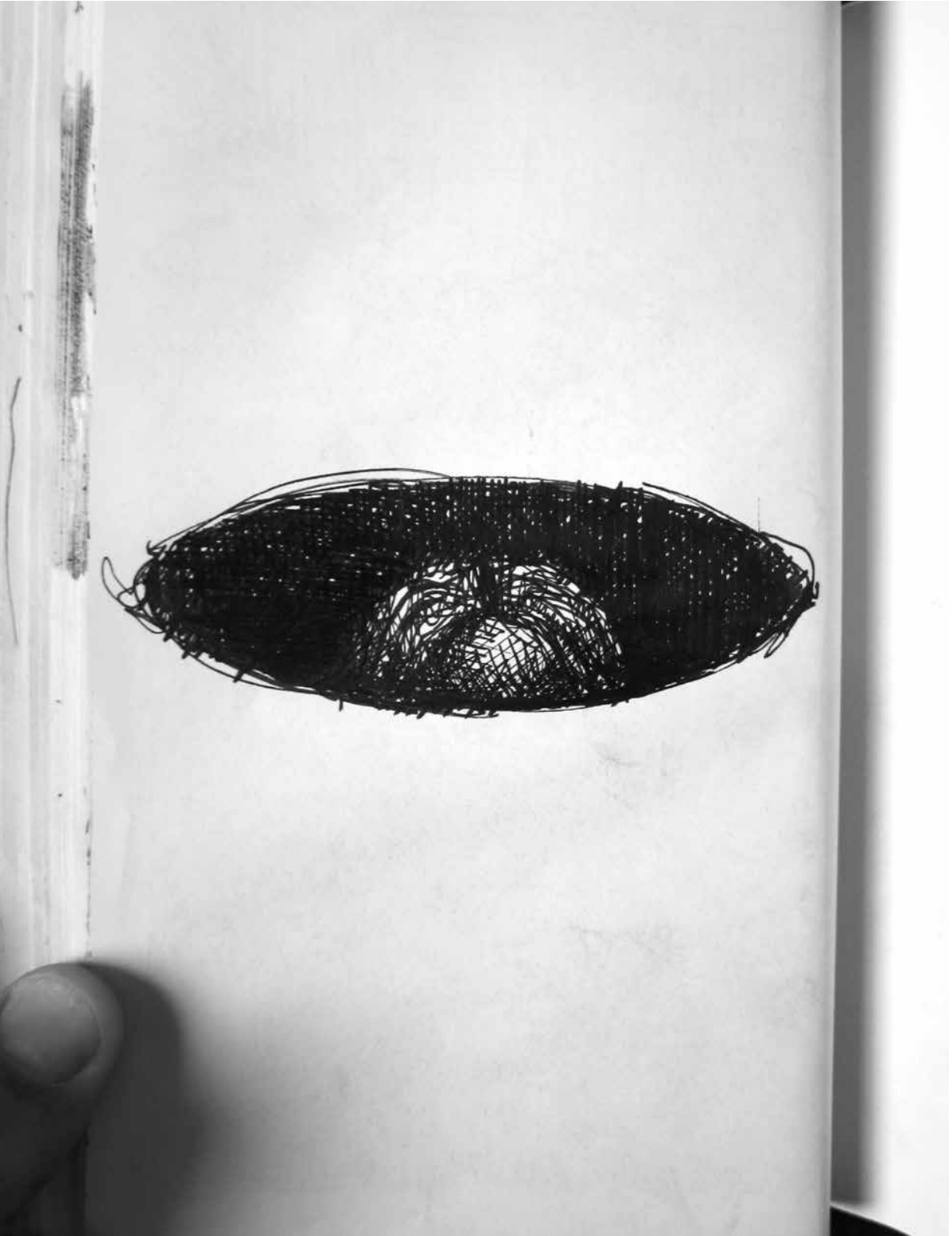
Det har udmundet i, at jeg har lært mig selv at kende, helt ind i den dybeste afkrog. Jeg evner altid at se nuanceret på forskellige samfundslag og problemstillinger, og jeg ved, at der skal meget til at slå mig ud, når jeg er trængt op i en krog. Det er livserfaringer, en uddannelse aldrig ville have kunnet give mig!

Dato. 28. marts 2025

Kære Dagbog
Livet var svært. Det ved jeg.
Man spurgte mig aldrig i vandkanten, om jeg kunne svømme.
Jeg var ikke skør og ej heller som alle andre.
Jeg var blot blevet tvunget derud, hvor ingen kan bunde.
Jovist, det tog måske lidt længere tid at gennemføre en uddannelse, men vejen dertil var allerede en uddannelse i sig selv, og jeg kan skrive anderledes og mere værdifulde ting på CV'et.
Det har gjort mig klogere, det lærte mig at arbejde hårdere og gjorde huden en del tykkere, jeg er nu den bedste udgave af mig selv.
Jeg er frygtløs.

Jeg har aldrig lavet de samme fejl, som dem jeg er opvokset med.
Jeg har aldrig ladet mig selv føle eller påført andre smerte.
Jeg er aldrig knækket trods livets prøvelser.
Jeg lærte det på den hårde måde.
Jeg mistede aldrig overblikket, for jeg fandt dem, der kunne hjælpe.
Jeg har grædt, jeg lod folk se svagheden i mine øjne.
Jeg brugte et oprigtigt smil og et stærkt indre for at vise sandheden og glæden.
Jeg har betalt prisen.

Mentor og skrivemakker Nana Lindholm

KOM SÅ, SIMONE. DU KAN GODT

Af Simone Richardy Rasmussen, Aarhus

Jeg husker en dag, da mit vækkeur ringede klokken halv syv. Jeg kiggede på mit ur og tænkte: "Hold kæft, hvor er jeg træt i dag. Jeg magter det ikke". Jeg lå i fem minutter, stod op, gik derefter på toilet, tog tøj på og gik ind til min mor. Min mor sagde: "Du er godt nok træt i dag." Jeg sagde: "Ja, det er jeg, mor." Hele tiden tænkte jeg, at jeg virkelig ikke magtede det. Jeg gik ind på mit værelse og tog strømper på. Der bippede en SMS ind på min telefon. Der stod: "Så bliver du hjemme i dag." Den var fra min mor. Det lettede. Jeg tog mit tøj af og lagde mig ind i sengen igen. Jeg sendte en SMS til en Coca Cola-konkurrence, og jeg vandt en PS Vita (gameboy). Jeg løb ind til min mor og sagde: "Mor, mor, mor.. Se, jeg har vundet!" Vi stod op. Den dag husker jeg tydeligt. Og jeg husker dagen som en rigtigt god dag. Ikke bare, fordi jeg vandt en gameboy, men mere fordi jeg blev hjemme fra skole. Det var en dag farvet af lyse farver. Dagen var ikke grå, ikke sort, men den var lys. Det var den bedste dag igennem hele grundforløbet, for det var den dag jeg blev hjemme. Derhjemme kunne jeg være mig selv og tænke over tingene. Tænke over, hvorfor jeg ikke havde lyst til at tage i skole. Igennem hele skoletiden tænkte jeg kun på, hvornår jeg havde fri.

Mit forhold til skole

Jeg har aldrig kunnet lide at gå i skole. Det interesserer mig ikke. Jeg har altid hellere villet lave alt muligt andet. Jeg har ofte svært ved at koncentrere mig om de ting, vi skal og har svært ved at motivere mig selv til at lave noget. Jeg ved, at det er vigtigt at få sig en uddannelse, men det bliver ofte ved tankerne. Jeg har svært ved at føre det ud i livet. Jeg ved, at jeg kan være umulig og svær at undervise, men jeg kæmper altid en kamp for at gøre mit bedste.

Jeg havde glædet mig til at starte som maler og til at se, hvordan det var. Jeg havde valgt det for at komme i gang med noget, og for at lave noget andet end at sidde på min flade røv. Derfor anbefalede min lærer på efterskolen mig det. Uddannelsen til maler sagde mig egentlig ikke mere end så meget andet. Da jeg startede, blev vi delt i to forskellige klasser, og jeg fik hurtigt tre piger omkring mig, som jeg snakkede godt med. Der gik dog ikke mere end halvanden måned på Aarhus Tech, før jeg fandt ud af, at uddannelsen ikke var noget for mig alligevel. Det interesserede mig ikke nok, og jeg kunne ikke se mig selv arbejde med det i fremtiden. Jeg fortalte det til min lærer. Bum! Så gik det ned af bakke.

Svære tider i skolen

Da min lærer fandt ud af, at jeg ikke ville være maler alligevel, ville hun hellere bruge tid på de andre elever. Ifølge mig skal man bare hjælpe alle. Jeg fortalte min lærer, at jeg jo gerne ville gøre grundforløbet færdigt og håbede, at hun stadig ville hjælpe mig, men hun opgav mig langsomt, og jeg begyndte derefter at tvivle mere og mere på mig selv. Med tiden gad hun slet ikke hjælpe mig. Da begyndte jeg at føle mig pisset op og ned af ryggen. Det var ikke den største succes. "Fuck skolen," tænkte jeg. Jeg følte mig som et offer, som skulle hakkes ned på og ikke skulle hjælpes. Det var som at være tilbage i folkeskolen igen. Her opgav mine lærere mig også. Jeg blev sur. Tænk sig, at de bare sådan kunne opgive mig, når jeg var i gang med en uddannelse. Jeg må dog på den anden side indrømme, at jeg til tider kan være et umuligt pigebarn, som kan være meget stædig. Jeg gjorde tit det modsatte, end det vi skulle. Når min lærer bad mig om at stå op, sad jeg tit ned. Og under et stilladskursus, hvor min lærer bad mig kravle op i et stillads, nægtede jeg at gøre, som hun sagde. Jo mere sur hun blev på mig, jo mere stædig blev jeg. Derfor har jeg ikke selv været helt uden skyld, de gange jeg har skændtes med min lærer. Alligevel mener jeg dog, at lærerne er der for at hjælpe. Specielt, når man sommetider har det lidt sværere end alle andre. Jeg er ordblind, og det indebærer at jeg har svært ved at skrive og finde forståelsen i en tekst, når jeg læser. Derfor bliver jeg ekstra ked af det, når min lærer ikke vil hjælpe mig. Så bliver jeg igen mindet om, at det til tider er sværere for mig i skolen end for mange andre.

At føle sig overset

Jeg ønskede virkelig at gennemføre grundforløbet, men det blev ikke nemt. Bestemt én situation husker jeg stadig den dag i dag. Det var i eksamenstiden. Gennem hele grundforløbet og under eksamensugen havde vi haft to forskellige lærere, som virkede uenige om, hvorvidt man måtte stille spørgsmål til den praktiske del af eksamen. Jeg havde forstået det sådan, at vi gerne måtte stille små, konkrete spørgsmål. Under eksamensugens praktiske del kom min lærer ned til mig for at se, hvordan det gik. Jeg spurgte ham om hjælp til noget, men han sagde bare, at jeg da selv måtte finde ud af det og gik videre for at hjælpe de andre elever. Jeg stod tilbage med kæben nede på jorden. Jeg forstår ikke, hvorfor min lærer ikke ville hjælpe netop mig. Hvad havde jeg gjort forkert? Jeg følte mig totalt overset, tilsidesat og hjælpeløs. Jeg kunne selvfølgelig have misforstået, hvad min anden lærer mente, da hun tidligere havde sagt, at vi godt måtte spørge om hjælp til den praktiske del af eksamen, og måske virkede jeg til tider ligeglad og uoplagt i forhold til uddannelsen. Det kan være det var derfor, at min lærer ikke så nogen grund til at hjælpe mig. Jeg endte med at gennemføre grundforløbet, dog med en dumpekarakter i bagagen, hvilket betyder, at jeg ikke kan bruge mit grundforløb til noget som helst. Der kan ikke bygges noget videre på det.

Behov for støtte

Jeg har dog gennemført, og er derved ikke droppet ud på samme måde som mange andre. Jeg holdt ud, selv når jeg havde lyst til at give alle et par på låget. På det punkt er jeg ret stolt af mig selv. Det skyldes dog også min mor, som i forbindelse med min uddannelse har fungeret både som en mor og som en ven for mig. Hun insisterede på, at jeg skulle blive ved med at kæmpe og forsøge at gennemføre. Det gjorde mig både irriteret og glad. På den ene side tænkte jeg: "Åh nej, ikke mere". Jeg gad virkelig ikke. Men på den anden side tænkte jeg, at det var en god ide. Derfor var jeg glad for at have min mor med mig hele vejen igennem. Lige sådan ville jeg ønske, at min lærer havde været der og havde givet mig et spark i røven, når jeg hang lidt i skolen. Jeg ville hellere, at de hankede op i mig og sagde: "Kom nu Simone!" i stedet for at acceptere, at jeg nogle gange ikke lavede noget. Det var ikke altid, at min lyst og motivation var der. Nogle dage kunne jeg stå op og være glad, men så snart jeg kom i skole, mistede jeg lysten og mit gode humør. Når lærerne gav op på mig, gav jeg op på mig selv. Jeg fik mindre lyst til at lave noget. Jeg tænkte, at det hele kunne være ligegyldigt. Jeg oplevede gang på gang ikke at kunne få hjælp. Lærerne kiggede bare på mig og gik videre, selv når de kunne se, at jeg havde brug for hjælp. Jeg kom ingen vegne. Jeg gik rundt i samme ring. Det gav mig kvalme, for det føltes ikke som om, jeg nogensinde kom et skridt videre, selv om jeg følte at jeg gik på livet løs. Hvis det fortsatte sådan, ville jeg virkelig blive syg i hovedet. Derfor havde jeg heller ingen dårlig samvittighed over at blive hjemme fra skole. Nogle gange havde jeg virkelig ikke lyst til at stå op.

I dag ved de hvad jeg har brug for

Når jeg i dag tænker tilbage, synes jeg til dels at det er lærernes skyld, at jeg ikke fik den bedste oplevelse med mig fra maleruddannelsen. På skolen følte jeg mig ikke rigtigt velkommen. Jeg følte mig som et offer, som lærerne bare kunne være lede ved. Jeg ved

dog godt at jeg kan være svær at undervise. Det bliver hurtig kedeligt for mig. Når det sker, mister jeg gejsten, og så giver jeg op. Dengang var jeg vred over det hele. I dag gør det mig ikke så meget. Jeg bebrejder min lærer en smule, men ved i dag også, at jeg selv har en del af skylden. Nu er jeg kommet et sted hen, hvor jeg har det godt. Det eneste, lærerne vil nu, er at hjælpe mig. Jeg går på Gøglerskolen. Her ved lærerne, hvad jeg har brug for både på en god og en dårlig dag. På en god dag bliver de ved med at kæmpe for, at jeg skal lære noget og sørger for at jeg ikke bare sidder og laver ingenting. På en dårlig dag ved de, at jeg nogle gange har brug for at sidde lidt for mig selv, så jeg kan samle mine tanker igen. For mig er det, hvad en god lærer er. Jeg ved, at jeg til tider kan være en besværlig elev, som har forskellige behov, alt efter hvilken dag det er. Derfor er en god lærer for mig en lærer, der kender mine behov. Det er vigtigt for mig, at jeg får lov at sidde og passe mig selv nogle gange. Det skal dog ikke ske for tit, for så bliver det en vane for mig at lave ingenting. Jeg ved, det er en dårlig vane og ved godt, at jeg ikke hjælper mig selv ved det. Jeg er dog ikke altid så god til at hanke op i mig selv og sige: "Kom så, Simone, du kan godt". Derfor har jeg brug for at høre det fra min lærer. Jeg har brug for en, der sætter sig hos mig i 10 minutter og hjælper mig. Hvis jeg først sidder for længe og laver ingenting, kan jeg aldrig finde ud af det, vi skal, og det kan gøre mig så sur og ked af det.

Sammenhold i skolen

Det er ikke kun i forhold til fagene, men også i forhold til sammenholdet, at livet i skolen kan være svært en gang imellem. Det betyder rigtigt meget for mig, at jeg får venner med det samme, når jeg starter på en ny skole, og at mine klassekammerater synes godt om den, jeg er. Tilbage på grundforløbet som maler på Aarhus Tech fik jeg tre gode veninder, som jeg kunne læsse mine frustrationer af på, når jeg syntes, at det hele var ved at falde sammen. Jeg snakker dog ikke med dem mere, men har fået en lignende veninde på Gøglerskolen, som jeg fortæller alt til. Det betyder meget for mig på mine grå dage. Jeg er en person, der siger, hvad jeg mener, og det er både en styrke og en svaghed for mig. Det rammer nogle gange mig selv til sidst. Mine klassekammerater går ikke altid efter bolden, men efter personen. Det bliver hårdt i længden. Jeg kan ikke holde til at blive set ned på. Jeg føler, at jeg står i et kæmpe, sort hul, som jeg ikke kan komme op af, fordi de står og spærrer for mig, mens de kigger ned på mig. Jeg kan ikke lide at blive kaldt alt muligt, og derfor har jeg ikke lyst til at sige min mening. Jeg føler, at jeg kommer til at sidde for mig selv i skolen, uden at der er nogen der gider snakke til mig. Det giver mig lyst til at blive hjemme. Så kan det være, jeg kan undgå at føle mig hidsig, pisset på og ondskabsfuld. Nogle gange har jeg lyst til at give dem alle sammen et par på låget. Og jeg har også prøvet at stikke én en lussing, netop fordi jeg følte mig trådt på, og fordi jeg til tider har svært ved at styre mit temperament, når folk bliver ved med at køre på mig. Det sker dog sjældent, og jeg vil helst undgå, at det sker igen og prøver derfor at gøre nogle ting, der gør mig glad. Jeg får lyst til at tage i Djurs Sommerland eller lyst til at tage ud at rejse, for der kan jeg være mig selv 100%. Jeg har bare lyst til at være glad. Når min familie og mine nære venner er glade, er jeg glad. Jeg bliver dog også glad, når jeg får 0 fejl i en opgave i skolen eller den dag, jeg får min uddannelse på HG. Det er drømmen lige nu.

Fremtiden

For at jeg skal gennemføre uddannelsen på HG har jeg brug for at mine forældre, mine morforældre og mine søskende altid er bag mig. Vigtigst af alt er dog, at jeg har mig selv med hele vejen igennem de næste tre år, at jeg ikke opgiver mig selv, og at min lærer ikke opgiver mig. Jeg håber, at jeg om ti år har åbnet min egen make-up salon, har røven fuld af penge og har en familie, der altid støtter mig. Som jeg, Simone, sidder her i solen på Aarhus gågade, virker disse drømme en smule uoverskuelige og langt ude i fremtiden, men jeg har vel lov at håbe. Lige meget hvad håber jeg at kunne gennemføre min uddannelse på HG. Jeg ved at det kan blive svært for mig. Jeg har en tendens til at give op, når tingene bliver for kedelige. Det vigtigste af alt er derfor, at jeg kæmper, alt jeg kan. Jeg håber, at jeg lærer at hanke op i mig selv, også når tingene er svære. Jeg ved, at jeg de næste år nok skal kæmpe for det jeg gerne vil. "Kom så, Simone. Du kan godt."

Mentor og skrivemakker Nadia Toft Thomsen

ENSOMHEDENS FRAFALD

Af Signe Winther Pedersen, Aabenraa

Jeg hedder Signe, og jeg er 25 år. Siden jeg var 17 år, har jeg været i gang med omkring ni uddannelser. Jeg har prøvet, og jeg har kæmpet, fordi jeg fik at vide, at det var den eneste vej frem. Men jeg kunne ikke fuldføre det. Og hver gang røg jeg ned i et sort hul og vidste ikke, hvad der skulle blive af mig. Hvad det hele ville ende med. Det føltes helt umuligt, og jeg var den største fiasko. Ikke mindst i mine egne øjne. Jeg lukkede mig inde med min depression og fik det værre og værre. Men alligevel skulle jeg videre. Endnu en uddannelse, endnu en fiasko. Endnu flere tanker, skuffede mennesker og ødelagte drømme om et normalt liv.

Begyndelsen

Dengang jeg gik i tredje klasse, var der en oplevelse, der satte sig i mig. Vi havde fremlæggelser i kristendom, og en pige fra min klasse stod oppe ved tavlen og var i gang med at fremlægge sin opgave. Hun sagde noget der lød helt forkert, og hele klassen grinede. Mig selv inklusiv. Men i stedet for at lægge det bag mig, som alle de andre sikkert gjorde, satte frygten sig i mig. Frygten for, at det en dag var mig, de ville grine af. Så jeg gjorde det eneste logiske for mig i den alder: Jeg stoppede med at sige noget i timerne. Når lærerne spurgte mig om noget, trak jeg på skuldrene. De prøvede og prøvede, men kunne ikke få mig til at sige noget. Hvis de tvang mig, begyndte jeg at græde. Jeg skulle ikke risikere at mine klassekammerater havde grund til at grine af mig. Og det gjorde de heller aldrig. Men jeg var helt sikkert grund til bagtalelse med den måde, jeg opførte mig på. Jeg gik fra at være den stille pige i klassen til at være den pige, der var mærkelig, og som de andre egentlig helst ikke ville snakke med. Sådan tror jeg i hvert fald, de så mig. Og stille og roligt blev jeg den pige. En pige, der ikke

havde nogen at snakke med. Som ikke følte, hun kunne gøre nogen ting godt nok. Og som generelt ikke var god nok.

Den første nye skole

Jeg følte mig helt alene i verden, og at ingen kunne lide mig. Det fortsatte op igennem folkeskolen, og da jeg skulle starte i 8. klasse, kunne jeg ikke. Det var en ny skole. En ny chance for at være "normal". I det hele taget en chance for en helt ny start. Men jeg tog den ikke. I stedet tog mit liv den drejning, at jeg for alvor blev alene. Mine forældre var kort forinden blevet skilt, og jeg boede hos min far, som var alkoholiker. Fordi jeg ikke kunne tage i skole, sikkert på grund af den angst jeg havde med mig, gjorde han det klart for mig, at jeg ikke var noget værd. Jeg var skyld i hans drikkeri. Jeg kunne ikke gøre noget rigtigt for ham. Han sagde til mig, at han ville holde op med at drikke, den dag jeg begyndte i skole igen. Jeg ønskede ikke, han skulle have de problemer med mig. Det var dengang, jeg første gang overvejede at begå selvmord. Jeg var 14 år. Min største drøm var at være et "normalt" barn. At have venner. Men i stedet havde jeg fået isoleret mig fuldstændigt, og det blev sværere og sværere at komme ud af det. Tiden gik, og pludselig var der gået et år. Jeg havde været hjemme i et helt år, hvor jeg ikke lavede noget som helst. Man skulle tro, det var ethvert barns drøm, men min var det i hvert fald ikke.

Ny efterskole – nyt helvede

Heldigvis greb min mor ind og sørgede for, at jeg kom på efterskole. 8. klasse om igen, men jeg kom i gang. Det var det vigtigste for mig. Men selv om jeg kom videre, dukkede min gamle opførsel hurtigt op igen. Jeg var genert. Jeg fik venner, jeg havde det sjovt, men lige så snart vi kom til undervisningen, var jeg tavs som graven. Når jeg overhovedet var der. Af en eller anden grund kunne jeg ikke holde ud at være lukket inde i et klasselokale. Jeg var stadig bange for at blive gjort til grin. Så bange, at det udviklede sig til angstanfald. Bankende hjerte, svedige håndflader og vejrtrækningsproblemer. Hver eneste gang jeg var i et klasselokale med andre elever og lærere, var det sådan. Jeg forsøgte at undgå de følelser, undervisningen vækkede i mig, og simpelt som det var, lod jeg være med at dukke op. Efterskolen var sød ved mig, og på trods af alt mit fravær lod de være med at smide mig ud. De to år, jeg gik der, udviklede jeg mig socialt. Til sidst kunne jeg endda være i klasselokalet uden at få anfald. Men jeg sagde stadig ingenting. Hver gang, jeg skulle starte et nyt sted, var det som om, de gamle følelser kom op i mig. Frygten for ikke at høre til. At ende helt alene. Med det tog jeg videre i 10. klasse. Ny efterskole. Nyt sted. Nye rutiner. Nyt helvede.

Jeg var mit eget problem

Jeg hadede det. Hver eneste dag var en kamp at komme igennem. Jeg ville bare hjem og bo med min familie. Min mor og mine søskende.

Jeg var sikker på, at det var det "normale" liv, jeg havde ønsket mig så længe, og det ventede lige rundt om hjørnet. Jeg kunne nærmest mærke det. Så efter tre uger stoppede jeg på den nye efterskole og flyttede hjem. Men det fungerer åbenbart ikke sådan, at man bare kan flygte fra problemerne. Og i sidste ende var det ikke efterskolen, der var problemet. Det var mig selv. Efter det var jeg klar til, at mit "normale" liv endelig kunne begynde. Jeg skulle starte i 10. klasse på den lokale skole, hvor min mor også var lærer. De andre havde været i gang i lidt over en måned, og det gjorde det svært at falde ind. Og ikke nok med, at jeg var den nye pige. Jeg var også lærerens datter.

Fiasko

Jeg passede ikke ind. Jeg var aldrig godt tilpas der. Med noget af det. Så derfor fortsatte fraværet. Og med det kom mig og min mors uenigheder. Hun var flov over mig. På tidspunkter var jeg sikker på, at hun slet ikke ønskede, at jeg var der. Jeg var verdens største problem, og jeg havde det så skidt med det. Jeg ville så gerne gøre hende glad og stolt af mig. Men jeg forblev den største fiasko. Jeg fik det dårligere, og min læge gav mig antidepressiv. Da det blev jul, gik jeg ikke på skolen længere. Jeg var lettet. Nu skulle jeg ikke længere ødelægge min mors liv. I stedet fortsatte jeg min søgen efter det liv, jeg så gerne ville have, og det førte til Social- og Sundhedsskolen. Der var en pige fra efterskolen, som gik der, og ud fra det hun fortalte, var jeg sikker på, at det var det helt rigtige for mig. Jeg kunne komme til at arbejde med mennesker, og selve uddannelsen var ikke så lang. Det var perfekt for mig. Troede jeg. Men jeg blev klogere. Det var absolut ikke det rigtige for mig.

Hvornår er man normal?

De første par måneder var det okay, men jeg fik lige så stille mere og mere fravær, og for at være helt ærlig følte jeg bare, at jeg spildte min tid. Men jeg var bange for, hvad min mor ville sige, hvis jeg stoppede. Jeg ville ikke skuffe hende endnu en gang. Og fordi jeg ikke turde se frygten i øjnene, flyttede jeg hjem til min far igen. Der var der hverken pres eller krav. Og ikke mindst, ingen skuffede miner. Kort efter min 18 års fødselsdag mødte jeg en fyr. Han var fire dage ældre end mig og i gang med en uddannelse til brolægger. Knap tre måneder efter flyttede jeg sammen med ham. Endnu engang i en helt ny by. Så selvfølgelig så jeg det som endnu en mulighed for at starte forfra. Men det med at starte forfra var svært. Jeg prøvede at finde arbejde, men det var umuligt. Enten var jeg for gammel, eller også havde jeg for lidt erfaring. Det blev derfor hurtigt til mit første møde med kontanthjælpen. Og hvis jeg troede jeg "bare" var en fiasko med skolerne, blev det hurtigt gjort klart for mig, at jeg var en fiasko med alt. I deres system var der ikke en eneste grund til, at jeg ikke kunne fuldføre end uddannelse eller have et arbejde. Det BURDE jeg nemlig

kunne. I deres øjne var jeg en normal 18-årig pige. Der var ingen undskyldninger. Jeg burde være "normal". Jeg burde gå i skole. Jeg burde være glad. Men der var ikke noget af det, der føltes som en mulighed. Jeg var så skuffet over mig selv. Jeg følte, jeg var endt der, hvor folk havde forudsagt, at jeg ville ende. Jeg havde rent faktisk givet op omkring min fremtid. Og mine drømme. Jeg kunne ikke lade det ende sådan. Så jeg valgte at tage tilbage på skolebænken.

Endnu en ny skole, endnu et nederlag

Denne gang på VUC, hvor jeg i første omgang skulle forbedre mine karakterer. I starten gik det fint. Men så en dag hørte jeg nogle af de andre piger snakke om mig. Det, jeg siden folkeskolen havde været bange for, var nu sket. Min selvtillid røg i bund, og jeg nægtede at tage tilbage til skolen igen. Det var for sent at komme ind på andre uddannelser, så jeg havde ikke andre valg end at tage tilbage på kontanthjælp igen. Endnu mere ødelagt end sidst. Men denne gang var det rent faktisk en lettelse. Det var nu noget, jeg vidste, hvordan fungerede. Men med et konstant pres fra min sagsbehandler kom jeg hurtigt i gang med noget nyt. Teknisk skole. Jeg skulle have en uddannelse som teknisk designer. Hvorfor jeg valgte noget, som aldrig før havde fanget min interesse, ved jeg ikke. Men jeg var efterhånden blevet god til at bilde mig selv ind, at det var det, jeg ville, så selvfølgelig prøvede jeg. Alligevel ødelagde jeg bare mig selv stille og roligt. Mere og mere. Det interesserede mig overhovedet ikke. Og endnu engang følte jeg mig som en kæmpe fiasko. På det tidspunkt følte jeg mig virkelig fortabt. Og alene. Jeg levede kun for at være sammen med min kæreste. Men det var heller ikke det liv, jeg ønskede. Jeg ville blive til noget. Ikke bare gå hjemme og vente dag efter dag. Men det at komme i gang var ikke længere så ligetil, som det tidligere havde været. Frygten for på forhånd at fejle fyldte meget. Men ensomheden fyldte mere. Meget mere.

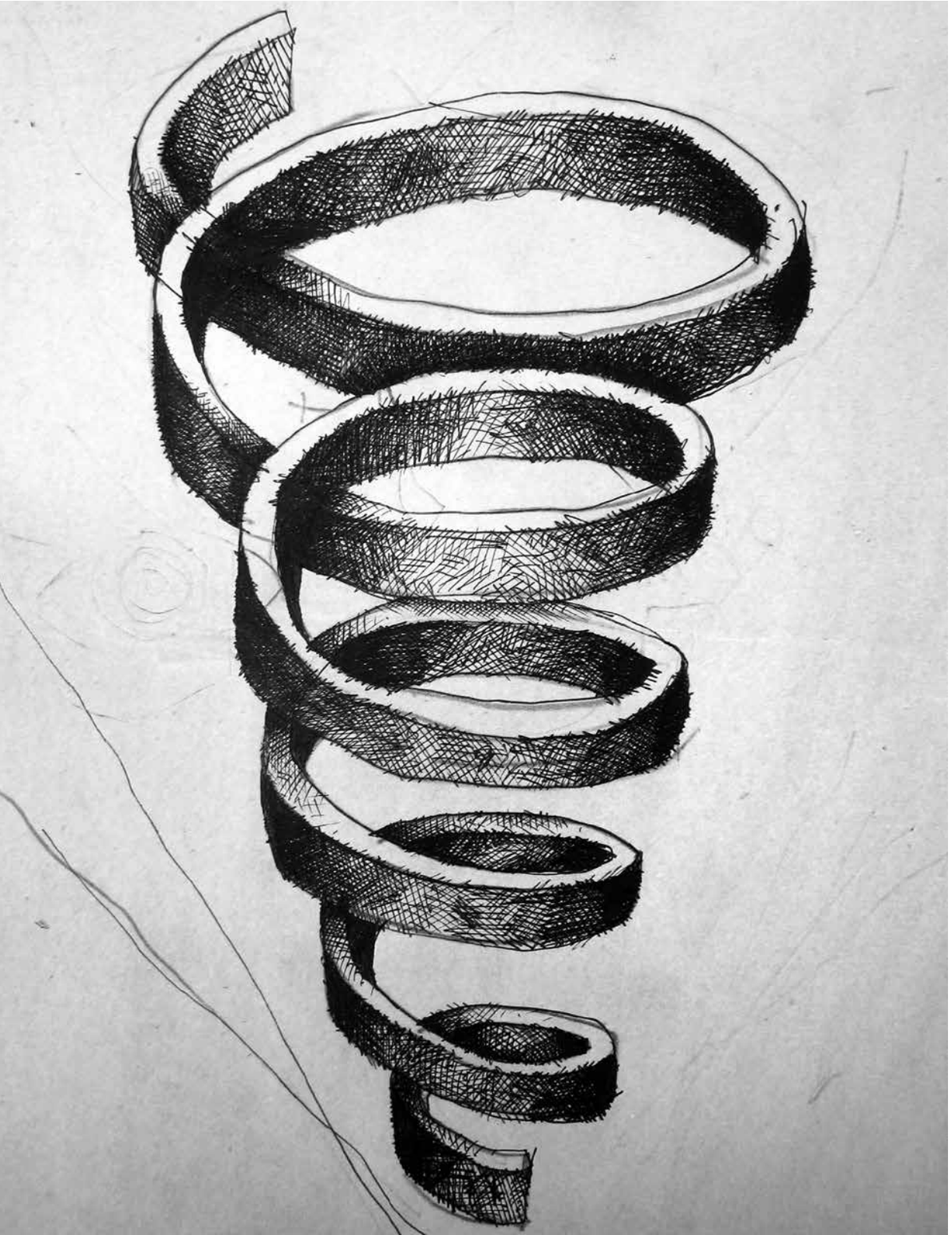
En ny drejning

Derfor begyndte jeg på en HG. Og jeg var overrasket. Det gik faktisk nogenlunde. Jeg havde ikke så mange at snakke med, men det gjorde ikke så meget. For første gang længe fandt jeg skolen, fagene og målet med det rigtigt spændende. Og alligevel ødelagde jeg det endnu engang. At kunne lide det, jeg lavede, var åbenbart ikke nok for mig. Jeg havde stadig ikke modet til at tage af sted hver eneste morgen. At sige min mening. Eller bare være mig selv. En god undskyldning for at slippe var dårlig økonomi. Jeg blev nødt til at finde et arbejde. Jeg blev nødt til at give mig selv noget plads. Jeg blev nødt til at finde meningen med det, jeg var i gang med. Så det prøvede jeg på. Jeg fandt ikke et arbejde, men var tilbage på kontanthjælp. Jeg kom i aktivering i en butik, hvor jeg oplevede at møde nye mennesker, hjælpe folk og rent faktisk være til nytte. De var glade for at have mig der. Det var en helt ny oplevelse for mig. På alle de uddannelsessteder jeg havde været, var jeg kun til besvær. Jeg var en af dem, der ødelagde det for alle andre. En de skulle vente på. En der ikke kunne følge ordentligt med. En der stak af, hver eneste gang der var fremlæggelser. En der hellere ville være alle andre steder end i skolen. Men i butikken værdsatte de mig, og for en gangs skyld havde jeg ikke lyst til at stikke af. Jeg var endelig en del af noget. Der var noget, der endelig fungerede for mig. Jeg var nærmest glad. Men så faldt jeg.

At falde men vide man kan bunde

Opkaldet om min fars hjertestop kom som et chok for mig. Hans død satte mig tilbage til start igen. Jeg stoppede med at arbejde i butikken. Jeg gav mig selv tid til at finde ud af, hvem og hvad jeg ville være. Jeg havde i et stykke tid drømt om uddannelsen til hospitalsteknisk assistent. Men på grund af afstanden havde jeg hele tiden fravalgt den. Men nu skulle det være. Min kæreste og jeg flyttede til den anden ende af landet, hjem til min mor, og grundforløbet startede. Jeg fandt det utroligt spændende, og på trods af en del fravær formåede jeg at holde ved. Jeg fik en elevplads. Men som så mange gange før ødelagde jeg det. Jeg dumpede min eksamen. Og for at sige det mildt var jeg knust. Jeg var ydmyget. Og jeg mistede drømmen om en fremtid igen. Men jeg fik ikke lov til at sørge meget over mine ødelagte drømme. Jeg kunne ikke få kontanthjælp, så 10. klasse på VUC var en måde at få penge på, indtil jeg vidste, hvad jeg skulle gøre. Men jeg blev hængende. Som 24-årig gennemførte jeg for første gang noget siden mit første efterskoleophold. Jeg kom ind på HF. Og der er jeg endnu. Jeg vil ikke sige, at det ikke har været en kamp. For det har det. Og det er det stadig. Jeg har haft problemer med at falde til i klassen. Haft meget fravær. Og været tæt på at blive smidt ud. Men da det skete, fandt jeg ud af, hvor meget, det jeg er i gang med, betyder for mig. Jeg ved ikke om jeg er blevet voksen, eller om jeg bare havde ramt bunden. Men jeg ved, at jeg er glad. At jeg føler mig normal. At jeg har en familie og kæreste, der støtter mig, og som jeg elsker mere end noget andet. Og jeg ved ikke hvad den bringer, men jeg tror nu på, at jeg har en fremtid.

Mentor og skrivemakker
Katrine Lykke Ærenlund

JEG SMILER IKKE AF FORTIDEN, JEG SMILER AF FREMTIDEN

Af Camilla Rohde Jespersen, København

Mine planer om fremtiden er et frygtindgydende spørgsmål. For hvordan ved jeg, hvad der vil gøre mig glad om 20 år? Er det virkelig dét, jeg vil lave resten af mit liv? Jeg ved dog godt, hvad jeg drømmer om. Jeg vil være forfatter, fordi det gør mig glad at skrive historier. Og fordi det er det eneste, jeg kan finde ud af, og som jeg føler mig selvsikker i. Det er ikke særligt nemt at blive forfatter, det ved jeg. Men jeg ved, jeg kan klare det, hvis jeg selv tror på det og har folk omkring mig til at støtte mig. Mit navn er Camilla. Jeg er 16 år gammel, og jeg er droppet ud af min uddannelse. Mine forældre er skilt, og for to år siden døde min stedmor. Bolette, som hun hed, var mere mor for mig, end min egen mor nogensinde har formået at være. Jeg har oplevet mange grimme ting – specielt med min familie. Familien er det dyrebareste, jeg har. Men nogle gange kan jeg godt føle, at de ting, jeg tidligere har oplevet, udfordrer mig i at gennemføre de ting, jeg gerne vil nu.

Min uddannelseshistorie

Jeg startede i skole, da jeg var seks. Da jeg gik i 2. klasse, blev min mor og far skilt. Det betød, at jeg ikke kom særligt meget i skole, fordi min mor, som jeg boede med på krisecenter, ikke ville risikere, at min far kunne finde mig og komme og hente mig. Jeg var stort set ikke i skole i hele 3. klasse.

I 4. klasse begyndte jeg at komme mere i skole, men det gik ikke særligt godt, fordi jeg havde mistet så meget i løbet af det år, jeg var væk. Jeg blev drillet af de andre piger i skolen og kunne ikke koncentrere mig. De drillede mig med skilsmissen og med, at jeg ikke så min far. Jeg græd stort set hver dag. Jeg var bange for de andre piger og bange for at sige det til nogen.

Jeg skar første gang i mig selv, da jeg var

8 år. Det var et råb om hjælp. For at få smerten et andet sted hen. En dag fangede min far mig i det. Han tog kniven fra mig. Satte sig ned på gulvet og krammede mig og sagde, at alt nok skulle gå. Når jeg ser på mine ar ved venstre håndled, gør det mig ked af det, fordi de minder om, at jeg heller aldrig slipper af med arrene på min sjæl. Sidst, jeg skar i mig selv, var i januar. Det var i afmagt, fordi min far græd sig selv i søvn over savnet af Bolette.

I 6. klasse skiftede jeg skole. Igen var jeg outsideren, og igen havde jeg svært ved arbejde med noget som helst skolerelateret, fordi jeg ikke kunne følge med. Jeg følte ikke, jeg hørte til.

Efter to år ville jeg på efterskole. Jeg ville væk fra det hele. Alt mindede mig om Bolettes død. Jeg kiggede på efterskoler online og fandt en, der lød okay. Min sagsbehandler syntes, det var en god ide, og kommunen ville betale opholdet. Min psykiater sagde, at jeg kun måtte komme på efterskolen, hvis der var nogle gode voksne, der kunne rådgive mig og hjælpe mig i skolen. Min sagsbehandler havde ikke undersøgt, hvilken skole det var. Det viste sig at være en skole for børn med ADHD. I starten af opholdet tænkte jeg ikke videre over det, men da skolen rigtigt startede, kom problemerne – vi andre uden ADHD var anden prioritet.

Efter et par uger skulle nogle elever rykke et trin op, fordi der var for mange 8. klasser og for få 9. klasser. Jeg fik at vide, at jeg var en af de bedste kandidater. Man kan vel sige at efterskolen gjorde mig en bjørnetjeneste. Jeg var glad for det i starten, men det ændrede sig hurtigt. Jeg kunne ikke følge med i timerne, kun i dansk og engelsk. Jeg følte mig dum, fordi jeg ikke kunne følge med, og til sidst mistede jeg interessen for overhovedet at prøve, for når jeg forsøgte at bede om hjælp, havde lærerne tusind andre ting. De havde ikke overskud til "os andre".

Da efterskolen var overstået, valgte jeg at tage på SOPU. Jeg vidste ikke, hvad jeg ville med mit liv, så jeg valgte SOPU, fordi Bolette havde været hjemmehjælper, og det samme har min mor. Men jeg var ikke klar til at tage en uddannelse. Jeg kunne ikke styre mine følelser efter tabet af Bolette. Det betød, at jeg ikke kunne koncentrere mig og kom bagud i timerne. Efter et halvt år stoppede jeg med at møde op til timerne. Min far arbejdede i dagstimerne, så han opdagede det ikke, og der var ingen andre, der tjekkede, om jeg kom. Jeg havde ikke lyst, fordi jeg var den yngste i klassen. Jeg var 15, og alle de andre var 17-18 år. Der er stor forskel i den alder. Jeg følte mig igen som outsideren, og efter en måned, hvor jeg næsten ikke havde været i skolen, blev jeg enig med mig selv om, at det ikke var det, jeg ville. Min far syntes, det var en dårlig ide, at jeg faldt fra.

Om mig

Jeg har haft otte sagsbehandlere, fem familievejledere, to kontaktpersoner og tre psykologer på ni år. Jeg kom ind i systemet, da jeg var syv år og har således været der over halvdelen af mit liv. Alle de skift mellem sagsbehandlere gør mig sur og mest af alt ked af det. Jeg føler, der er ingen, der rigtigt tænker på mig, og at det er derfor, de forsvinder ud af mit liv. Det gør, at jeg har svært ved at knytte mig til folk. Det er svært i det hele taget bare at tage første skridt til at komme i kontakt. Det gør jo, at folks førstehåndsindtryk af mig er, at jeg er virkelig stille, og at jeg i skolen ikke gider de andre, hvilket jo ikke er sagen. Jeg er bare bange for at lade folk komme tæt på! Men når jeg endelig har gjort det, og de er sluppet ind bag facaden, har de set, at jeg virkelig gerne vil dem.

Min familie

Min mor gik fra min far i 2005. Jeg gik i 2. klasse den dag, det skete. Min mor hentede mig oppe i skolen og tog min storebror og jeg til et krisecenter, hvor jeg boede i seks måneder, før jeg selv tog kontakt til min far uden min mors tilladelse. Jeg var otte år, da jeg stak af fra min mor. Jeg sagde til hende, at jeg ville gå ned og købe noget til hende. Hun gik i bad og tænkte ikke videre over det. Jeg gik ned og tog en taxa direkte hen til den adresse, min far havde givet mig i telefonen. Da jeg så min far, drønede jeg ind i hans arme og forlod dem ikke, før jeg skulle i seng. Et døgn efter kom min mor og hentede mig. Efter det fik jeg endelig lov til at se min far, men det var ikke nemt, for jeg skulle hele tiden vælge imellem dem og forsvare dem over for hinanden. Jeg var jo kun otte år. Jeg tog skade af det, og jeg mistede troen på mine forældre. Jeg stolede ikke rigtigt på dem igen. Når jeg tænker tilbage på skilsmissen, bliver jeg ked af det og sur på mine forældre og på kommunen, fordi jeg føler, at de kunne have gjort det anderledes. Min far kunne have gjort mere for at få kontakt til mig i det halve år, hvor min mor havde "bortført" mig. Min mor skulle ikke have taget mig med på krisecenter og heller ikke have nægtet mig kontakt til min far. Kommunen kunne have hjulpet mig til at se min far. Ingen lyttede til mig.

Min "mor" – Bolette

Bolette passede mig, fra jeg var et år. Da jeg var syv år og mine forældre blev skilt, blev Bolette min fars nye kæreste – og min "mor". Hun gjorde alt for at beskytte mig, selv da jeg boede hos min rigtige mor. Hun var der for mig, når min rigtige mor ikke var. Når jeg var mest ked af det, var det ikke min mor, der holdt om mig – det var Bolette. Hun sørgede for, at jeg kom i skole, fik mad osv. Hun motiverede mig til at gøre mit bedste i skolen og til at gå efter mine drømme. Hun læste de historier, jeg skrev og gav mig kritik af dem. Hun vidste alt om mig. Man kan vel sige, at hun var min bedste ven og min mor på samme tid.

Bolette døde af en tumor i hjernen for to år siden. Hun havde i forvejen sclerose og blev kun 31 år. Den aften havde hun taget for meget medicin. Hun rystede. Jeg havde en følelse

af, at noget dårligt ville ske. Hun sagde, der ikke var noget galt, og at jeg ikke måtte ringe efter hjælp. Klokken tre om natten vågnede jeg af, at det ringede på døren. Jeg gik ud på gangen og så min far åbne den. To ambulancefolk kom løbende ind. Min far sagde, jeg skulle gå ind på mit værelse. Jeg nægtede. Jeg ville vide, hvad der skete. Han sagde, at Bolette måske var død. De prøvede at genoplive hende. Jeg ringede til min fætter, som kom farende over. Han trak mig ind på mit værelse. Til sidst gav ambulancefolkene op. De tog hende med, uden jeg så det.

Havde jeg ringet efter hjælp tidligere, ville hun måske kunne være blevet holdt i live en måned mere af maskiner på hospitalet. Men det er jo ikke et liv, der er værd at leve, så jeg forstår godt, hvorfor hun trak gardinet for.

Først en måned efter den nat forstod jeg, at Bolette var væk. Jeg var lige kommet tilbage til skolen. Efter tredje time begyndte jeg at græde. Jeg græd hele vejen fra skolen og hjem. Jeg har aldrig grædt så meget i hele mit liv, som jeg gjorde den dag. Jeg savner Bolette mere end noget andet. Jeg tænker stadig, at hun snart kommer ind af hoveddøren, men det gør hun jo ikke. Jeg savner hende vel bare så meget, at en del af mig stadig har håb om, at hun kommer tilbage en dag. Jeg føler, at noget mangler i mit liv.

Min biologiske mor

Jeg snakker ikke særligt meget med min rigtige mor. Hun ringer et par gange om måneden. Det gik galt for mange år siden en dag, vi skændtes rigtigt meget. Jeg husker ikke hvorfor, men hun skræmte mig. Dengang boede jeg hos min far og så kun min mor hver anden weekend. Efter episoden havde jeg ikke lyst til at komme mere. Kommunen ville have, jeg skulle blive ved med at se hende. De lavede en ordning, så en familierådgiver skulle tage med mig på besøg en dag hver anden uge. Det stod på i fem år. Det gik okay, men hver gang jeg var hjemme hos hende, var jeg så sur og ked af det, når jeg kom hjem til min far, at jeg ikke kunne være i rum med nogen. Jeg følte ikke rigtig, jeg kunne noget med hende. Jeg følte jo ikke, hun var min mor. En del af mig forstod slet ikke, hvorfor jeg skulle derhen.

Først nu formår hun at gøre mig glad på nogle punkter. Også først nu har jeg lyst til at komme engang imellem. Men det er ikke særligt tit. Jeg er blevet ældre. Nu kan jeg bedre tackle hende, vores skænderier og hendes holdninger til alt muligt. Jeg håber, at vi får et bedre forhold til hinanden, for vi har været så meget igennem. Og jeg har jo ikke længere nogen mor, så jeg håber på det bedste. Men jeg kan ikke blive ved med at håbe på, at hun ændrer sig til den version af en mor, jeg ønsker. Hun skal også give slip på den måde, hun er på over for mig. Hun er meget bebrejdende. Hendes kommentarer er ikke altid særligt søde. Jeg synes, hun er dårlig til at erkende sine egne fejl, men lige meget hvad jeg gør, er det aldrig godt nok. Det har jeg altid fået at vide af min mor.

Udvejen fra kriserne

Mit eget våben mod de kriser, jeg gennemgår, er at skrive historier. Når jeg skriver, slapper jeg af og undslipper verden omkring mig ved at få tankerne hen på min fantasiverden. Det, der dog hjælper mig allermest til at komme igennem en hård dag, er at vide, at jeg har folk omkring mig, der altid står parate. "Du er, hvem du omgås med" er et citat, der giver mening for mig, og det er måske også mit bedste råd til andre. Det handler om at have gode mennesker i sit liv, som kan støtte en, fortælle en, når man har lavet fejl og som kan hjælpe en med at komme videre.

Der er tre mennesker, som jeg ved, der altid står klar for mig: min fætter, min far og min bror. Min bror er 26 år. Jeg kan ringe midt om natten, og han tager sig stadig tid til mig. Min fætter bor overfor mig. Han er 34 og tager fri fra arbejde kun på grund mig.

Min far er 55 år. Han er uddannet arkitekt, men har arbejdet som portør i 35 år. Han er den vigtigste person i mit liv. Vi har et anderledes forhold end andre, fordi vi har været så meget igennem. Jeg kan fortælle ham alt. Han kan godt blive sur på mig, men vi griner for det meste sammen. Men min far er i sorg, og jeg er magtesløs. Han savner Bolette. Hver aften snakker han med hende. Højt. Jeg ved ikke, hvad jeg skal gøre for at hjælpe ham. Han lægger ikke selv mærke til, at han gør det.

Mentor og skrivemakker Ellen Elsnab

VEJEN VIDERE

Af Jakob Karstensen, Aalborg

Mit navn er Jakob, jeg er 25 år, og jeg er født og opvokset i Aalborg. Jeg har haft svært ved at vælge imellem livets mange muligheder. Lige siden jeg var lille, har jeg haft et kæmpe ubesvaret spørgsmålstegn i hovedet: Hvad er meningen med livet? Jeg husker engang i børnehaveklassen, hvor jeg undrede mig over, hvordan jeg kunne være sikker på, at min virkelighed og syn på verdenen var den samme som andres. Og det tænker jeg stadig over, for hvem ved, hvordan netop DU oplever verden, og om der er en rigtig måde at opleve den på? Og med alle de spørgsmål rumsterende i hovedet er det svært at tage en uddannelse. Og det vil jeg nu uddybe.

Gennem min opvækst fik jeg stillet en masse svære spørgsmål og krav til mig selv: Hvordan kan jeg bedst muligt være med til at ændre verden til det bedre? Hvordan ved jeg, hvad der er godt og skidt, og finder jeg nogensinde ud af, hvad der er rigtigt og forkert? Hvis jeg er uenig i en anden persons påstande og argumenter, hvordan kan jeg så påstå, jeg har ret og tillade mig selv at blive irriteret over det, hvis jeg ikke aner, hvad der er rigtig og forkert? Når man er blevet givet et helt liv til rådighed, hvordan kan man så tillade sig blot at følge egne interesser og ikke prøve at søge efter en højere mening? Selv om jeg føler, jeg har en god ven, hvordan ved jeg så, at han/hun tænker det samme? Mange af disse overvejelser, hvor jeg ikke var i stand til at drage nogle konklusioner, som jeg kunne være sikker på var rigtige, har desværre været kilden til, at jeg udviklede en angst for at handle forkert. Jeg var simpelthen ikke i stand til at smide tankerne fra mig. Jeg var bange for, der var et svar eller ledetråd lige rundt om hjørnet, og hvis jeg stoppede mine spekulationer og kun tog højde for mine egne interesser og lyster, ville jeg aldrig finde nogen

højere mening eller svar. En ven fortalte mig for nylig, da jeg talte om nogle af disse ting at, "det var da en utrolig masse krav til dig selv. Du må have opbygget noget af et over-jeg." Jeg var så bange for at handle forkert, at jeg undergravede mit eget jeg og levede et liv, der var dømt til at give mig flere problemer, fordi jeg ikke lyttede til mig selv.

Mig og de andre

Mit problem med aldrig at turde føle mig sikker på at det, jeg gjorde, var rigtigt, har gjort, at jeg har været meget indadvendt. Jeg har været en, der har rendt i hælene på alle dem, der virkede selvsikre for at se, hvad de gjorde, sagde og mente. Havde de svar? Siden de ikke var lige så afventende som jeg, socialt set, måtte de i hvert fald vide noget, der kunne forklare, hvorfor de var så selvsikre. Men jo mere jeg har prøvet at please folk for at finde ud af deres mål med livet og deres leveveje, jo mere har jeg glemt mig selv. Men jeg har endnu ikke mødt nogen, der kunne sige noget som helst om meningen med livet og samtidig bevise det det overfor mig. Da jeg aldrig nogensinde blev klogere på, hvad der var rigtigt og forkert, blev jeg aldrig bedre til at udtrykke min egen mening og stole på mig selv, mine beslutninger og mine holdninger.
Jeg har fundet ud af, at det, ligesom med alt andet i livet, er noget man er nødt til at træne for at blive god til. I dette tilfælde mener jeg, at jeg var og er, nødt til at træne mig i at være mig selv igen. Altså en person, der overkommer angsten for at være forkert. Fri til at følge mine interesser og en person, der vil sige sin mening uden omsvøb. Problemet med aldrig at være sikker på, hvad andre tænkte om mig har holdt mig fra at nævne mine bekymringer mange gange. Jeg endte i hvert fald med et billede af, at næsten alle andres tanker om mig var nedladende, og jeg derfor ikke vil give dem flere guldkorn om Jakob. De værste oplevelser er de tidspunkter, hvor det eskalerer så meget, at de ikke blot tænker skidt om en, men at de også ved alt om, hvilke handlinger jeg har foretaget hele livet og kan høre mine tanker. Selv om jeg er overbevist om, at virkeligheden ikke er sådan, er frygten så stor, at så snart en person siger noget, der kan misforstås som en negativ kommentar rettet mod mig, føles det mere og mere virkeligt.

Mig og min mor

Jeg mistede min mor som 13-årig efter et femårs forløb, hvor hun var syg, og hvor tingene i vores hjem ændrede sig fra det perfekte idylliske kernehjem med masser af kærlighed, til et hjem hvor sorgen og frygten for døden lå meget tæt på. Frygten for døden har nok præget min far og søster mere end mig, da jeg også selv var syg som fireårig af leukæmi, og det derfor var anden gang, de skulle se én de elsker lide. Da jeg som cirka otteårig begyndte at mærke denne trykkede stemning, forstærkedes mange af mine angste tanker i den grad. Jeg blev jo ikke informeret om, at min mor skulle dø, og at der rent faktisk foregik noget meget meget vigtigt, og der derfor ikke var lige så meget tid og overskud til mig. Så mine tanker faldt på, om jeg gjorde noget forkert. Da jeg fandt ud af, hun skulle dø, blev angsten for meningen med livet ikke mindre, da jeg jo selvfølgelig gerne ville have en forsikring for, at min mor havde det godt, der hvor hun er, hvis hun er et sted. Angsten for at jeg gør noget forkert, blev også i den grad forstærket. Tror helt ærligt ikke, der findes nogle mennesker, som ikke føler, der var noget, de kunne have gjort bedre, når de mister en de elsker. Jeg slog mig selv i hovedet mange gange, mange år efter hendes død, over at have tænkt, at nu må hun gerne snart dø, så jeg kan komme videre i mit liv. Men i dag har jeg accepteret, jeg tænkte sådan og stoler på, hun godt vidste, at jeg virkelig elskede hende. Det begynder som regel godt, men…

For mig er det et tydeligt mønster, at når jeg starter en uddannelse, er problemerne få, indtil folk begynder at kende hinanden lidt bedre, og folk begynder at være interne med hinanden. Så griner folk mere, snakker mere i krogene, taler højt om ting, der kun giver mening for dem osv. Jeg kan ikke lade være med at prøve på at være med i det hele og kan desværre nemt komme til at tænke, at deres høje latter eller deres uforståelige, interne snak handler om mig. Jeg prøver at overbevise mig selv om, at det bare er interne vittigheder, der ikke omhandler mig, og samtidig skal jeg også kæmpe med at passe et studie, jeg måske i virkeligheden ikke har nogen interesse i. Som en psykolog engang sagde til mig, så er jeg for hurtig til at sætte et mål, der ligger på toppen af trappen, i stedet for et, der ligger på næste trin.

Efter ikke at have lavet noget i en tid var mit selvværd i bund, og jeg ville bare have noget at fortælle folk, når de stillede det obligatoriske spørgsmål: Nå, hvad laver du så til daglig? Følte mig bebrejdet af folk omkring mig og at jeg havde spildt min egen tid og andres skattepenge. Følte mig uduelig, fordi alle andre sagtens kunne holde fast i en uddannelse, også selv om de fortalte, at det var hårdt. "Det er altid hårdt i starten, men så bliver det bedre," var en kommentar, jeg begyndte at blive ret provokeret af, hver gang den kom. For hvordan fanden kan de sige det, når de ikke har prøvet at være i mine sko? Men det er jo ikke kun venner og familie, men også politikerne, der presser på, og det er sandsynligvis også dem, der har farvet de fleste til at have samme holdning.

Mig og uddannelserne, angsten – og min sejr

Jeg har forsøgt mig på mange uddannelser. Uddannelsen som tømrer og teknisk designer strakte sig sammenlagt over ca. et halvt år. Tømreruddannelsen var ca. to måneder og teknisk designer ca. fire måneder. Endnu en gang følte jeg mig ikke tilpas socialt, efter der var gået et stykke tid. Jeg gjorde ikke noget for at kæmpe yderligere for uddannelsen, så da det blev for hårdt, droppede jeg det.

Nu har jeg prøvet på bedste vis at sætte jer lidt ind i mit problemfyldte sind og hvilke vanskeligheder, jeg har haft, når jeg har gået på en uddannelse. Det hele kulminerede ved et besøg hos en socialrådgiver efter en hård periode, hvor jeg havde forsøgt mig i forsvaret. Her brød jeg fuldstændigt sammen. Jeg kunne overhovedet ikke kontrollere min mimik, og tårerne bare strømmede ud. Jeg fortalte om mine tanker, og hun gjorde det klart, at det handlede om, jeg har angst. Jeg skal ikke kunne sige med sikkerhed, hvordan jeg har udviklet disse angstformer helt præcist, da jeg faktisk kun har arbejdet med dem i omkring seks måneder, men trods alt giver mange ting omkring mine til- og fravalg i livet nu rigtigt god mening. Problemet med angst for mig er, at det jo er tanker, og derfor er svære at skelne fra ens personlighed. At jeg fik sagt tingene så præcist til hende og fik åbnet for en sådan ekstrem angst har gjort, at jeg været i stand til at tage tingene mere roligt nu om dage.

Jeg har frygtet, at folk ville anse mig som sindssyg, hvis jeg åbnede mig for andre, men efterfølgende har det været utroligt givende at betro mig til folk vedrørende mine tanker og få værktøjer som kognitiv terapi til at håndtere dem. Du kan virkelig vende det hele rundt og gøre angsten til en styrke. Dette forstået på den måde, at når man i så lang tid har gået og haft frygt og bekymringer, føles det som en kæmpe bølge af energi, der i mindre og mindre grad skal bruges til bekymringer, men i stedet kan bruges til at give mere af dig selv til andre. Det giver også mere og mere ro i hovedet, når jeg er alene, og så det gavner min evne til at fokusere på de praktiske ting. Ikke mindst et eventuelt studie!

Min fremtid

Jeg er færdig med at søge et højere mål, jeg alligevel ikke kan definere, hvad er. I øjeblikket er jeg ved at gennemføre min største bedrift nogensinde. Nemlig at blive fri for angst. Det at være sikker på at have angst gør det også nemmere for mig at tro på det gode i verden. Altså det hele omkring mit liv giver bare lidt mere mening, og de negative tanker jeg har haft, behøver jeg ikke se som om, at jeg er svag eller et negativt menneske. Det skal nævnes, at jeg ikke har været i fuldtidsarbejde, siden jeg blev klar over, jeg havde angst, og frygter derfor, at meget af mit overskud ligger i, jeg ikke har så meget stress i dagligdagen. Jeg vil være påpasselig med at starte på en uddannelse lige foreløbig og må også indrømme, at jeg ikke er sikker på, at jeg kan være lige så overskudsagtig, når jeg inden længe (i skrivende stund) starter på fuldtidsarbejde. Jeg tror og håber inderligt at jeg kan tage det stille og roligt, og ikke lade mig påvirke af alt for mange bekymringer, og hvis dette sker, kan jeg endelig nyde mit liv.

Navnet er opdigtet og redaktionen bekendt

Mentor og skrivemakker Katrine Rom Bøgehøj

VREDE, FORTVIVLELSE OG HÅB

Af Janina Kristensen, Roskilde

Min optimistiske mor sagde, at det nok skulle gå, før jeg lagde røret på. Jeg steg ud af bussen og nærmede mig min kærestes hus. Døren gik op, og jeg gik ind. Hele dagen havde jeg været nede, eftersom jeg godt vidste, at det snart var forbi, men hvordan skulle jeg nu sige det bedst? Efter et par timers tid satte min kæreste sig op og kiggede på mig og spurgte, hvad der var galt. Jeg ville ikke fortælle ham det, jeg vidste, han ville blive ked af det. Han vidste, der var noget galt og blev ved med at presse på. Jeg forklarede ham, at jeg var færdig med skolen lige om lidt, jeg havde ingen praktikplads eller bolig i Odense og kunne derfor ikke blive boende. Han kiggede på mig, imens jeg begyndte at græde. Jeg trak på skulderen, imens jeg tørrede tårerne af kinderne og tog hjem. Jeg hørte ikke et ord fra ham, ikke en sms og ikke et eneste opkald. Jeg vidste, det gik ham meget på. Jeg vidste, det stoppede her. Jeg lukkede mig inde på mit værelse og smed mine ting på gulvet, jeg fandt mit skateboard frem og smuttede udenfor. I vrede smed jeg mit board på asfalten og begyndte at køre. Jeg stoppede inden Odense Skatepark, hvor jeg blev stoppet af mine venner. Efter en lang snak med dem kørte jeg videre, uden at have nogen anelse om hvorhen, eller hvornår jeg ville vende om. Jeg skulle bare væk. Efter næsten to timers kørsel ud i ingenting smed jeg mig på en mark. Intet signal og ingen mennesker. Jeg havde brug for ro med mine tanker. Det var fair, at alle sagde, at jeg ikke måtte flytte fra Odense, at jeg skulle blive hos dem, og intet ville være det samme uden mig, men hvad kunne jeg gøre ved det? Jeg tog bussen hjem og smed mig på sengen. Jeg havde kun et ord i hovedet. Elendig.

Ny start

Hele mit liv er jeg rykket rundt i land og rige.

Jeg har gået på syv forskellige folkeskoler, boet alt for mange forskellige steder og kender rigtigt mange forskellige mennesker. At flytte til Odense var noget nyt. Jeg skulle flytte hjemmefra, og denne gang skulle mine forældre ikke beslutte, om vi skulle flytte videre, det skulle jeg selv. Jeg satsede alt for første gang, da jeg flyttede til Odense. Det var en ny start. Jeg skulle stå på egne ben, og jeg klarede det faktisk godt. Jeg havde det fede liv i Odense. Jeg havde gode venner, der var som en familie for mig, den bedste skole og de sjoveste stunder. Jeg følte mig velkommen, tilpas og hjemme.

Det hele startede med, at jeg begyndte på Kold College i Odense i august 2013. Jeg havde en masse forhåbninger og spørgsmål, der skulle besvares. Jeg startede på Bager/Konditor forløbet uden praktikplads. Skolen sagde, der var nok tid til at finde det. Efter en uge havde vi en test for at se, hvor vi lå. Jeg blev trukket ud et par dage efter testen, hvor min lærer fortalte mig, at jeg simpelthen var en af de bedste i sådan en ung alder af 15. Jeg fik selvtillid og blev helt vildt glad. Efter at have snakket med klassekammeraterne om deres vurdering fik jeg endnu mere selvtillid, de havde slet ikke fået en så positiv tilbagemelding. Efter et par uger følte jeg mig ikke som den yngste. Jeg var jo på samme niveau som mange af de bedste elever i klassen. Ingen så ned på mig eller mobbede mig med min alder. Jeg følte mig et kort øjeblik højt oppe på en piedestal, hvor ingen kunne pille mig ned. Jeg var ikke engang vant til selvtillid, igennem hele folkeskolen var jeg bare den semiirriterende pige, som ikke kunne noget og lå på et gennemsnit på 6.3, og det er ikke ligefrem noget at prale af. Men på Kold fik jeg 12 i så mange fag, og det fortalte mig bare, at det her var det helt rigtige for mig. I november fortalte min lærer, at hvis vi ikke havde praktikplads, kunne vi tage et 10-ugers kokkeforløb, så usikkerheden forsvandt langsomt. Jeg elskede min klasse, jeg følte mig bedre tilpas end nogensinde, Jeg havde så mange gode venner og veninder, ikke kun på skolen men i hele Odense.

Om lidt er I altså færdige!

De skriftlige prøver pressede på. Jeg blev sindssygt nervøs, men mine lærere havde fortalt mig, at jeg var så dygtig, at jeg nok skulle klare det. Vi havde praktisk prøve tre uger før eksamen. Det gik strygende, jeg fik 12 for mit bagværk på dagen. Efter at have bestået førstehjælp, hygiejne og brand, følte jeg mig tryg nok. Jeg smuttede op til prøven med is i maven og kom ud med et 7-tal. Senere den aften tog en veninde og jeg ud og fejrede det.

Men dagen efter kom det seriøse. Om lidt er alle mine klassekammerater ude af skolen, i praktik og ude den store verden, imens jeg er fanget her i Odense. Skolepraktik var ikke en mulighed, for jeg nægter at arbejde under de forhold og til den løn. Så hellere tage det 10-ugers kokkeforløb, så jeg kunne

blive i Odense. Jeg vidste dog, at efter ferien ville det hele være anderledes. Det hele ville være nyt, men det hele skulle nok gå. Jeg startede midt i januar. Jeg var meget nervøs første skoledag. Selv om jeg kendte de fleste i min nye klasse, gik det mig stadig på, at de var længere fremme og vidste mere, fordi de allerede havde haft et forløb på ti uger, inden jeg startede – så skulle jeg give mig selv mere end 100%.

Bagere i køkkenet

Jeg husker tydeligt den første dag, jeg skulle i køkkenet. Alt gik egentlig, som det skulle, og jeg var klar til at aflevere, men jeg manglede sovsen. Jeg skulle lave en opbagt hvidvinssovs. De andre i klasse tænkte jo "No big deal, det er jo nemt", men sådan tænkte jeg slet ikke. Jeg stod godt placeret foran komfuret med hvidvin i den ene hånd og en gryde med mel og vand i den anden. Jeg fulgte instrukserne på min opskrift, men fik dog for meget hvidvin i. Jeg besluttede bare, at den skulle stå lidt mere på blusset og koge alkoholen ud, så jeg lod den stå. Da jeg nærmede mig den meget varme sovs, hørte jeg en, der begyndte at grine. Jeg kiggede på den meget forbrændte sovs og spurgte min makker, hvordan det kunne gå til, mens min lærerinde gik forbi. Hun holdt gryden op i vejret, imens hun råbte: "Det er derfor, vi ikke lader bagere lave mad". Alle brød ud i grin, og jeg smed forklædet og smuttede over på mit værelse. Jeg følte mig som en fiasko, jeg kunne ikke engang lave en simpel sovs. Dagen efter trak min kontaktlærer mig ind til en samtale om, hvorfor jeg smuttede fra time dagen før. Jeg forklarede det, og han sagde, det ikke var et godt nok grundlag. Jeg skulle stramme mig op, ellers ville jeg blive smidt ud.

Modstand

Jeg tog til landsmøde hos Erhvervsskolernes Elev-Organisation (EEO). Jeg kom tilbage med gode nyheder. Jeg var stillet som kandidat til hovedbestyrelsen i EEO, og jeg fik posten. Meget stolt og glad rejste jeg tilbage til Odense for at fortælle alle om, hvor glad jeg var for det. Da jeg kom tilbage til skolen og elevrådet, blev jeg taget imod med åbne arme. Jeg følte mig god nok igen. Et par dage senere blev det så pillet helt ned. Jeg havde en konflikt med en pige fra mit eksamenshold, vi blev uenige, og hun mente, at jeg skabte splid. Min kontaktlærer tog hele holdet ind til en samtale. Vi skulle tale om positive og negative ting ved hinanden i klassen. Jeg vidste, hvilken drejning dette ville tage. Jeg var ikke en del af kliken, jeg var mere i en duo af en af mine gode venner og jeg. Jeg følte mig trampet på, ærlig talt. "Du laver aldrig noget, du hører ikke efter, og du er bare den værste at arbejde sammen med," lød det fra pigen, jeg var uvenner med. Alle fra gruppen gav hende ret, og det gjorde ondt. Jeg var i forvejen ked af det den dag, og efter samtalen stoppede min kontaktlærer mig og sagde, han havde brug for at snakke med mig. Jeg kunne

ikke holde det ud mere og begyndte at græde. Det var som om, at hele verden styrtede sammen foran mig. Idet jeg skulle til at forklare mig, kom nogle fra mit hold ind og satte sig. Min kontaktlærer vidste godt, at jeg ikke ville tale om det, imens de var derinde. Stadig pressede han på og lod dem sidde og se på, imens jeg knækkede sammen. Det fik mig til at forlade lokalet og gå over på mit kollegieværelse. Han indrømmede en uge efter, at det var en fejl, men der var det jo for sent. Vi var jo allerede færdige med forløbet og skulle aldrig ses igen.

Fremtidsdrømmen

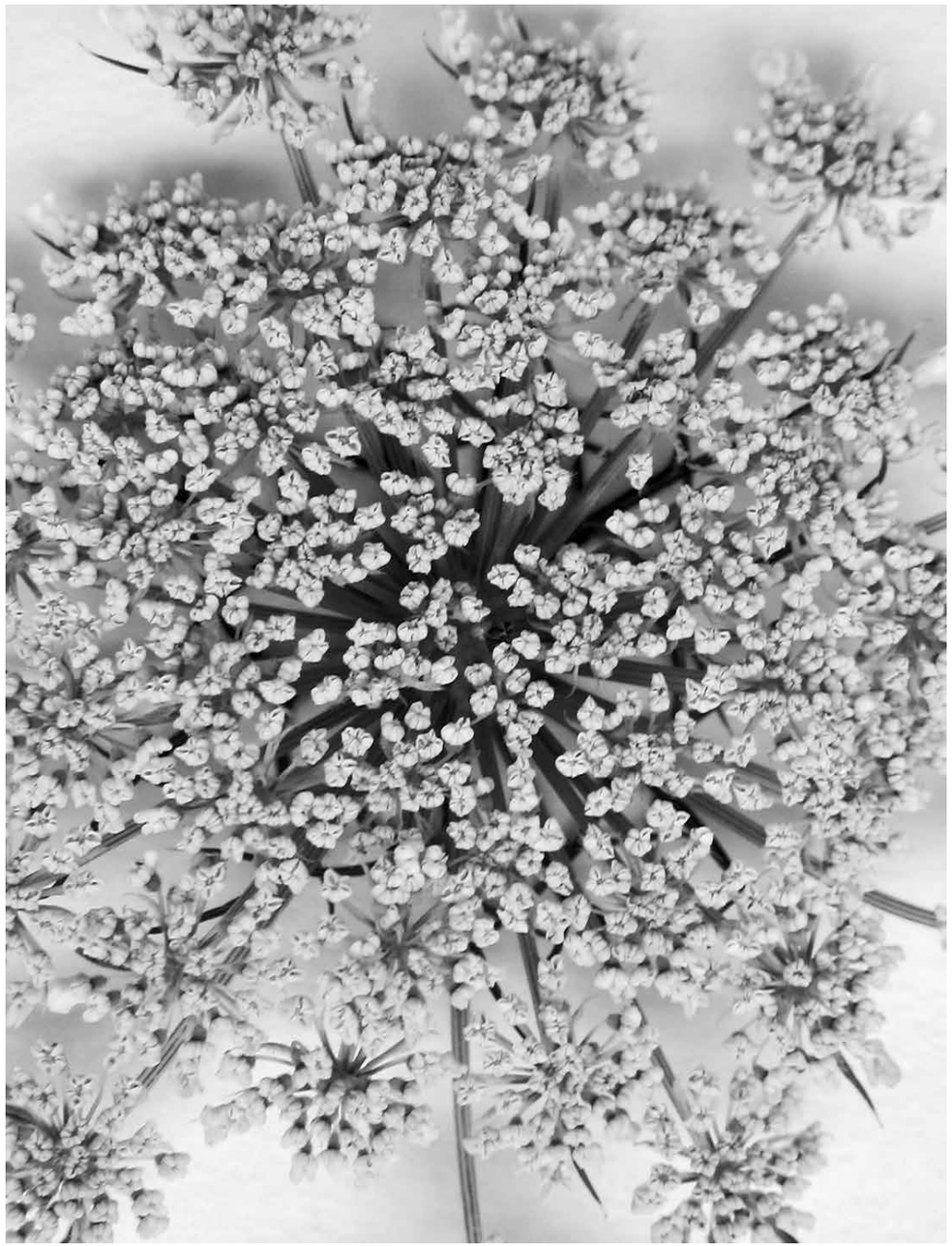
Efter to forløb uden praktikplads var det ikke muligt at blive i Odense. Nu bor jeg hos min storebror i Roskilde for en stund, indtil jeg finder mit eget. Det er vigtigt for mig at være beskæftiget, så jeg ikke går i stå, ellers bliver det svært at starte igen. Jeg ved ikke engang, hvor jeg skal starte, vel med at finde en uddannelse, så jeg kan komme videre. Lige pt. er det noget, jeg stræber efter. Jeg vil gerne være færdig og komme videre med mit liv. Drømmen om at fuldføre en uddannelse er der, men der er en masse andre ting, der også presser på. Jeg vil gerne ud at se verden, jeg vil gerne ud at lave musik. Der er en hel masse ting, jeg gerne vil. Jeg håber på at få opfyldt det hele, især det med at få en praktikplads, nok mest for ikke at skuffe mine forældre. Jeg havde et arbejde, som holdt mig i gang i hverdagene sammen med EEO og den musik, jeg laver.

Jeg elsker at lave mad og jeg satser på det. Men er det virkelig det, jeg vil? Det er altid hyggeligt at stå i køkkenet og kokkerere, men det er egentlig ikke noget, jeg havde som fremtidsplan. Jeg vil gerne være musiker, lave musik, rejse verden rundt osv. Mine forældre har altid sagt, jeg skulle gøre, hvad jeg ville, jeg skulle bare have en backupplan, så jeg valgte det, der var nummer to på min liste, nemlig at blive kok. Men i sandheden er det ikke det, jeg vil bruge mit liv på. Jeg ser det som den gode nødløsning, hvis det hele går i vasken. Det er nok mest af usikkerhed. At jeg ikke tror på, at jeg vil klare det som musiker. At jeg ikke ville skuffe mine forældre og bare gerne være den "dygtige" datter, som kan det hele, laver det bedste og har de flotteste titler. Jeg har stadig en fremtidsplan, selv om jeg ikke har en praktikplads, har det åbnet nye døre. Min mor har kontakter i London, og jeg tror på, at om nogle år bor jeg i London, laver musik og rejser verden rundt. Jeg får minder ud af det, og jeg ved, at det er det, jeg vil. Jeg skal bare rejse mig op, før jeg kan gå videre. Men jeg har stadig brug for en uddannelse, for musiker er ikke rigtig noget, man kan kalde en uddannelse. Hvis man har det, der skal til, og man tror på sig selv, kan man blive alt i denne verden. Vi er blot mennesker med drømme og håb om, at vi en dag opnår drømmelivet og får lykke.

Mødet med idolet

I februar 2014 var jeg til koncert i Vega i København. Musikeren hedder Tom Odell, og han er en kæmpe inspirationskilde i mit liv. Jeg tog alene afsted uden nogle forhåbninger, om at jeg skulle få en autograf. Jeg fik mere end en autograf. Jeg husker tydeligt, jeg stod og ventede. Jeg havde fået stjålet mine penge, og min mobil var gået død. Jeg vidste ikke, hvad jeg skulle stille op, da jeg mødte to halvberusede piger, som spurgte, om jeg ville med på bar. Jeg tog med dem uden et eneste spørgsmål – ikke engang hvem, hvor og hvad. Efter at have spottet guitaristen, bassisten og trommeslageren inde på baren gik jeg op og satte mig ved disken. Jeg troede ikke mine øjne, da Tom Odell gik op ved siden af mig og begyndte at snakke til mig. Jeg var i chok, men prøvede at spille cool. Jeg var så nervøs, det var nærmest mit idol. Den bedste musiker i min verden – ham, jeg kun drømte om. Han spurgte, hvad jeg så ville med mit liv. Jeg forklarede ham, jeg ville lave musik. Han gav mig nogle tips og fortalte mig, at hvis jeg var passioneret omkring musikken, skulle jeg bare springe ud i det. Han forsikrede mig om at jeg kunne gøre det, jeg skulle nok blive noget stort, og jeg skulle nok finde den lykke, jeg søgte. Den aften føltes lidt som starten på mit endelige valg. Jeg skal være musiker. Det satte en masse ting i gang, det startede mig på en helt anden måde, og det motiverer mig hver eneste dag. Frafaldet har kostet meget, men jeg har også fået meget ud af det. Det, jeg har lært af det hele, er, at alting skal nok gå. Du skal ikke give op, du skal bare kæmpe videre.

Mentor og skrivemakker
Camilla Lund Mikkelsen

FALDNE DRØMME

Af Toni Laulund, Aalborg

Skal jeg være helt ærlig, føler jeg ingen fortrydelse omkring mine valg af uddannelsesveje. Jo, jeg ville ønske, at jeg havde færdiggjort bare en af uddannelserne, men jeg er blevet klogere på mange ting igennem mine fire frafald, og hvis jeg selv skal sige det, har mine oplevelser modnet mig og gjort mig til den jeg er i dag, og det er jeg sgu egentlig godt tilfreds med.

Efter at have haft meget forskellig undervisning fra en uddannelse til en anden har jeg fået rigtigt mange færdigheder. Havde jeg været doven eller dum, så havde jeg aldrig fået de færdigheder, som jeg sidder med i dag. Jeg ville aldrig have kunnet redde min lillesøster fra at drukne, hvis jeg ikke havde fået kurser i sikkerhed og livredning til søs. Jeg følte mig ikke som "ham der gjorde en forskel" – jeg følte nærmere, at jeg jo bare gjorde, hvad jeg havde lært.

Jeg ville aldrig have kunnet hjælpe min families veninde til hendes 50 års fødselsdag, hvis jeg ikke havde hørt efter i undervisningen i borddækning.

Jeg ville aldrig have kunnet være med i det projekt, jeg sidder her med nu, hvis jeg ikke havde fulgt med i mine timer i notatteknik.

Som frafaldet på en uddannelse bliver jeg ofte set ned på af den ældre generation og de, der allerede er færdige med deres uddannelser. Jeg er faldet fra fire uddannelser i alt nu, alle fire af, omend ikke gode, så – ifølge mig selv – ihvertfald gyldige grunde. Men fortæller jeg om mine oplevelser på de forskellige uddannelser, kigger andre mennesker på mig, og jeg kan som oftest nærmest se på deres øjne hvad de tænker; "Hold kæft den dreng er doven, han bliver aldrig til noget med de dumheder".

Jeg har altid været nysgerrig, altid været glad for at lære nyt. Jeg har altid været typen

som fulgte mine drømme.

Jeg har altid været en stædig type, der ikke gav op, før kampen har været helt tabt.
Jeg er ikke ham den vilde og mystiske, men jeg er ham, som gør hvad jeg kan og bruger, hvad jeg har lært til altid at hjælpe, når jeg har muligheden.

Jeg har prøvet at se hvert af mine uddannelsesfrafald for det gode, de har givet mig og ladet mig inspirere af dem til nye drømme.

Drømmene begyndte

Da jeg havde taget 10. klasse på Thyborøn Fiskeri- og Søfartsefterskole, anede jeg ikke hvad jeg ville. Jeg snakkede med min far om, hvad jeg ville efter ferien, og jeg endte med at sige til ham; "Ved du hvad far, jeg bliver sgu fisker!"

Cirka tre måneder inden jeg blev svend, røg vi ind i en hård periode. Efter seks dage med 22 timers hårdt arbejde blev jeg sat af hjemme i min lejlighed omkring kl. 2 om natten. Jeg satte lidt mad over komfuret og faldt i søvn. Dagen efter vågnede jeg op i vild panik. Det var helt lyst, og jeg var ikke på job.

Da jeg ringer til min skipper, er det første jeg gør, at give en ordentlig undskyldning. Hans svar var, at jeg var fyret. Det kunne han ikke bruge til noget, "hvis du ikke kan tåle mosten, så må du finde en anden læreplads!" Jeg blev utroligt ked af det og ringede til skolen. Desværre var det den gamle studievejleder, der tog telefonen, og han sagde at, "de ville ikke hjælpe mig mere, det måtte jeg selv finde ud af". Så måtte jeg bruge andre midler. I løbet af de næste to-tre uger afleverede jeg lærepladsansøgninger rundt omkring i alle fiskeribyer jeg kendte for at finde et sted at tilbringe mine sidste tre måneder i lære, men uden held. Det blev afslutningen på den uddannelse.

Herefter havde jeg halvandet år på produktionsskole, hvor jeg kom i tanker om, at det mad dér, det var da egentlig meget fedt. Jeg elsker at lave mad og eksperimentere i mit eget køkken. Det resulterede i, at jeg startede på Food College med kok som målet. Undervisningen var superfed, jeg lærte en masse, også ting jeg egentlig ikke behøvede at vide i forhold til målet med kokkeuddannelsen, men da jeg var på hold med 25 mennesker, og vi var en blanding af kokke-, tjener-, slagter-, bager-, receptionist-, og ernæringsassistentelever, kom det ikke som nogen egentlig overraskelse. Efter omkring tre måneder skulle vi starte i praktik. Jeg skulle være 14 dage på Søgaards Bryghus, og på de 14 dage fandt jeg ud af, at jeg ikke skulle være kok, jeg skulle være tjener. Madlavning viste sig for mig, at være noget man hygger med derhjemme, og ikke noget jeg skulle leve af, eftersom det var røvkedeligt i det professionelle miljø. Som sagt var undervisningen på skolen alletiders. Et af fagene hed tjenerlære, hvor vi lærte om vin, øl og spiritus. Dette emne fangede min opmærksomhed fra dag et.

Da mit grundforløb var overstået, og min eksamen var gennemført, kom læretiden, den praktiske del, jeg havde sendt en masse ansøgninger afsted, og jeg endte med at have to vidt forskellige muligheder. Jeg havde Scandic, et konferencecenter/hotel lige i nærheden, eller Snerlen i Frederikshavn.

Jeg endte på Snerlen, hvor jeg lærte en masse om både vin og mad. Jeg var begyndt at søge lejlighed i Frederikshavn, men to og en halv måned inde i min prøveperiode, 14 dage inden jeg blev kontraktbundet, blev jeg kaldt ind på kontoret. "Jeg er ked af at sige det, men jeg er nødt til at fortælle dig, at jeg ikke kan ansætte dig," sagde min chef. Da jeg spurgte hvorfor, fik jeg svaret, at han ikke ville forlange af mig, at jeg flyttede helt til Frederikshavn – væk fra alle mine venner og mine velkendte omgivelser. Jeg havde det rigtigt godt på restauranten med gæsterne og det dagligdags arbejde og også med resten af personalet, men pludselig får jeg kastet sådan noget i ansigtet. Sucks. Men jeg var jo nødt til at acceptere endnu et nederlag og komme videre. Jeg søgte ny læreplads en måneds tid derefter, men der var intet at finde, så jeg fandt i stedet fast arbejde.

Store forventninger

Efter seks måneder som brolægger blev jeg vinterfyret og blev hurtigt enig med mig selv om, at jeg måtte i gang igen, så jeg startede på tømreruddannelsen. I folkeskolen elskede jeg sløjd, og derhjemme havde jeg altid været glad for at bygge, save, slibe og så videre.

Da jeg startede på mit tømrergrundforløb ved jeg ikke rigtigt, hvad jeg forventede. Måske at jeg skulle have et kursus i sikkerhed på byggepladser? At jeg skulle bruge de første TO UGER på at "lære" at save lige, det havde jeg ihvertfald ikke set komme. At jeg ville komme til at sidde med en computer for at lære at bruge et arkitektprogram? Heller ikke.

Save lige? Sig mig lige engang, hvem fa'en er det, der ikke har haft sløjd i skolen? Hvorfor skal jeg bruge TO UGER på at lære at save i forskellige vinkler? Jeg kunne forstå, hvis man første dag sagde, "okay drenge, nu ser vi lige hvad i kan i forvejen," og så kunne de, der i forvejen godt vidste hvilken ende af saven, der var farlig, fortsætte med næste projekt, og så kunne resten få et minikursus resten af dagen.

AutoCAD. Det var navnet på computerprogrammet, vi arbejdede med bagefter. Vi skulle lære, hvordan man tegner en arbejdstegning. Jeg kunne simpelthen ikke forstå, hvorfor jeg skulle lære 200 kommandoer til det her program, når der ude på arbejdspladsen bliver sendt tegninger ind fra arkitekten, som med 110% sikkerhed har taget et meget længere kursus i programmet, end jeg havde?

Det helt store emne på tømrergrundforløbet er de gamle tømrersamlinger. Hold. Nu. Kæft. Vi skulle lære fem tømrersamlinger, og bagefter ud på en arbejdsplads, hvor vi skulle starte i lære. I stedet for at lære os, hvordan man bruger et beslag optimalt, lærte vi om samlingerne – sådan en gang fis.

Til sidst endte jeg med at bare være træt af det hele. Undervisningen så jeg ikke relevans i, jeg fandt aldrig rigtig nogle fællesinteresser med mine klassekammerater, mine undervisere var konstant væk, når man skulle bruge hjælp, og jeg havde mistet interessen for uddannelsen som helhed.

Skyskraberen der røg i kælderen

Efter at have arbejdet med AutoCAD på tømreren, tænkte jeg, "yes, det her er lige mig!" Jeg skulle være arkitekt. Jeg startede på HTX-linjen Industrielt Design, fordi fagene på netop det uddannelsesforløb var som skræddersyet til en ung arkitektspire. Så da jeg startede i August 2013, havde jeg set frem til at lære en masse om forskellige former for arkitektur og træning i at bygge modeller af boliger. Sandheden skræmte mig næsten, for da vi kom i gang, viste det sig at det egentlig bare var folkeskolen, bortset fra at alt var 72 gange så avanceret.

Jeg er 22 år gammel, regner man lidt på det er det cirka syv år siden jeg afsluttede min 10. klasses afgangseksamen, og jeg indrømmer gerne at jeg ikke husker alt, men lærerne fortsatte, hvor folkeskolen slap lige inden sommerferien. Dette var en faktor, der var årsag til, at jeg ikke havde en chance for at følge med fra starten. En anden faktor, der egentlig forbløffede mig rigtigt meget var, at når jeg bad om hjælp, fik jeg at vide, at jeg kunne have hørt bedre efter i folkeskolen.

Det gjorde mig virkelig harm, at så bred en titel på uddannelseslinjen udelukkende havde ny udklækkede folkeskoleelever som målgruppe, og ikke engang havde nogen form for tilbud om genopfriskning for de lidt ældre elever, eller bare et eller andet, der kunne have hjulpet bare LIDT med at komme godt fra start. Jeg endte med, i fællesskab med studievejlederen, at blive enig med mig selv om, at jeg stoppede på HTX. 14 afleveringer bagud og noget slukøret gav jeg op og sagde "nu stopper vi". I slutningen var det spild af min tid, og spild af skolens ressourcer, at jeg overhovedet gik på skolen, så det måtte have en ende. Havde HTX været mere individualiseret, var den drøm ikke gået i stykker for mig.

Sådan er jeg (bare)

Når jeg har mistet en læreplads, har jeg følt vrede og skuffelse over mig selv, og jeg har følt over for min far, at jeg var en fiasko. Jeg har altid haft det sådan lidt: "hvad fa'en skal jeg så gøre nu?"

Jeg finder mig ikke i bullshit. Hvis jeg får en opgave, jeg ikke kan se en mening med, så spørger jeg ind til den, og det bliver jeg ved med, til jeg enten finder mening med opgaven og det jeg skal lære, eller til min underviser ikke længere har nogle argumenter. Jeg har lidt en fornemmelse af, at det kan være en af grundene til, at jeg indtil videre ikke har passet ind i uddannelsessystemet.

I dag gør de ikke uddannelserne logisk håndtérbare, og det synes jeg sucks, for så mister jeg min retningssans, når først jeg er kommet i gang, og det forvirrer og irriterer mig af h.. til.
Det er lidt ligesom på tømreruddannelsen, hvor jeg skulle lære at lave de gamle tømmersamlinger. Jeg forstod ikke hvad jeg skulle lære dem for, for jeg kunne ikke bruge dem til noget "ude i virkeligheden".

Jeg kan ikke arbejde med noget, som jeg ikke kan se logikken i, for så forsvinder meningen med mit hårde arbejde, og det vil jeg ikke finde mig i.

Jeg gider ikke bygge en mur op, bare for at lære at rive den ned igen. Jeg har brug for, at der er en logik i det, jeg laver, som jeg selv kan se og forstå meningen i.

Hvad så nu?

Da jeg blev spurgt, "jamen, hvad er planen så nu?", var mit eneste bud, "jeg ved det ikke". Jeg havde ikke noget svar at give, for jeg kendte det ikke selv. Jeg har altid gået efter mine drømme, men jeg var træt af drømme, der ikke lykkes. Jeg havde på det nærmeste givet helt op og slået mig til tåls med at ende som ufaglært whatever-mand.

Efter al denne undervisning, alle disse drømme og alle disse nederlag har jeg nu fået genoplivet en gammel drøm. I August 2011, påbegyndte jeg min værnepligt. 14 dage efter fik jeg pænt at vide, at jeg ikke kunne fortsætte værnepligten på daværende tidspunkt, men jeg kunne prøve igen senere. Jeg havde to dage inden været involveret i en bilulykke, og fået "en fraktur på C5". Jeg havde brækket nakken overfladisk og havde fået en halskrave på. Med den på kunne jeg ikke få uniformen til at passe og måtte samtidig ikke lave "belastende arbejde", så værnepligten blev afbrudt.

Nu har jeg så besluttet mig; jeg vil prøve igen, forhåbentlig denne gang i søværnet, så jeg kan komme ud på bølgerne igen. Kampe er endt i nederlag, håb har været forgæves, og interesser er dalet, men "the dream still goes on", og jeg tror nu, igen, at det nok skal ende lykkeligt for mig engang.

Mentor og skrivemakker
Anne Sophie Westerdahl

MIN INDRE PROLETAR

Af Jeanne Engelsted, Aarhus

Det var en skuffende, frustrerende og kedelig start. De andre kom i det sidste nye outfit, store biler og lignede en million. På bare to måneder oplevede jeg at blive isoleret af lærere og elever. En dyster oplevelse, som har påvirket mig langt ud i fremtiden og ind i det uvisse. Da jeg startede ude på HHX i Risskov, var alle eleverne presset sammen ude i forhallen. Et spændende og nyt kapitel var ved at udfolde sig. Rektoren råbte alle holdene op i kronologisk rækkefølge, hvorefter eleverne forduftede ud på de forskellige hold. Jeg havde fundet mig godt tilrette i klassen, indtil læreren havde råbt alle navnene op uden at nævne mit navn. Usikkerheden bredte sig i mig – var jeg nu i den rigtige klasse? Min frygt blev realiseret, da læreren henviste mig til mit egentlige hold. En gang blev til endnu en gang og formede til sidst en labyrint, som jeg ikke vidste, om jeg ville komme levende ud af. Langt om længe fandt jeg min klasse. Jeg følte mig fanget mellem den forvirrende labyrint og den uvisse klasse. Burde jeg stikke af nu, hvor chancen var der, eller skulle jeg tage kampen op? Alle elevernes opmærksomhed var rettet mod mig, som om jeg var et misfoster. Efter hvad føltes som en evighed, fik læreren endelig øje på mig. Der var få sekunders pinlig tavshed, før læreren tog initiativ til at byde mig velkommen. Mens læreren bød mig velkommen, flakkede hendes blik op og ned af mig – hvad var jeg dog for en skabning? Efterfølgende blev det kun værre og værre. Det var som om, jeg var en sygdom, der smittede. Hver dag kiggede alle med foragt, had og frygt på mig. Hvad kunne jeg gøre? Alle havde inden for 20 sekunder af det første møde stemplet mig, sorteret mig fra som et stykke skrald og ønsket mig til Langtbortistan. Uanset hvordan jeg klædte mig eller snakkede, ændrede deres syn på

mig sig ikke. Jeg var og blev et misfoster i deres øjne. Men hvorfor? Hvad havde jeg gjort, der var så forfærdeligt, at jeg var stemplet så hårdt? Når alt kom til alt, var jeg jo fuldstændig ligesom dem, bare uden det nyeste outfit, stor bil og en million i lommen. Jeg kom som jeg var – i store joggingbukser, hættetrøje og sneakers. Kontrasten var slående, og jeg følte mig udsat.

Sidste chance

Det blev tid til, at vi skulle på udflugt for at blive rystet sammen som klasse. Jeg tænkte, at her var min sidste chance for at passe ind og ændre alles syn på mig. Jeg tog afsted med følelsen af håb og mod. Det var nu eller aldrig. Denne famøse tur blev dog hurtigt til et helvede. De ignorerede mig stadigvæk, og hvis de endelig svarede mig, var det med en-stavelses ord som "nej" eller "ja". Derudover var der en masse konkurrencer, og grundet i forvejen ekstremt dårlig selvtillid og selvværd var det ikke den bedste måde for mig at komme ind i gruppen på. Jeg følte mig konstant dum og gjort til grin. Mon det var min egen skyld, de ikke kunne lide mig, når jeg var så dårlig til det hele? Der gik ikke mange timer, før jeg havde en inderlig trang til at komme hjem. Denne følelse af hjemve var ganske ny for mig, aldrig havde jeg følt mig så ensom. Det begyndte derfor at gå op for mig, at de var ved at få mig ud over afgrunden. Lige meget hjalp det, om jeg gjorde til eller fra – de ville mig bare ikke! Tiden efter turen var ikke specielt anderledes. Udflugten havde jo ikke ændret noget, kun gjort det værre. Når vi havde undervisning, var jeg der egentlig ikke. Mine tanker var altid alle andre steder end i nuet. Det gjorde dog ikke noget, for selv læren undgik mig, hvis det var muligt. Hvorfor var det så uendelig svært for mig at passe ind? Kunne det ikke også være ligegyldigt nu? Havde jeg overhovedet en mulighed for at komme ind i sammenholdet?

Lykkepille

Endnu en mandag morgen og endnu en uge i helvedet… Det var mine tanker den morgen, hvor det gik helt galt. Jeg gik ud i køkkenet for at hente en kop kaffe. Da jeg åbnede skabet, hvori der lå kaffe, var det som om, at jeg fik en åbenbaring. Foran mig stod en kop med den ADHD-medicin, som min lillebror brugte. På grund af den omgangskreds, jeg havde fået mig, vidste jeg, at medicinen ville have modsatrettet effekt på mig, da jeg ikke havde ADHD. Pillerne stod og lokkede – skulle jeg tage en eller lade være? Ville det mon være farligt, uanstændigt og egocentrisk, eller ville de hjælpe mig videre i livet, gennem dagen og sikkert over på den anden side af det uvisse, som jeg endnu ikke kendte? Som den ambivalens, jeg havde følt, da jeg stod med valget om at træde ind i min klasse og overlade mig til labyrinten af gange… Den lille pille gav mig den fornødne energi, der skulle til for at klare mig gennem dagene. Det startede stille ud med en enkelt lille pille om morgnen,

men det blev hurtigt nødvendigt med flere. Og allerede i løbet af en uge var jeg oppe på fire-fem stykker i løbet af de første timer, hvor det er normalt at tage en til to om dagen. Når jeg så endelig havde fri og kom hjem, havde jeg brug for at slappe af og tyede til hashen. En dag, hvor jeg sad med min hash og mine piller, tænkte jeg, om jeg mon allerede var nået ud over kanten? For kunne det være rigtigt, at jeg skulle begynde på euforiserende stoffer for at klare en uddannelse?

Ingen vejledning

Studievejlederen kiggede på mig med en stor undren, da jeg forklarede, at jeg ønskede at droppe ud. Det føltes som om, at det lyste ud af hendes øjne: "Det var hurtigt, sikke en svag taber!" Der var på daværende tidspunkt kun gået halvanden måned. På trods af den korte tid var mit liv gået i en retning, hvor jeg ikke længere selv kunne følge med eller genkende mig selv. Meget af det, jeg afskyede i denne verden, var jeg selv blevet til – et zombielignende "narkovrag". Selv om jeg kom til studievejlederen med en intention om at overkomme problemerne, som var mobning og pillemisbrug, vurderede hun, at det var lettere at give problemet videre til en anden uden at tage ansvar eller gøre noget ved sagen – pludselig blev jeg slynget ind i en uddannelse, som jeg i første omgang ikke ønskede at gå på. Hvilken drejning ville mit liv nu tage?

Erkendelse

Det at droppe ud af en uddannelse er på mange måder underligt og meget følelsesladet. Hvordan skal man forholde sig til alles forventninger omkring én, når man dropper ud? Jeg husker tydeligt, hvor stor en fiasko jeg følte mig over for min familie. Samtidig følte jeg mig lettet over at slippe væk fra det helvede, jeg kom fra. Min mormor formåede at klare både gymnasiet og universitetet på trods af mobning, men jeg kunne ikke. Hvor havde hun dog sin styrke fra, og hvorfor kan nogle klare det, når andre ikke kan?

Men på trods af min mormors oplevelser var det min far, der blev mest skuffet, for selv om min mormor havde klaret sig igennem, vidste hun, hvor hårdt det var og forstod mig på et eller andet plan. Min far, derimod, er ikke blevet mobbet og kunne ikke sætte sig ind i den gennemborende smerte, jeg blev udsat for. Hvordan skal man forholde sig til alt det med at være et mobbeoffer? Det er en meget svær følelse at stå med, for man har mest lyst til at give alle andre skylden for at være inkompetente idioter. Men jeg må jo på en eller anden måde selv have været skyld i det. Hermed sagt er det ikke OK at blive mobbet, men der må jo være en grund til, at man bliver mobbet? Mobning er aldrig OK, men hvorfor kan man ikke bare acceptere hinandens særheder og unikke personligheder? På baggrund af mine egne erfaringer mener jeg, at mobning kan forekomme, fordi få mennesker selv har oplevet smerten på egen

krop og dermed ikke ved, hvad de udsætter andre for. Samtidig med det er der en masse mennesker, som har prøvet at blive mobbet, som følger med "lederen" i flokken. Hermed er det jo ikke dem, det går ud over. Jeg blev selv mobbet ved at blive ignoreret, og jeg kan nikke genkendende til følelsen af frygt for at blive mobbet. Dette kan være svært for andre at forstå. Det er svært at definere mobning. Alle ved, det sker, og de synes, det er forfærdeligt, men alligevel hører man aldrig nogen sætte sig ned og sige, at "mobning er okay så længe at…" På trods af dette finder mobning sted, hvor der er mennesker samlet. Jeg tror også, mobning er meget individuelt. Hvad jeg ser som mobning, ser en anden muligvis som drillerier og omvendt. Hvorved mobningen fortsætter. Jeg kunne have ønsket, at vi havde været bedre til at snakke om problemet, mobbeoffer og mobber imellem. Hvordan kan vi gøre noget ved problemet? Mange gange ved man jo ikke, hvordan man skal forholde sig til problemet. Dette gør, at det ligeledes bliver et tabu. Mobning er nemlig individuelt, og i mit tilfælde kan man sige, at der har været en misforståelse fra starten af – jeg gik med en opfattelse af, at de andre ikke ville mig, og dette kan eventuelt være en grund til, at jeg lukkede mig for meget, hvorved de andre i klassen ikke kunne komme ind på livet af mig. Alligevel prøvede de andre ikke at lære mig at kende. Jeg blev hurtigt dømt og opgivet på grund af mit tøj og udseende! Hvad skal man stille op i sådan et tilfælde?

Fremtiden

Jeg er glad for, at jeg fik taget mig selv i nakken og kom ud af min onde spiral, og jeg blev så klar i hovedet igen, at jeg kunne banke i bordet og sige fra overfor HHX. Hvem ved, hvor det havde endt, hvis jeg ikke var kommet væk derfra i tide. På mange punkter kan jeg give mig selv skylden for, at jeg i første omgang blev mobbet. Dog var det også udelukkende min egen fortjeneste, at jeg kom derfra i live, og kan det være rigtigt, at en 16-17 årig er den, der skal sørge for at tage ansvar? Jeg synes jo, det burde have været lærerene, der havde set det for længe siden. Jeg var jo ikke dum, alt hvad jeg nåede at aflevere, fik jeg mindst fire eller syv for. Så når jeg nu ikke sagde noget i klassen eller lavede opgaverne deroppe, så var der jo nok noget galt. Dermed ikke sagt, at det kun er lærerene, selvfølgelig skal de unge også selv tage et ansvar, og det gjorde jeg for min egen overlevelse, men ikke de andre i klassen, som stemplede mig ved første øjekast.

Hvordan lærer man disse unge at tage det ansvar? Jeg vil jo mene, at det er noget, man skal lære børnene helt fra starten af. Blandt andet ved at snakke med sine børn og sørge for foredrag om det på skoler helt ned i de små klasse. På denne måde kan man forstå mobning fra flere sider. Jeg tror, at en af de hyppigste årsager til selvmord i vores samfund er mobning, for det er så altødelæggende. Mobning spreder sig som ringe i vandet – mobning starter typisk som små drillerier, men ender meget tit og ofte ud med at være personligt og destruktivt for det enkelte offer. Frafald i forhold til uddannelse er et alt for stort problem! Det bliver bagatelliseret alt for meget. Man glemmer alle de unge, der egentlig virkelig gerne vil, men som ikke formår at følge med af ligeså mange forskellige årsager, som der er unge. Jeg ønskede selv virkelig at færdiggøre HHX, da jeg skulle bruge den til mit drømmejob, men nu er jeg skræmt væk fra den slags uddannelse, og jeg ved med mig selv, at jeg aldrig kommer til at få en længere videregående uddannelse på grund af mine erfaringer med frafald, mobning og det at være en outsider.

Det blev tid til at komme videre. Jeg vidste, det en dag ville lykkes for mig at komme udover mine problemer. Jeg ville vise resten af verden, at jeg nok skulle klare mig på trods af modgang og mørke dage. Livet som proletar har altid budt på diverse udfordringer, da man er anderledes, alternativ og misforstået. Når alt kommer til alt, er jeg et menneske som du og jeg. Det sidste spørgsmål er bare, om du i fremtiden vil dømme andre efter at have læst min historie?

Mentor og skrivemakker
André Borges-Nielsen

FRYGT FOR SKOLEN

Af Natascha Jørgensen, Odense

Det virker underligt, at man kan sidde som 19-årig og føle sig svigtet af to omsorgssystemer, men det gør jeg. Af min far og det danske sundhedssystem. Ingen af stederne oplevede jeg den tryghed eller omsorg, som jeg havde brug for, men snarere skuffelse, frustrationer, skænderier og følelsen af at være overset. Især af min far. Han er fra Irak og flygtede til Danmark, to år før jeg kom til verden. Konstant på flugt og truet i sit eget land under krigen, fordi han havde en anden tro. Han var en del af den kristne befolkning i Irak og er stadig kristen. Han har været fraværende gennem det meste af min opvækst og bor heller ikke sammen med resten af familien den dag i dag. Nok fordi han ligesom jeg selv har mange personlige dæmoner at kæmpe med, hvilket har gjort familielivet svært. Det har altid været hans behov og hans vilje der kom i første række, og altid uden at skele til, hvad vi gerne ville. Når det kom til mig, skulle jeg være alt det, som han dikterede. Aldrig har han kunne acceptere mit ønske om at finde min egen identitet eller måde at leve på. Hvis det bare var fordi hans idé om, hvem jeg i virkeligheden er, passede, ville det være ok. Men det gør den ikke.

Han tog fejl

Jeg hverken drikker eller fester så meget, som han tror jeg gør, men jeg kan ikke fortælle ham det. Han lytter ikke, og hver gang vi er sammen, råber og skændes vi af hinanden. Det er to store personligheder fra to store kulturer, der støder sammen. Det gør mig utryg, og det frirum, jeg burde have haft i mit eget hjem, havde jeg ikke. Det er umuligt at slappe af, så længe han er i nærheden, for jeg ved, at det ender i skænderier og råb, som regel fordi han vil have, at jeg skal være noget, jeg ikke vil eller kan være. Stod det

til ham, læste jeg på universitetet. Fik en prestigefyldt uddannelse, som gav mening, og hvor jeg efterfølgende kunne tjene mange penge. Prestige er i det hele taget vigtigt for ham, men ikke for mig. Jeg er ikke interesseret i penge, jeg kunne nemt leve mit liv som gademusikant eller kunstner så længe det var noget jeg kunne lide at lave. I den forstand har jeg aldrig været en "ordentlig" pige i mine fars øjne. En ordentlig pige var en, der gjorde hvad han sagde, brugte tiden på skolearbejdet og tilsidesatte alt, hvad der hed venskaber og sociale relationer. En der klædte sig passende. Jeg har altid gjort meget ud af min påklædning, men ikke på den måde min far gerne ville have. Jeg går i det, der passer mig, og det som jeg selv synes er behageligt at gå i. Hvis der lige var et lille hul i nogle bukser, eller hvis de var blevet for store, blev det bare fikset med en lille sikkerhedsnål eller bånd i siden. Det synes min far selvfølgelig var grimt og sjusket, for sådan noget gjorde ordentlige piger ikke. Kun mig, og det har været sindsygt hårdt at føle, hvordan man på ingen måder gør det rigtige i sin fars øjne, for det er alt han retter på og kritiserer ved mig. Han har en idé om, at det kun er kritik, man udvikler sig af, hvor ros og anderkendelse gør, at man aldrig får et godt liv, fordi det standser ens udvikling.

Prestige var alt

Det er nok den fundamentale forskel på mig og min far. Vi har hvert vores syn på, hvad et godt liv er, og hvordan man lever det. Han kan ikke forstå, hvad der er charmerende ved det frisindede liv. Et liv, hvor man følger sine lyster og evner, og derfor accepterer han det heller ikke. Omvendt kan jeg ikke forstå, hvorfor han synes, at livets kvalitet udelukkende skal være dikteret af en opfattelse af, hvad prestige er, og hvordan det udleves. Men når han nu har det på den måde, forklarer det jo også meget godt, hvorfor han havde så svært ved, at jeg droppede ud af 3.g i gymnasiet. Jeg klarede mig forholdsvis smooth gennem folkeskolen. Lige indtil slutningen af 9. klasse.

Gådefuld sygdom

På vej til eksamen i skriftlig dansk blev jeg meget dårlig, og pludselig kunne jeg ikke stå på benene og faldt om. Jeg ved ikke hvorfor, men det var noget, der fulgte med mig, da jeg startede på gymnasiet. Jeg blev syg med voldsomme svimmelhedsanfald og ufrivillige opkastninger, som gjorde, at jeg hverken kunne gå eller spise ordentligt. Det var som alt for mange karruselture, hvor det var umuligt at finde jordforbindelsen igen, og som ofte varede en uge af gangen. De ufrivillige opkastninger skete hyppigere og hyppigere, og ofte hver gang jeg havde spist. Jeg undlod at spise på skolen, eller overhovedet når jeg var ude, af frygt for at kaste op. Ofte måtte jeg have en spand stående ved siden af mig, fordi jeg ikke kunne nå ud på toilettet. Lægerne kunne ikke finde ud af, hvad jeg fejlede. Jeg blev undersøgt flere gange på sygehuset for næsten alt, hvad der kunne undersøges for, men de kunne ikke finde nogen årsag til min pludselige "sygdom". To gange var jeg hos øre-, næse- og halsspecialist for at undersøge, om jeg var ramt af en virus på balancenerven. Det var jeg ikke.

Manglende forståelse

Hvad der end var galt med mig, så skabte det mange spændinger mellem min far og mig. Han mente, eller han talte som om, han mente, at mine opkastninger var noget, jeg kunne styre. Han kunne ikke forstå, hvorfor jeg ikke bare spiste normalt, for det var tydeligt irriterende for ham, hver gang jeg kastede op og blev dårlig. Han forstod ikke, at jeg rent faktisk spiste normalt. At der tilsyneladende ikke var noget galt med hverken min krop eller det, jeg spiste. Hvis der var, ville lægerne have opdaget det. Men det gjorde de ikke, og nu står jeg tilbage i et tomrum og kan kun gisne om, hvad det skyldes.

Mit mareridt

Måske var det en form for angst? Ikke angst for min far, men for mennesker. Min fars mangel på accept for min person var en stor kilde til mit lave selvværd, som bare blev værre og værre dengang i 2.g. Jeg kan huske, at det var jul. For første gang i mit liv havde jeg trodset min angst og åbnet mig for et andet menneske. Gjort mig sårbar og indledt et forhold til en fyr, også selv om jeg i starten ikke havde lyst. Men i erkendelse af, at han havde en lige så abstrakt personlighed som mig, tog jeg chancen. Det var en fejl. Han svigtede min tillid, da han var sammen med andre piger, og han ødelagde mig fuldstændigt den aften i december. Jeg var såret, frustreret og meget ked af det. Ude på det låste toilet lå jeg og græd med en råbende far på den anden side af døren og en besked på telefonens display fra fyren, der ville komme forbi. Jeg ville absolut ikke snakke med ham, men kort tid efter holdte han ude foran huset. Jeg havde ikke lyst, men gik alligevel ud til ham, og da han bad mig om at sætte mig ind i bilen, gjorde jeg det. Han kørte mig hen på skolens parkeringsplads, og selv om jeg til at starte med troede han bare ville snakke, begyndte jeg langsomt men sikkert at forstå hans egentlige hensigt. Jeg ville ikke, men det endte med ikke at blive min beslutning.

Min sårbarhed

Jeg følte, at mit liv blev efterladt der på parkeringspladsen, hvor jeg ikke kunne tage andet med videre end følelsen af tomhed og angst. Jeg blev bange for ham. Bange for at se ham i øjnene igen. Tanken skræmte mig så meget, at jeg afskar mig fra verden af frygt. Uanset hvor jeg var, var der noget der mindede mig om ham, som jeg frygtede betød, at han var i nærheden. Hver gang brød jeg ud i angst. Mit hjerte bankede hurtigere og hurtigere, halsen snørede sig sammen og nærmest kvalte mig, men det tog aldrig livet

af mig. Angstfuld og deprimeret som jeg var, ville jeg ønske at det gjorde, og i desperation prøvede jeg at gøre det med mit bælte i stedet for, men uden held. Jeg turde ikke sige det til nogen, og slet ikke til min far. Han ville som altid kritisere mig. Hovere og fortælle mig, at jeg selv var ude om, hvad der skete, at det skyldes mit udfordrende tøj, min opførsel og min personlighed. Som det splittede menneske, jeg var, ville det være mere, end jeg kunne klare, for jeg havde det så dårligt at jeg indeni skreg på hjælp. Jeg tog mod til mig og gjorde mig sårbar endnu engang, fortalte min mor det, som straks kørte mig på psykiatrisk skadestue. Men min sårbarhed var for skrøbelig til det danske sundhedssystemsystem. Det var ligeså ignorant og afvisende som min far.

Mødet med sundhedssystemet

Jeg følte ikke at der var nogen omsorg eller interesse for mig, eller for det menneske jeg var, på psykiatisk skadestue. Jeg var bare endnu en patient, der blev talt ned til som et lille barn, der ikke havde opført sig ordenligt. Med en æske piller i hånden og en tør besked om at jeg ikke måtte begå flere selvmordsforsøg, blev jeg sendt hjem igen. Den behandling gjorde mig nærmest bare mere syg. Med mit bælte i den ene hånd og døren til psykiatrisk skadestue i den anden fortsatte mit liv indtil den dag jeg endelig blev indlagt. Jeg følte ikke, at der var nogen at snakke med, jeg var alene med min depression og nedværdigende sygeplejersker. En bemærkning om, at jeg skulle spise med ske, fordi jeg krummede for meget gjorde ikke mit selvværd bedre. Jeg kunne ikke selv styre min mave og ufrivillige opkastninger, for ikke at tale om min angst og depression, men alle de steder, der burde give en eller anden form for omsorg – min far eller psykiatrisk skadestue, snakkede som om, at jeg kunne. At jeg havde et valg, og at det var mig, der var noget galt med, fordi jeg ikke kunne ændre det. Jeg begyndte at blive bange for at blive vurderet og sammenlignet med andre, for jeg havde efterhånden lært at det var mig, der var den mærkelige. Især var det andre piger, jeg var bange for.

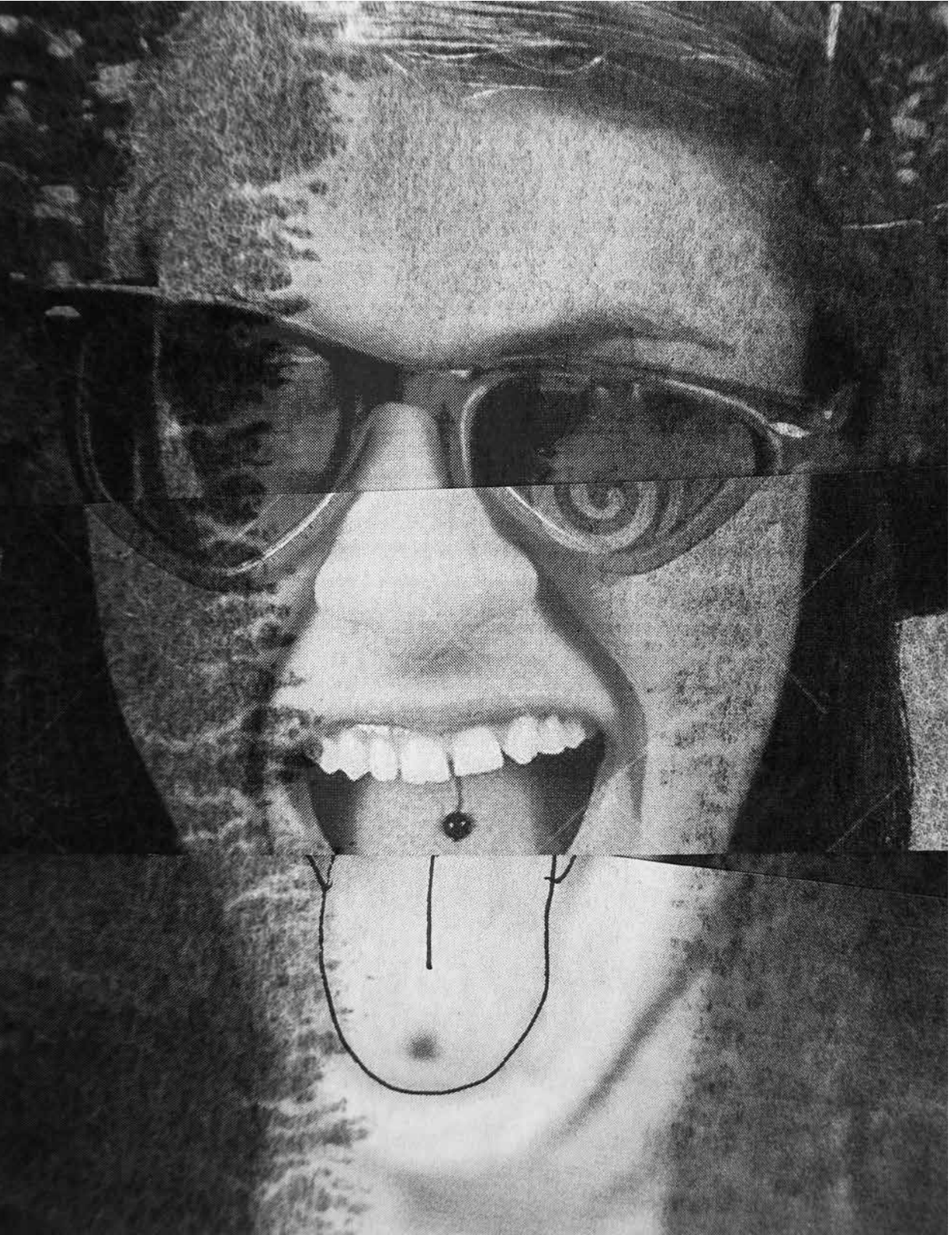
Til sidst kulminerede det

De virkede allesammen så normale sammenlignet med mig, så jeg tog afstand fra dem. Afskar mig fra dem, fordi jeg ikke kunne holde ud at tænke på, hvad de mente om mig, for det modarbejdede mit arbejde med at reparere mit nærmest ikke-eksisterende selvværd. Naturligt nok blev jeg mere alene, men jeg turde bare ikke, at det skulle være anderledes. Skæbnens ironi ville dog, at min psykiater ændrede min behandling til gruppeterapi – en gruppe med piger. Jeg vidste ikke rigtigt hvad jeg skulle føle. Til at starte med var det angstprovokerende og på en måde nyttesløst. Jeg havde kun været vant til at åbne mig for meget få og tætte folk, så en gruppe virkede ret så voldsomt. Til at starte med fik jeg ikke så meget ud af det, fordi det var svært at åbne op. Jeg sagde sjældent noget, og hvis nogen spurgte, svarede jeg kun i korte vendinger. Alligevel blev jeg glad for at være der. Jeg begyndte så småt at opleve en accept og anderkendelse af mine problemer. Det var ok, at jeg ikke snakkede så meget, og det var ok, at jeg var, som jeg var. Der var en fællesskabsfølelse, som virkede ny, men bedst som det begyndte at gå bedre i gruppen, begyndte skolen at true med eksklusion, fordi jeg havde for meget fravær. Det var vigtigt for min far, at jeg ikke droppede ud, så vi gjorde begge, hvad vi kunne for, at jeg kunne blive der. Men det var svært. Min angst var så overvældende, at jeg ikke kunne gå selv, køre i bus eller være alene, og presset fra skolen med afleveringer og eksamen blev til sidst for meget. Mine oplevelser med min far og min ekskæreste kombineret med kravene fra gymnasiet kulminerede i en så kraftig frygt for skolen, at jeg i 3.g ikke længere magtede at være studerende på Mulernes Legatskole i Odense. Det var mit eget valg at droppe ud, et valg jeg er glad for.

Mit liv i dag

I dag har jeg det uendeligt mange gange bedre. Først og fremmest, fordi jeg har fundet en fyr, der er god ved mig, en jeg klikker bedre med end nogen anden. Han accepterer mig for den, jeg er og opmuntrer mig til at afprøve mig selv, men uden at stille krav eller forventninger. Han dømmer ikke på nogen måde, han er bare det mest forstående og accepterende menneske, jeg nogensinde har mødt. Det frirum, jeg får af ham til at få det bedre i, er for mig den bedste måde at arbejde med mine problemer. Et frirum jeg også har fået på den produktionsskole, jeg er startet på. Det er et sted, jeg kan overskue, og hvor jeg føler mig velkommen. Her er der ikke nogen forventninger, der er ikke nogen, der dømmer mig. Jeg kan spise, hvad jeg vil, når jeg vil og hvordan jeg vil. Når man af andre bliver accepteret for den, man er, så er det så meget lettere at "bonde" med dem. Så det gjorde jeg. Her er der accept og omsorg, her er jeg normal, fordi de andre gør mig normal. Det har fået mig til at tænke på, hvor meget andre mennesker egentlig former en. Hvor lille grænsen mellem normal og unormal er, og hvordan man definerer den. Jeg har fundet ud, af at normal er relativt. Min fars, min egen og alle andres opfattelse af det adskiller sig meget fra hinanden, og derfor er det dybest set umuligt at være det. Man skal bare følge sin mavefornemmelse og vælge sine medmennesker med omhu. Så det gør jeg fremover. Jeg vil gøre det, jeg selv har lyst til, hvilket ikke er gymnasiet, og slet ikke universitetet. Der er frygten for stor.

Mentor og skrivemakker Lars Hovgaard

EN KOKKEDRØM BLEV TIL HISTORIE

Af Chris Husum Hansen, Hillerød

Jeg er 22 år og har prøvet at tage kokkeuddannelsen, men faldt fra efter omkring halvandet år efter at have flyttet rundt på både praktiksteder og bolig. Det her er min historie om uddannelsen til kok.

En forårsdag i 2011 fik jeg tilbud fra jobcenteret om at komme i praktik som kok på en cafe i Fredensborg efter cirka ni måneder som arbejdsløs efter folkeskolen. Jeg takkede ja, og der startede min interesse for kokkefaget.

Jeg blev hurtigt glad for at gå i køkkenet, fordi jeg havde en god lærer, der kunne lære fra sig og altid var i godt humør. Han kunne få selv det kedeligste mad til at ligne en million, og det var fascinerende at se ham arbejde med maden og se det blive skabt for øjnene af en. Jeg besluttede at gå kokkens vej, så jeg startede på kokkelinjen på Hillerød tekniske skole i oktober 2011. Skolegangen var ikke specielt morsom. Den havde da sine højdepunkter, for eksempel turen til Berlin med restaurantbesøg og tur til Saksenhausen, hvor vi lærte om maden, fangerne fik og forholdene, de havde dengang. Men alt i alt en ret normal skolegang, hvor du lærte det basale og tingene, der giver dig adgang til praktik og lærepladser.

Det første sted

I min tid som kok var jeg tre forskellige steder. Det første sted fik jeg to supergode lærere. En kok ved navn Kenneth hjalp mig og lærte mig ufatteligt meget. Han blev en af mine gode venner og fik også betydning, efter jeg var holdt op på min plads. Der var også en souschef, som kunne lære fra sig på en måde, som jeg ikke har oplevet før eller efter. Det var nogle superdejlige måneder, hvor der selvfølgelig var både op- og nedture, men jeg lærte ufatteligt meget, og vi oplevede rigtigt mange gode ting, som for eksempel nogle

dage, hvor de bare begyndte at synge eller danse ud af det blå, og deres drillerier over for os elever. Vi havde også en anden souschef, som jeg ikke rigtigt brød mig om, fordi alt skulle gøres mere besværligt, end det var. Havde man lært noget af en af de andre, ville han have det gjort på en hel anden måde. Det kunne til tider være det rene helvede, men jeg var glad for lærepladsen, for det var svært at finde pladser, og når man kun skulle være sammen med ham to gange hver anden uge, gik det lige. Stort set alt, hvad jeg kan, lærte jeg af de to: kokken og den ene souschef.

Jylland

Efter fem måneder begik jeg så nok den største fejl i min kokketid. Jeg besluttede at rejse til Jylland, fordi jeg ville væk fra Sjælland og over til min far. Jeg tog op på min læreplads og fortalte dem det og rejste samme dag.

Da jeg kom over til min far, havde jeg ingen intentioner om at droppe kokkeuddannelsen, så jeg skulle finde en ny læreplads. Jeg kendte ikke nogen udover min far og hans familie. Det første stykke tid var jeg tit oppe at besøge min farmor, men ellers var jeg ikke så meget ude, så jeg lærte ikke ret mange at kende. Det var min egen fejl, men det er ikke så sjovt at tage i byen alene, når du ikke kender nogen.

Efter to måneder med lidt arbejde her og der fik jeg min nye læreplads via et tip fra en på teknisk skole i Aalborg. Så jeg tog hen til stedet og fik en snak med dem. Efter en samtale fik jeg pladsen. Efter to uger fik jeg et værelse i byen, så jeg ikke skulle rejse to og en halv time hver vej, når jeg skulle på arbejde. De første to-tre uger var gode, men jeg lærte ikke det store. Kokkene og tjenerne var flinke nok, men det var ikke et sted, jeg virkelig trivedes, fordi jeg følte mig meget alene: Helt ny by med helt nye mennesker. Der er nogle forskelle på jyder og sjællændere. De har en lidt anden dialekt end sjællændere og mange gange er de flinke nok, men ikke lige så åbne over for nye folk, som sjællændere er, men jeg havde jo også et meget anderledes liv derovre, end jeg havde haft i Hillerød. Nye folk er nemme at finde, når man er yngre, men når man vokser op, bliver det nogle gange en smule sværere, og jeg har endda ikke så svært ved det, synes jeg.

Med de arbejdstider, man har som kokkeelev, kan det være svært at møde andre unge, fordi de som regel har fri, når du arbejder, og hvis ikke du møder nogle, du klikker godt med, kommer du jo ikke så meget ud. Samtidig har du fået dit eget sted og skal lære alt det med budget og have mad i huset. Den slags kan virke svært, så du har ikke så meget tid til de ting, du helst vil. Arbejdspladsen virkede heller ikke som et sted, jeg ville være.

Min fritid brugte jeg meget på at se serier på min computer og læse. Jeg har en forkærlighed for mangategneserier og fantasiserier, så jeg fik læst alle syv Harry Potter, alle tre Hunger Games og en masse andet, men det er

ikke helt nok til at kunne holde en beskæftiget. Heldigvis arbejder man meget, når man skal være kok, så jeg havde ikke den store fritid. Desuden tog jeg tilbage til Aars, hvor min far boede, hver gang jeg havde fri mere end to dage, så jeg ikke bare skulle sidde derhjemme alene. Måske var det bare voksne og min lillebror, men stadig andre mennesker, og det er altså dejligt når man er social, men ikke rigtigt kender nogen.

Jeg kunne ikke se mig selv på lærepladsen til mere end til et hovedforløb, da jeg som sagt ikke lærte det store efter mine to tidligere læremestre. Jeg var den yngste med ni års forskel, og folk har en lidt anden måde at gå i byen og feste på, når der er så mange års forskel, plus du føler ikke rigtigt, at du kan være dig selv, fordi du måske er for umoden til dem. Folk fra Nordjylland kan også være en anelse svære at forstå, når man er vokset op på Sjælland. Det gør det ikke lettere, at du skal spørge dem tre-fire gange om at gentage, hvad de sagde.

Den nye leder

Der begyndte at være snak om en ny leder for restauranten, og dér begyndte det at gå galt. Vores nye leder ville skifte hele menukortet ud med nogle retter vi ikke rigtigt kendte, og som vi ikke kunne tilberede på den reserverede tid. Det er, hvad man kan forvente over længere tid, ikke inden for to dage.

Desuden fik jeg at vide, at jeg kunne blive som elev, men jeg fik aldrig papir eller noget bevis på det, så jeg svævede meget i uvished i denne periode. Jeg havde kun en læreplads i Jylland, og det var også mere end rigeligt. Jeg søgte flere, men enten kunne jeg ikke se mig selv der, fordi de ikke havde styr på tingene, eller også kunne de ikke se mig arbejde der. Det kunne være ret irriterende, da jeg virkelig gerne ville væk fra den plads, jeg havde.

Jeg fik aldrig en kontrakt at se, så teknisk set havde jeg ikke en læreplads med kontrakt derovre, og det gjorde mig lidt nervøs. Det var frustrerende ikke at vide, hvad man havde. Jeg blev mere og mere ked af det over den manglende viden, arbejde og det, at jeg ikke var særligt social. Jeg har det bedst med at have mange mennesker rundt om mig.

Jeg fik tip om et andet sted, som lå i nærheden, men de svarede aldrig på min ansøgning. Den nye leder satte en ny underleder ind, som kun var to-tre måneder ældre end mig og nogle af de helt basale ting kunne han ikke. Det var meget underligt, at han kunne komme så højt uden egentlig at kunne nogle ting helt rigtigt. Vi fandt så ud af, at den nye leder havde haft mange problemer med sine tidligere restauranter, og den nye underleder var den eneste, der var blevet hos ham, så vi gik alle sammen og tænkte, om det kun var, fordi han var den eneste tilbage, at han var kommet så højt op. Den gamle leder og den nye underleder, som nu var lige i hierarkiet, kunne ikke enes, og det blev værre og værre med maden og serveringen. Kokkene

diskuterede og var ikke enige i ret meget, og når de ikke kan enes om, hvordan maden skal laves og anrettes, kan tjenerne for det meste heller ikke forstå, hvad der foregår, så én dag kunne vi lave en ret på én måde, anden dag på en anden måde og tredje dag en tredje måde. Det bliver gæsterne heller ikke tilfredse med. De forventer at få samme ret, som de fik sidst, og så får de en anden næste gang. Det kan man ikke byde gæster.

Der tænkte jeg, at måske tjenervejen ville være bedre, fordi jeg syntes, tjenerne så ud til at have det bedre end kokkene, både på min første og min anden læreplads. Der var nogle andre arbejdstider, og så kunne jeg måske komme ud og få mig et socialt liv igen, det havde en ret stor indvirkning på mig. Det virkede som om, de havde større frihed og en større kontakt med gæsterne. Jeg havde hjulpet tjenerne flere gange med at servere, og jeg kan godt lide kontakten med gæsterne. Det virkede spændende for mig. Jeg gik med de tanker i to uger og besluttede mig for, at det ville jeg prøve i stedet, så jeg sagde op og flyttede tilbage til min far, fordi jeg ikke ville være i byen mere. Den var for lille og indelukket til mig.

Herefter jeg gik arbejdsløs i halvanden måned og blev mere og mere ked af det over, at de venner, jeg var opvokset med og havde så specielt et venskab med, ikke var i nærheden. Jeg søgte mange jobs i den periode, både som tjener og som kokkeelev, men intet gav pote. Efter halvanden måned fik jeg nok, nu ville jeg tilbage til Sjælland. Jeg flyttede tilbage til Sjælland efter cirka et halvt år, fordi jeg savnede mit liv herovre: Venner, familie og Hillerød, som jeg er vokset op i.

Sjælland igen

I det første stykke tid gik det ikke meget bedre på Sjælland, men efter en måned skrev jeg med min gamle mester Kenneth og fik at vide, at de manglede en på hans nye arbejde. Jeg tog derop og fik en snak med ejeren og fik job som tjener. Efter tre uger fik jeg det første indtryk af, at ejeren ikke brød sig så meget om mig. Han sagde han ikke ville beholde mig i Fredensborg, men havde et sted i Roskilde, hvor jeg kunne komme hen som kokkeelev. Det ville jeg gerne og begyndte dagen efter. To uger gik der, før jeg blev sendt tilbage til Fredensborg, men denne gang som kokkeelev. I starten syntes jeg selv, det gik fint, men imens jeg havde været i Roskilde, var der var kommet en ny kok. En der ikke kunne finde ud af tingene. Meget frustrerende for en elev, men jeg arbejdede videre, indtil mine lærere begyndte at fortælle mig, at jeg ikke arbejdede godt nok og hurtigt nok, hvilket jeg altid har fået at vide, at jeg gjorde. Jeg prøvede at gøre det bedre, men intet hjalp på min chefs mening om mig. Jeg gjorde alt, hvad jeg kunne for at blive, men en mandag, da jeg kom på arbejde, fik jeg at vide af en af kokkene, at jeg kun havde, indtil han havde fundet en ny elev. Så chefen havde åbenbart holdt mig hen, indtil han kunne skifte mig ud. Derfor besluttede jeg, at jeg nok skulle prøve noget andet, for hvis jeg skulle skifte læreplads hver anden eller tredje måned, ville det hverken komme til at være godt for mig selv eller se godt ud på et cv.

Gymnasievejen

Jeg besluttede, at en gymnasial uddannelse nok ville være det rigtige, men vi var helt ovre i juni, så jeg kunne ikke nå at søge ind. Så jeg tænkte, "hvad gør jeg nu?" En dag snakkede jeg med en ven, der gik på produktionsskole, og han sagde, at der kunne jeg da prøve at få tiden til at gå, samtidig med, at jeg ville få de værdier, du lærer på en sådan skole. Jeg var lidt ked af det over, at der skulle gå et år, før jeg kunne komme i gang med den uddannelse jeg gerne ville, men besluttede mig for at prøve. Jeg tog kontakt til min UU-vejleder og spurgte ham om mulighederne for at starte, og efter en enkelt samtale og et møde med skolen en fredag startede jeg om mandagen.

Her har jeg så gået i et år og er glad for det, jeg har lært. Det er et stort spring fra kokkeuddannelen til gymnasiet, men efter at have arbejdet i nogle år, er jeg klar til at læse igen. Det har også været godt for mig at få et ekstra år til at tænke i, for hvis jeg var begyndt lige efter kokkeuddannelsen, havde jeg ikke vidst, hvilken linje eller fag, jeg gerne ville have haft på gymnasiet, og det kunne have gået rigtigt galt. Efter at have tænkt over mulighederne og undersøgt de forskellige veje man kan gå, vil jeg stadig gerne på gymnasiet, og nu ved jeg også, hvad jeg skal læse. Det bliver sprog og historie, for allerede da jeg boede i Jylland, begyndte jeg at interessere mig for historie og kulturer i de forskellige lande, men jeg havde ikke troet, at det var den vej, jeg skulle gå, indtil jeg virkelig begyndte at interessere mig for historiske bøger om virkelige personer og deres indvirkning på vor tids samfund. Så mine fremtidsudsigter, for nu i hvert fald, er HF og derefter en universitetsgrad i arkæologi og historie, så jeg kan følge mine interesser.

Mentor og skrivemakker
Cæcilie Bjørn Larsen

TAK TIL

Takket være en lang række af hjælpende hænder, gode råd, støtte og finansiering er denne bog blevet til virkelighed.

Der skal først og fremmest lyde en stor tak til alle mentorerne, som med deres store flid og dedikation til projektet har spillet en helt central rolle i at levere disse 20 spændende fortællinger. Tak til:

Michala Rosendahl, Mie Theede Schytte, Lars Hovgaard, Ida Aagaard Larsen, Katja Munch Kristensen, Mads Aagaard Danielsen, Camilla Lund Mikkelsen, Ellen Elsnab, Nicoline Sjørup, Anders Brendstrup, Anne Sophie Westerdahl, André Borges-Nielsen, Mathias Ottesen, Nana Lindholm, Line Thirsmark Munk, Ida Scharla Løjmand, Sandra Helles Grosen Madsen, Nadia Toft Thomsen, Katrine Lykke Ærenlund, Martin Poul Gangelhoff Hansen, Julie Schneekloth Friis Nielsen, Katrine Rom Bøgehøj og Cæcilie Bjørn Larsen

Derudover skal der lyde en stor tak til projektets samarbejdspartnere, som på hver deres måde har understøttet processen fra idé til den færdige bog du sidder med. Projektets partnere er:

UU Danmark, der har assisteret med rekrutteringen af unge til bogen. Hygge Factory, der har været en stor inspirationskilde til bogens format og en stærk medspiller i projektets indledende faser. Ungdommens Røde Kors, der har understøttet rekrutteringen af de mentorerne og bidraget væsentligt til arbejdet med mentorerne.

Samtidig skal der også lyde en stor tak til EU-Kommissionens Aktive Unge program og Kulturministeriets Folkeoplysningspulje, som har sponsoreret alle omkostninger forbundet med projektet.

En helt særlig tak skal lyde til Nana Fjord de Paula, Annemette Færch, Martin Fehr Therkildsen og Mads Aagaard Danielsen, der på hver deres vis har bidraget med deres ekspertise og store engagement til projektet.

De varmeste tanker,

Kenneth Salomonsen & Olav Hesseldahl
Ungdomsbureauet